

ČESKOSLOVENSKÁ
VĚDECKÁ SPOLEČNOST
PRO MYKOLOGII

ČESKÁ MYKOLOGIE

ROČNÍK

38

ČÍSLO

3

ACADEMIA/PRAHA

SRPEN 1984

ISSN 0009-0476

ČESKÁ MYKOLOGIE

Časopis Čs. vědecké společnosti pro mykologii k šíření znalosti hub po stránce
vědecké i praktické

Ročník 38

Číslo 3

Srpen 1984

Vedoucí redaktor: prof. RNDr. **Zdeněk Urban**, DrSc.

Redakční rada: RNDr. **Dorota Brillová**, CSc.; RNDr. **Petr Fragner**; MUDr. **Josef Herink**; RNDr. **Věra Holubová**, CSc.; RNDr. **František Kotlaba**, CSc.; RNDr. **Vladimír Musilek**, DrSc.; doc. RNDr. **Jan Nečásek**, CSc.; ing. **Cyprján Paulech**, CSc.; prof. RNDr. **Vladimír Rypáček**, DrSc., člen korespondent CSAV; RNDr. **Miloslav Staněk**, CSc.

Výkonný redaktor: RNDr. **Mirko Svrček**, CSc.

Příspěvky zasílejte na adresu výkonného redaktora: 115 79 Praha 1, Václavské nám.
68, Národní muzeum, telefon 269451-59.

2. sešit vyšel 15. května 1984

OBSAH

S. Sebek: August C. J. Corda a počátky mykologie v Čechách	129
F. Kotlaba, Z. Pouzar a L. Ryvar den: Několik vzácných nebo nových chorošů pro Kubu	137
J. Moravec: Dva nové druhy rodu Coprobria a taxonomické poznámky k ro- dům Cheilymenia a Coprobria (Discomycetes, Pezizales)	146
J. Gáper: Dynamika uvoľňovania spór z plodnic vybraných dřevokazných húb	156
Nové nálezy hub v Československu. 21. Mycena diosma Kriegl- steiner et Schwöbel (V. Antonín a R. Fellner)	161
Z. Černo horský: RNDr. V. J. Staněk — in memoriam	164
V. Rypáček: Doc. PhDr. Jan Macků (1919-1983) in memoriam	166
Z. Urban: 3. mezinárodní mykologický kongres (IMC 3), Tokio 1983	168
J. Moravec: Předsjezdová exkurze Foray 2 a pracovní konference o taxo- nomii Discomycetes Třetího mezinárodního mykologického kongresu v To- kiu 1983 (IMC 3)	173
J. Herink: Třetí mykologické dny na Slovensku (Skýcov, 4.-8. 10. 1983)	176
S. Sebek: Zpráva o činnosti Československé vědecké společnosti pro mykologii při CSAV v roce 1983	179
Československá vědecká společnost pro mykologii. Sez- nam členů sestavený ke dni 31. XII. 1983.	183
Referáty o literatuře: R. Schubert, H. H. Handke et H. Pankow, Exkur- sionsflora für die Gebiete der DDR und der BDR (Z. Pouzar, str. 191); B. Gumińska et W. Wojewoda, Grzyby i ich oznaczanie (F. Kotlaba a Z. Pouzar, str. 163); J. Webster, Introduction to fungi (V. Skalický, str. 178); G. T. Cole et B. Kendrick, Biology of conidial fungi (J. Rod, str. 182).	
Přílohy: černobílé tabule:	
VII. Pinus caribaea and Purdiaea cubensis	
VIII. Ceriporia alachuana (Murrill) Hallenb.	
IX. Echinochaete brachypora (Mont.) Ryv.	
X. Perenniporia tephropora (Mont.) Ryv.	
XI. Perenniporia tephropora (Mont.) Ryv.	
XII. Perenniporia tephropora (Mont.) Ryv. and Wrightoporia lenta (Overh. et Lowe) Pouz.	
XIII. RNDr. V. J. Staněk	

August C. J. Corda a počátky mykologie v Čechách

August C. J. Corda und die Anfänge der Mykologie in Böhmen

Scatopluk Šebek

Naše mykologie, rozvíjející se v 1. polovině 19. stol., měla to štěstí, že v jejím čele stály v Čechách dvě tak významné osobnosti, jako byl med. dr. Vincenc Julius Krombholz a August C. J. Corda. První byl zakladatelem naší mykologie makromycetů a mykologické toxikologie, druhý mnohostranným přírodopyscem, jehož práce v mykologii byla cenným přínosem k poznání mikromycetů, zejména plísni a deuteromycetů, a jehož objevy v mikroskopii hub byly neobyčejně cenným vkladem do základů nového směru ve studiu hub, navrženého už Michelim v 1. polovině 18. stol., jež pak soustavně rozvinul. V uplynulých letech jsme vzpomenuli Krombholzových životních výročí. Letošní 175. výročí Cordova narození a 135. výročí jeho tragické smrti jsou příležitostí k tomu, abychom si připomenuli především dílo tohoto všestranného vědce, botanika, kryptogamologa, fytopatologa, paleobotanika, paleozoologa, zoologa, lékaře a chemika, který byl ojedinělým ale zároveň i osamoceným zjevem a významnou osobností počátků přírodních věd v 19. století v Čechách.

August Carl Joseph Corda se narodil 22. X. 1809 v Liberci jako jediné dítě Augusta Cordy, velkoobchodníka s plátnem a sukrem, a matky Marie Anny, roz. Cerutti, jejíž předkové byli italského původu. Po brzkém úmrtí obou rodičů v r. 1810 se výchovy malého Cordy ujala načas jeho babička z matčiny strany Terezie Ceruttii. Ta však v r. 1821 — Cordovi bylo tehdy necelých 12 roků — umírá a jeho další životní osudy přecházejí do rukou libereckého textilního podnikatele Ferdinanda Römhelda, který byl už v r. 1810 jmenován Cordovým druhým poručníkem. Po smrti své babičky odchází mladý August C. J. Corda do Prahy ke svému strýci Vojtěchu Danielu Cordovi, který převzal v r. 1829 po Ferdinandu Römheldovi Cordovo poručnictví.

Už během svých gymnaziálních studií projevoval mladý Corda neobyčejný zájem o přírodní vědy, ale praktické názory jeho poručníka na budoucí uspořádání životní dráhy mladého Cordy byly příčinou, proč musel upustit od svého záměru stát se praktikantem na Chotkově panství v Nových Dvorech u Kutné Hory a proč nakonec v r. 1828 vstoupil do učení v Battkově pražské drogerii a obchodu léčivy (Anděl 1976). Tento jeho učební poměr, byť jen krátkodobý, umožnil mu však ještě více prohloubit jeho přírodovědecké zájmy, neboť Corda při něm docházel do Kanálské zahrady na přednášky prof. Ignáce B. Tausche o ekonomicko-botanické technice, na Polytechnickém institutu byl posluchačem mineralogických přednášek F. X. Zippeho a chemických J. Steinmanna, z univerzitních kruhů se tehdy seznámil s V. J. Krombholzem a B. Bolzanem. Od svých 17 let byl také spolupracovníkem F. M. Opize, který stál v čele rozvětveného floristického hnutí a do té doby spadají také počátky jeho kryptogamologických, zejména mykologických studií. Už v té době prováděl stovky mikroskopických pozorování, jejichž výsledky sám už tehdy mistrovským způsobem kreslil.

Ve snaze po brzkém dosažení samostatného postavení začal studovat — za pomoci a podpory V. J. Krombholze — v r. 1829 na lékařské fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity, kde navštěvoval přednášky prof. Ilga a Reislacha o anatomii, prof. Nuschara o teoretické medicíně a J. Engla o teoretické chirurgii. V letech 1829—1831 absolvoval chirurgický kurs a stal se — zřejmě opět Krombholzovým příčiněním — výpomocným lékařem při tehdejší cholery epidemii v Praze, Rokycanech, Zákupcích, Mimoni, Cvikově aj. Do tohoto období spadá také Cordova spolupráce jednak s německým botanikem Jakubem Sturmem, pro jehož dílo „Deutschlands Flora“ (Nürnberg 1829) kreslí 128 mědirytin hub, 48 tabulí játrovek a 18 tabulí řas, jednak s med. dr. V. J. Krombholzem. Koncem r. 1832 nastoupil studijní cestu do Drážďan, Lipska, Halle a Berlína, kde se také seznámil s řadou tehdy vynikajících učenců, s nimiž pak později pilně korespondoval.

Na základě vyzvání Alexandra von Humboldta, kterého v r. 1830 zaujala Cordova první tištěná „Monographia Rhizospermorum et Hepaticarum“, přednáší Corda v r. 1833 ve Vratislavu na 11. sjezdu německých lékařů a přírodovědců; zde vzbudily pozornost jeho kryptogamologické přednášky, při nichž byly demonstrovány stovky tabulí jeho překrásných kreseb. Účast na vratislavském sjezdu mu přinesla nová seznámení s předními přírodovědci, jako Neesem von Esenbeckem, H. Goepertem a především hrabětem Kašparem Šternberkem, což pro něj nedlouho potom znamenalo i částečné zlepšení jeho dosavadního postavení a tísnivých finančních poměrů.

Konec r. 1833 a začátek r. 1834 trávil Corda v Berlíně, kde se za podpory berlínské Akademie věd věnoval studiím o stavbě kmene palem a struktuře dřeva fosilních rostlin.

Zatímco v předchozím období se Corda věnoval převážně botanice a studiu tajnosmubných rostlin, zaměřil nyní svůj zájem navíc i k paleobotanice. Cordovy práce v tomto oboru jsou tak fundamentálního charakteru — jeho pozdější chemické analýzy rostlinných fosilií považuje Obrhel (1980b) dokonce za revoluci ve vědě — že období Cordových paleobotanických prací (1833—1849) je označováno jako „klasické období vědecké paleobotaniky“¹⁾

V březnu 1834 se Corda vrací zpět do vlasti i ještě v téže roce navštěvuje Karlovy Vary, kde studuje řasy minerálních pramenů a infusoria od Františkových Lázní. Mezi tím se úspěšnějším příčiněním hraběte Kašpara Šternberka dostává Cordovi v květnu 1835 prvního existenciálního a badatelského zajištění v podobě jeho jmenování kustodem přírodovědeckých (tj. zoologických a později i botanických) sbírek Národního muzea za roční plat 400 zl.²⁾

Období jeho práce v Národním muzeu (od r. 1835) je přes velmi tísnivé osobní poměry vyplněno intenzivní prací a publikační činností ve všech oborech, jimž se Corda věnoval. V oboru paleontologie popisuje fosilního šтира (1835), kreslí a publikuje obrázky fosilních rostlin, které Šternberg už nemohl zahrnout do svého spisu (1837), zabývá se mikroskopickým studiem kůl pravěkého mamuta a jeho osteologií z nalezu u Lysé u. L. (1837), monograficky studuje infusoria (1838, 1843), popisuje fosilní rod rostlin *Diploxyton* Cda., novou fosilní koniferu z Račnic, kterou nazval *Araucaria sternbergii* Cda. (1842), publikuje své největší paleobotanické dílo „Beiträge zur Flora der Vorwelt“ (1845), zpracovává českou křídovou květinu (1846) a spolu s Ignácem Hawlem publikuje v r. 1847 „Prodromus einer Monographie der böhmischen Trilobiten“. V zoologii předkládá histologickou studii o stavbě očky oka (1836), zabývá se studiem vodních červů, žijících ve Vltavě pod kameny a na pilotech (1836) a popisuje polypta *Hydra fusca*. V botanice se věnuje studiu ornamentiky kapilicium rodu *Trichia* Hall. em. Rost. (*Myco-mycetes*) (1838), některých nových rostlin (1826—1830) (např. rodu *Chotokia*, *Ilex* a *Kostelitzia*) a dále srovnávací anatomii fosilních a recentních kmenů rostlin (1838). To jsou jen hlavní Cordovy přírodovědecké práce, které ho charakterizují jako široce erudovaného přírodovědeckého vzdělance.³⁾

Kromě toho se stal brzy známým jako vynikající kreslíř různých přírodovědeckých objektů a byl badateli své doby vyhledáván jako ilustrátor. S jeho ilustracemi se setkáváme jak v pracích Šternberkových (1836, 1837), tak hlavně v dílech K. B. Presla (1837, 1838), J. Pfunda (1840) a Aug. Reusse (1845). I když tato činnost byla pro Cordu finančním přínosem, je obdivuhodná, jakou neobyčejnou píli musil být nadán, že navíc dokázal vytvořit ještě tak rozsáhlé vědecké dílo především v mykologii.

Svou účastí a přednáškami zejména na zasedání německých přírodovědců a lékařů v r. 1837 v Praze, se Corda renomoval před zahraničními vědci a získal si jejich vážnost. Od r. 1840 se zúčastnil také práce v Královské české společnosti nauk, zprvu chemickými a mikroskopickými rozborů „Rukopisů“, později svými paleobotanickými a mykologickými příspěvky.

Za významný mezník v Cordově životě považuje Anděl (1976) rok 1848. Byly to jednak revoluční události předběznové doby, jichž se stal Corda přímým účastníkem, ale i nacionálně

zanechané polemiky a protikordovské osobní útoky některých jeho přátel v novinách, které ho znechutily a natolik zhoršily jeho zdravotní stav, že odešel na delší zotavenou ke svému příteli faráři Gottfriedu Menzelovi do Nového Města pod Smrkem.⁴⁾

Už v r. 1847 nabídl Cordovi kníže František Colloredo-Mansfeld účast na expedici do Texasu. Corda, který v ní spatřoval jednak jakési odškodnění za svou neúčast na podobném projektu v r. 1842, jednak možnost zlepšení svých sociálních podmínek i příležitost k úniku z prostředí pro něj v posledních letech ne právě příznivě nakloněného, po návratu do Prahy v červenci 1848 tuto nabídku přijal. Když mu Muzeum k tomuto účelu udělilo jednorozhodnou dovolenou, odecestoval 6. X. 1848 přes Drážďany a Brémy do cíle své cesty, jejímž hlavním účelem byl „průzkum možností zakoupení latifundií v této zemi pro českou šlechtu, která se obávala rozšíření revoluční vlny ze Západu i do Čech“ (Obrhel 1980a).

Po několikaměsíčním pobytu v různých místech Texasu, kde Corda mimo své hlavní úkoly též pilně sbíral pro Národní Muzeum různé přírodniny a odkud docházely domů jeho přátelům dopisy, píše Corda, že se vrací z Galvestonu 19. VIII. 1849 i se svou přírodovědeckou kořistí lodí „Victoria“ zpět do vlasti, a že pravděpodobně 28. VIII. přistane v Brémách. Ale v roce 1849 dochází do Prahy zpráva a jeho tragickým skonu — loď „Victoria“ ztroskotala v oblasti Západoindických ostrovů a spolu s ní pohřbily vlny rozbouřeného oceánu i Cordovo tělo. Stalo se tak pravděpodobně 16. IX. 1849.

V Cordovi odešel mladý badatel, který po sobě zanechal vynikající a obdivuhodné dílo neobvyklého rozsahu a hloubky na svůj věk, dobu a pracovní podmínky.⁵⁾ Jeho zásluhy zejména o paleontologii byly už (event. u příležitosti jeho letošního jubilea budou) patřičně zhodnoceny na příslušných odborných místech. Jeho mykologická práce však dosud (kromě Němce 1929 a 1960) nebyla naší veřejnosti souborně představena; to je úkolem následující části této vzpomínkové stati.

Mykologii věnoval Corda svou pozornost už od svých sedmnácti let. Svědčí o tom jednak jeho první tištěné drobné práce, datované rokem 1826, ale i jeho rukopisy, dochované v pozůstalosti pod případným názvem „Mladistvé hříchy“. Z prvních je třeba upozornit zejména na jeho článek, jímž se obrátil k českým botanikům s výzvou ke sběru a studiu hub, zvláště mikroskopických (Corda 1826). Corda byl tehdy zaujat Opizovými snahami o prostudování české květeny a jeho výměnným ústavem, jehož se stal spolupracovníkem. Jeho druhý tištěný příspěvek (1826) je zaměřen taxonomicky. Vývoji hub je věnována rukopisná práce „Příspěvek k vývoji a metamorfóze hub“, dochovaná v jeho pozůstalosti (Volf 1938).

Už v r. 1829, tedy dvacetiletý, přispívá do Sturmova díla „Deutschlands Flora“ 128 tabulemi měřirytin hub s příslušnými popisy. Tato spolupráce trvá až do konce r. 1837, kdy začíná náruživě studovat mikroskopické struktury jätrovek a hub, nejprve pomocí nedokonalého mikroskopu, který mu věnoval Krombholz, později pomocí dokonalejšího přístroje, který si zakoupil v r. 1834 v Berlíně. Do tohoto období spadá také počátek jeho redakční a ilustrátorská spolupráce s med. dr. V. J. Krombholzem na jeho díle „Naturgetreue Abbildungen und Beschreibungen der essbaren, schädlichen und verdächtigen Schwämme“ (1831—1846) jakožto „projev upřímného přátelství a vděku za Krombholzovu štedrou pomoc při univerzitních studiích a hlavně za darování mikroskopu, který teprve Cordovi umožnil proniknout do tajů drobného světa organizmů“ (Šebek 1983).

Na vratslavském sjezdu německých lékařů a přírodovědců v r. 1833 přednáší na téma „Ueber Michaeli's Antheren der Fleischpilze“ a „Ueber den Bau der Sporen kryptogamischer Gewächse“. Na podobném pražském shromáždění v r. 1837 demonstrovuje mikroskopem tzv. antheridia vyšších hub a přednáší o přirozeném sy-

stému hub a jeho členění. V témže roce začíná vydávat své velkolepé šestidílné dílo „*Icones fungorum omnium hucusque cognitorum*“ (poslední VI. svazek vydal v roce 1854 Jan Křtitel Zobel), doprovázené 64 tabulemi reprodukcí Cordových kreseb, které vzbudilo zaslouženou pozornost významných evropských mykologů, např. M. J. Berkeleye, J. P. F. C. Montagne, J. H. Léveillé aj. Tito i další s ním navázali písemný kontakt a zaslali mu své sběry ke studiu.

Corda byl zejména v té době neobyčejně pilný a pracovitý a protože ho zaujalo především studium mikroskopických hub, mohl už dva roky poté (1839) vydat další mykologické dílo, které precizností svého provedení a uměleckým pojetím překvapilo (a dodnes překvapuje) mykologickou veřejnost. Byla to jeho „*Prachtflora europäischer Schimmelbildungen*“, věnovaná tentokrát výhradně plísním a deuteromycetům, kterých na kolorovaných tabulích fóiového formátu vyobrazil 25 druhů.⁶⁾ V r. 1840 vyšlo i ve francouzském překladu.

Za tři roky poté (1842) vydává v nakladatelství F. Ehrlicha v Praze „*Anleitung zum Studium der Mycologie...*“, kterým se završuje jeho mykologická publikační činnost.⁷⁾

V letech 1842–1848 se Corda v mykologii odmlčel; příčinu toho lze spatřovat především ve skutečnosti, že byl značně zaneprázdňen jednak služebními povinnostmi, vyplývajícími z jeho funkce kustoda paleontologických sbírek Národního muzea, jednak byl asi cele upoután především ke svému paleobotanickému dílu, které vyšlo v r. 1845, a k prodromu českých trilobitů (1847), na jehož prioritním zpracování patrně oběma ze spoluautorů (Cordovi a Hawleovi) tehdy záleželo.

Jeho poslední mykologické práce z r. 1846 a 1847 jsou věnovány obilním rzím, námelu a chorobám brambor, tedy otázkám mykologicko-fytopatologickým, a vznikly patrně v souvislosti s jeho členstvím v Jednotě pro povznesení průmyslu v Čechách. „Corda byl objevitelským géniem“ — píše o něm Němec (1960), a pokračuje: „Nejdůležitější objevy učinil v mikroskopii hub, kdy neměl žádných rovnocenných předchůdců“. Prantl (1934) ho proto nazývá „zakladatelem moderní mykologie vůbec“. V tom patrně tkví také jeho největší význam pro rozvoj naší mykologie v I. polovině 19. století. Spolu se svým učitelem V. J. Krombholzem patří i Corda ve svém oboru k čelným představitelům tehdejší vědy, jež spoluusilovala o pozdvižení celkové úrovně národa a tím i posilovala české národní vědomí.

Poznámky

1) V životopisných detailech odkazují z novější literatury především na Andělova studii z r. 1976 a na Obrhelův článek z r. 1980(a); Cordovým přínosem naší paleobotanice a jeho postavením v jejím vývoji se podrobněji zabývá Obrhel (1980b).

2) Cordovo existenční postavení se tím sice poněkud zlepšilo, přesto však Corda nebyl zajištěn pro stáří, neboť hrabě Kašpar Sternberk, jemuž Corda kreslil ilustrace zejména pro jeho knihu „*Versuch einer geognostisch-botanischen Darstellung der Flora von Vorwelt*“, mu vyplácel plat ze svých soukromých prostředků a po jeho smrti v r. 1838 upadl Corda znovu do existenční nejistoty. Nezávisle na tom, že zůstal kustodem Národního muzea, se proto ucházel o řadu míst (např. o místo kustoda v e. k. dvorním přírodovědeckém kabinetu ve Vídni, o profesuru na vídeňské polytechnice a na univerzitě v Olomouci), vždy však byl s patřičnými omluvami odmítnut. Částečná naděje na zlepšení jeho existenční situace svítila Cordovi v r. 1842, kdy byl vybrán k účasti na cestě kolem světa, ale expedice byla odložena a Corda se jí pak už nezúčastnil (Anděl 1976).

3) V posledních letech svého života se věnoval navíc ještě pozorování stavu počasí v jednotlivých měsících roku, která publikoval v časopise *Oekonomische Neuigkeiten* v r. 1847. Jako člen Jednoty pro povzbuzení průmyslu v Čechách od r. 1840 se zabýval též mikroskopii bavlny, vlny a vlasů a stavbou bulvy cukrové řepy. Do tohoto tematického okruhu, poznamenaného už předzvěstí přírodně-ekonomických myšlenek, patří i jeho práce o kaménitosti hrušek (1847) a jeho příručka lesnické botaniky, z níž se v pozůstalosti dochovaly jen tabule kreseb.

4) V této souvislosti se objevuje také otázka Cordovy národnosti a jeho smýšlení. Bez ohledu na jazyk, kterého užíval, byl Corda bezpochyby Němec; svědčí o tom i jeho původ a místo narození. Anděl (1976) píše, že se v Muzeu „dostal přímo do styku s českými vlasteneckými snahami, které mu vzhledem k původu, rodinnému i místnímu prostředí, z něhož vyšel, byly asi cizí“. Dr. J. Čejka o něm r. 1845 mluví jako o Němci (Máchal 1919). K. H. Borovský (1847) se o něm dosti neuctivě vyjadřuje, počítaje ho mezi „plundr“ kolem Hanky. Vrchol této otázkám kolem Cordovy národnosti a jeho smýšlení dodal v r. 1854 Jan Křtitel Zobel, vydavatel jeho literárního odkazu a autor Cordova životopisu, psaného evidentně z germanofilských pozic, který samozřejmě dosvědčuje Cordovo německví (v závěru jeho životopisu z r. 1854 Zobel doslova praví: „Er war ein biederer Deutscher!“), což vnučuje jisté podezření i z Cordova protičeského postoje. Kdo však zná Zobelovy názory na vývoj politických a společenských událostí v Čechách kolem let 1848–1849, bude čekat sotva něco jiného! Naproti tomu mladší Cordovi životopisci se o něm zmiňují jako o přírodovědci českém. Pravda bude asi uprostřed: Corda, který se např. zúčastnil chemického zkoumání Rukopisu zelenohorského, vyslovil se pro jeho pravost a tím ve své době vlastně posloužil české věci. Jeho aktivní účast v politickém dění a jeho volba prvním náhradníkem poslance za Frýdlantsko v r. 1848 i členství a práce v „Jednotě pro povzbuzení průmyslu v Čechách“, kde řešil některé hospodářsky využitelné otázky ve smyslu téměř amerlingovském, sám dává dostatečnou odpověď o Cordově pokrokovém smýšlení. Obrhel (1980a) charakterizuje Cordu jako „pražského přírodovědce italského původu, vyrostlého v germanizujícím prostředí“ (l. c., p. 218); dodejme, že šlo o přírodovědce, který se ve své době a svým způsobem účinně podílel na pokrokovém vývoji českého národa a uskutečnění jeho hospodářských a společenských snah.

5) Široce známá vědecká práce A. C. J. Cordy byla také patřičně oceněna mnoha evropskými učenými společnostmi: v r. 1830 byl jmenován dopisujícím členem Královské botanické společnosti v Regensburgu, v r. 1836 Přírodovědecké společnosti v Grlansku a rok poté Přírodovědecké společnosti Osterlandu a Šlesvického spolku pro vlastivědnou kulturu ve Vratislavi, v r. 1848 Císařské společnosti nauk ve Vídni, v r. 1840 se stal mimořádným (a v r. 1848 řádným) členem Královské společnosti nauk v Praze, v r. 1839 čestným členem Spolku lékařníků v sev. Německu, v r. 1839 anglické Botanické společnosti v Edinburgu a Entomologické společnosti ve Štětíně (1848) a v r. 1840 členem Jednoty pro povzbuzení průmyslu v Čechách. Dopisujícím členem ho v r. 1841 jmenovala C. k. štýrská zemědělská společnost ve Štýrském Hradci a v r. 1845 Královská společnost věd v Liège, k níž se připojil v r. 1846 i Přírodovědecký spolek v Harzu a Přírodovědecká společnost „Isis“ v Drážďanech. V r. 1848 byl prohlášen čestným doktorem lékařství Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. Z kryptogamů, které byly pojmenovány na jeho počest, uvádí Staffeu et Cowan (1976) rody *Corduca* Nees 1833 a *Cordana* Preuss 1851. 6) Corda se brzy proslavil též jako vynikající kreslil hub, jehož ilustrátorské dílo zaujímá osobitě postavení v našem výtvarném umění I. poloviny 19. stol. Šindelář (1973), který je hodnotí po estetické stránce, o něm píše, že tabule, doplňující jeho vědecké spisy, jsou „velké výtvarné citlivosti, podřízené přisněmu záměru vědeckého pojednání. Exaktnost se tu dostává nezáměrně do roviny čisté výtvarnosti, působivé ornamentiky a abstraktní atmosféricnosti. Výtvarným znakem je dokonalost, poznání a provedení“... Corda je podle něj „zeela pohlecn svým tématem, je až anonymní, poznáváje důmyslnou dokonalost přírody, kterou chce pouze zpodobnit“ (Šindelář, l. c., p. 57).

Naproti tomu v zahraničí vzbudilo už jeho vydání německých hub ve Sturmově „Deutschlands Flora“ (1829) Schnitzleinovo podezření, že zde zobrazil „nevěrohodné výtvořiny fantazie“ („treulose Phantasiebilder“) (Anděl 1976, p. 137). Corda se proti tomu sice v r. 1844 ohradil, nicméně jeho práce byla i potom často napadána a Corda tak vtažen do neplodné polemiky s Friesem, Rostkoviem, Schleidenem, Schlechtendahlem aj., jimž se především zdálo, že objekty kreslí větší, než je může v mikroskopu vidět a že je schematizuje. Aby se v této záležitosti, která ve 40. letech min. stol. zčeřila hladinu tehdejší botanické veřejnosti, učinilo jasno, pracoval s Cordou v r. 1845 téměř 14 dní německý kryptogamolog G. L. Rabenhorst, který se seznámil s metodami jeho mikroskopické práce a došel k závěru, že pravda je na straně Cordovy (Maiwald 1904, p. 199).

Vysvětlení k tomuto zbytečnému nedorozumění (které ostatně bylo jistě také jednou z příčin zhoršení Cordova zdravotního stavu koncem 40. let min. stol.) podává Zobel v r. 1854, který brání svého přítele Cordu z podobných nařčení a tvrdí, že jeho mikroskopické analýzy, pocházející z konce 20. a počátku 30. let, které dělal ještě starým nedokonalým mikroskopem v dobách svých studií, je nutno posuzovat z jiného hlediska, než je tomu u jeho ilustrátorských prací pozdějších (Zobel apud Corda 1854), vzniklých již prací vytříbeným pozorovacím smyslem pro mikroskopický detail pozorovaných objektů.

Z dnešního hlediska nemůžeme některé Cordovy začátečnické práce bohužel obhajovat, protože nesou skutečně určitě objektivní nedostatky (např. uvádění vrček u lupenatých hub), jichž se Corda později ve vrcholné fázi své mikroskopické práce již vyvaroval.

7) Tato kniha o 223 stranách, doplněná 78 litografovanými tabulkami, na nichž zobrazuje 78 typických zástupců čeledi hub s příslušnými mikroskopickými detaily, je úvodem do studia mykologie. Kniha, samozřejmě poplatná úrovni mykologie své doby, byla adeptům mykologie ve své době jistě dobrou přehlednou studijní pomůckou.

Literatura

- ANONYMUS (1859): Todesfälle, Dr. August Corda. — *Flora*, Regensburg, 33 (Neue Reihe 8. Jahr.) (39): 622—623.
- ANONYMUS (SLAVÍK B.) (1979): Výročí 1979. Med. Dr. h. c. August Josef Corda. — *Preslia*, Praha, 51: 30.
- ANDĚL R. (1976): August Josef Corda. — *Čas. Nár. Muz.*, odd. přírodověd., Praha, 145 (3): 127—137.
- CARRO J. DE (1854): August Corda. — *Almanach de Carlsbad, Karlsbad*, 24: 156.
- FRIČ A. (1892): Dr. August Josef Corda. — *Vesmír*, Praha, 21 (24): 277—278.
- HORSKÝ A. (1955): August Josef Corda. — *Živa*, Praha, 3 (41): 5.
- HÜBLER F. (1902): August Josef Corda, ein Reichenberger Naturforscher. — *Jahrb. d. deutsch. Gebirgsvereines für das Jeschken- u. Isergebirge*, Reichenberg, 12: 47.
- HÜBLER F. (1909): Nachtrag zur Lebensgeschichte A. J. Cordas. — *Jahrb. d. deutsch. Gebirgsvereines für das Jeschken- u. Isergebirge*, Reichenberg, 19: 91—93.
- CHALÚPA A. (1968—1970): Zaměstnanci Národního muzea v letech 1818—1968. — *Čas. Nár. Muz.* — *Histor. Muz.*, Praha 137—139: 55, 92.
- JOHN O. (1959): K 150. výročí narození A. C. J. Cordy. — *Živa*, Praha, 7 (45) (6): 201—203.
- KETTNER R. (1959): August Josef Corda. — *Čas. Mineral. Geol.*, Praha, 4 (1): 109—110.
- KOŘENSKÝ J. (1925): Věhlasný kustos českého muzea. — *Vesmír*, Praha, 3: 8—11.
- MÁCHAL J. (1919): Z korespondence Josefa Čejky. — *Čas. Mus. Král. čes.*, Praha, 93:33—43.
- MAIWALD V. (1904): Geschichte der Botanik in Böhmen. — *Wien u. Leipzig*, p. 195.
- MATOUSCHEK F. (1926): Der berühmte Reichenberger Botaniker August Josef Corda am 16. September 1849 auf Hoher See zugrundegegangen. (Ein Erinnerungsblatt). — *Reichenberg, Zeitung*, Reichenberg, 11. IX. 1926.
- NĚMEC B. (1929): Botanika v Čechách. — In: Viniklár L. (ed.), *Vývoj české přírodovědy (Jubil. sborník na paměť 60letého trvání Přírodověd. klubu v Praze 1869—1929)*, Praha, p. 95—127.
- NĚMEC B. (1960): August C. J. Corda (1809—1849). — *Čes. Mykol.*, Praha, 14 (1): 3—6.
- OBRHEL J. (1980a): August Joseph Carl Corda. — *Čas. Mineral. a Geol.* 25 (2): 215—219.
- OBRHEL J. (1980b): Vznik a vývoj paleobotaniky v Čechách (od nejranějších počátků do roku 1870). — *Acta Univ. Carol. — Geol.*, Praha, Nov. 1—2: 107—134.
- PILÁT A. (1934): O Cordově herbáři houbovém. — *Věda Přír.*, Praha, 15: 209—211.
- PILÁT A. (1938): Seznam druhů hub, popsaných A. C. J. Cordou, s udáním originálních exemplářů, které jsou uloženy v herbáři Národního muzea v Praze. — *Sborn. Nár. Mus. (Acta Musci Nat. Pragae)*, Praha, 1 (B), 10/Bot. No. 3: 139—170.
- PRANTL F. (1934): Vzpomínka na Augusta J. Cordu. — *Věda Přír.*, Praha, 15:171—175.
- RESSL A. (1927): Zur Familiengeschichte des heimischen Botanikers A. J. Corda. — *Mitteilungen d. Verein. f. Heimatkunde des Jeschken-Isergaues*, Reichenberg, 1927: 45—46.
- ROST R. (1972): August Josef Corda (1809—1849). — *Vesmír*, Praha, 51: 158.
- SAMŠIŇÁK K. (1951): K podobizně A. J. Cordy (s přílohou VIII). — *Čs. Bot. Listy*, Praha, 4/2—3: 47—48.
- STAFLEU F. A. et COWAN R. S. (1976): *Taxonomie literature I*: 546—548. — Utrecht.
- SVRČEK M. (1949): A. C. J. Corda (1809—1849). — *Vesmír*, Praha, 28: 150.
- ŠEBEK S. (1983): Ilustrátoři Krombholzova díla. — *Mykol. Listy*, Praha, 11: 19—22.
- ŠINDELÁŘ D. (1973): *Vědecká ilustrace v Čechách*. — Praha.
- VOLF M. B. (1938): Literární a obrazová pozůstalost A. J. C. Cordy. — *Čas. Nár. Mus.*, Praha, 112:201—214.
- WEITENWEBER W. R. (1852): *Denkschrift über August Joseph Corda's Leben und literarisches Wirken*. — *Anhandl. königl. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften, Prag, V. Folge*, 7. Bd. 1852: 58—94.
- WEITENWEBER W. R. (1854a): *Nástiny životopisu českých přírodoskumců — V. August Josef Corda*. — *Živa*, Praha, 2: 175—178.
- WEITENWEBER W. R. (1854b): *Biographische Skizzen böhmischer Naturforscher*, 11. August Joseph Corda. — *Lotos*, Prag, 4: 18—22.
- WURZBACH C. (1856): *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich*. — Wien.
- ZOBEL J. B. (1854a): *Verzeichniß von A. C. J. Corda's Schriften Zeichnungen und Lithographien in chronologischer Reihenfolge*. — In: *Corda-Zobel, Icones Fung.*, Pragae, 6: 15—18.

ŠEBEK: AUGUST C. J. CORDA

ZOBEL, J. B. (1854b): August Carl Joseph Corda, sein Leben und sein Wirken. Eine biographische Federzeichnung. — In: Corda-Zobel, *Icones Fung.*, Pragae, 6: 8–14.

Cordovy mykologické publikace

1826

[Aufruf an die böhmischen Botaniker, beim Pflanzensammeln die Cryptogamen und insbesondere die Pilze nicht zu vernachlässigen.] — *Naturalientausch*, Prag, 11: 477–480.

[Charakteristik der Gattung *Stegosporium* Corda und zweiter Arten derselben — *St. curvatum* C. und *St. rotundum* C.] — *Naturalientausch*, Prag, 11: 458–459.

1828

[Versuch einer analytischen Naturkunde.] — *Naturalientausch*, Prag, 12: 625–638.

1829

Die Pilze Deutschlands. — In: Jacob Sturm: Deutschlands Flora in Abbildungen nach der Natur mit Beschreibungen, III. Abt. 2 Bd. Nürnberg 1829, 3. Bd. Nürnberg 1837.

1834

[Ueber spiral Faserquellen in dem Haargeflechte der Trichien. Ein Sendschreiben an Freiherrn Alex. von Humboldt.] J. G. Calvé, Prag.

[Ueber Micheli's Antheren der Fleischpilze.] — *Flora*, Regensburg, 17 (8): 113–115.

[Ueber den Bau der Sporen kryptogamischer Gewächse.] — *Flora*, Regensburg, 17 (8): 116–117.

1836

Mycologische Beiträge: Bemerkungen über die Gattung *Doratomyces* Corda, über *Epicoccum* Link, *Dietyosporium* Corda und über Krystallbildung zwischen den Pilzsporen. — *Beiträge zur gesammten Natur- u. Heilwissenschaft*, Prag, 1 (1): 80.

1837

Neue Gliederung des natürlichen Systems der Pilze. — *Ber. Deutsch. Naturforsch. Sammlung*, Berlin, p. 164–165.

Icones Fungorum omnium hucusque cognitorum. 1 (1837), 2 (1838), 3 (1839), 4 (1840), 5 (1842), 6 (1854, ed. J. B. Zobel). — J. G. Calvé, Pragae.

1839

Prachtflora europäischer Schimmelbildungen. — G. Fleischer, Leipzig u. Dresden.

1840

Flora illustrée de Mucedinées d'Europe. — G. Fleischer, Leipzig u. Dresden.

1842

Anleitung zum Studium der Mycologie, nebst kritischer Beschreibung und Aufzählung aller bekannten Gattungen und einer kurzen Geschichte der Systematik. — F. Ehrlich, Prag.

1846

Pflanzenphysiologie und Pathologie. Beitrag zur Kenntniss der Brandarten der Cerealien und des Mutterkorns. — *Oekonom. Neuigkeiten u. Verhandlungen* 1846, Bd. 72; No. 61: I. Der Weizen-oder Schmierbrand (*Uredo vitophila* Dittmar) (Tab. I., fig. 1–22), II. Der Hafensbrand (*Uredo avenae* Corda); No. 69: III. Der Flugbrand, Nagelbrand, Rustbrand, Staubbrand, Gerstenbrand; IV. Der Stielbrand der Gräser (*Puccinia graminis* Persoon); No. 82: V. Der Maisbrand (*Uredo maydis* de Candolle), V. Der Hirsebrand (*Uredo destruens*); VI. Der Rauch-oder Roggenbrand (*Cladosporium herbarum* Link).

Pflanzenphysiologie und Pathologie. Beiträge zur Kunde der Kartoffel in Beziehung auf ihre Organization und Krankheiten. — *Oekonom. Neuigkeiten u. Verhandlungen* 1847, 73, (58): 457–463; (59): 467–471 (tab. 2, 8 fig.); (60): 473–479 (tab. 3, 2 fig., tab. 4, 22 fig.).

ZUSAMMENFASSUNG

Im Vordergrund der Mykologie in Böhmen in ihren Anfängen (erste Hälfte des 19. Jahrhunderts) stand ausser dem Arzt Dr. V. J. Krombholz auch der vielseitige Naturforscher August Carl Joseph Corda. Seine Arbeiten waren ein vervollter Beitrag zum Erkennen der Mikromyzen, insbesondere der Schimmelpilze und Deuteromyzeten. In diesem Jahre gedenken wir seiner beiden Jubiläen, nämlich 175 Jahre seiner Geburt und 135 Jahre seines tragischen Todes.

August Carl Joseph Corda wurde am 22. X. 1809 in Liberec (Reichenberg) geboren. Er war das einzige Kind des Tuchhändlers August Corda und Maria Anna, geb. Cerutti, deren Vorfahren italienischer Herkunft waren. Beide Eltern starben frühzeitig (im Jahre 1810) und die Fürsorge um das Kind übernahm seine Grossmutter Terezia Cerutti. Sie starb jedoch im Jahre 1821 und die Erziehung des jungen Corda ging auf seinen zweiten Vormund über. Nach diesem übernahm im Jahre 1829 die Vormundschaft Cordas Onkel Vojtěch Daniel Corda, zu dem der junge Corda nach Prag übersiedelte.

Während seiner Studien am prager Gymnasium hatte der junge Corda ein ungewöhnliches Interesse um Naturwissenschaften, doch nach dem Wunsch seines Vormundes trat er im Jahre 1828 die Lehre in Battka's prager Drogerie und Arzneimittellhandel an. Während dieser Zeit vertiefte er seine naturwissenschaftlichen Kenntnisse durch privates Studium. In den Jahren 1829–31 absolvierte er einen chirurgischen Kurs auf der medizinischen Fakultät der prager Universität und wurde zum Hilfsarzt bei der damaligen Cholera-Epidemie. Persönliches Interesse brachte Corda zu einem intensiven Studium der Botanik, Kryptogamologie, Phytopathologie, Paläobotanik, Paläozoologie, Zoologie und Chemie; auf diesen wissenschaftlichen Gebieten wurde er bald zu einer bedeutenden Persönlichkeit. Da er schon als junger Forscher in meisterhafter Weise naturwissenschaftliche Objekte zeichnete, wurde er bald zu einem gesuchten Illustrator einer Reihe von Arbeiten damals namhafter Forscher; er arbeitete mit den Grafen Kaspar Sternberg, K. B. Presl, J. Pfund und Aug. Reuss zusammen.

In den Jahren 1833–1949 widmete sich Corda hauptsächlich der Paläobotanik, in der er solche hervorragende Entdeckungen machte, dass der Zeitabschnitt Corda's paläobotanischer Arbeiten als „klassische Zeit der wissenschaftlichen Paläobotanik in Böhmen“ bezeichnet wird (Obřhel, 1980b). Seine grössten paläobotanischen Werke sind „Beiträge zur Flora der Vorwelt“ aus dem Jahre 1845 und „Prodrromus einer Monographie der böhmischen Trilobiten“ (gemeinsam mit J. Hawel) aus dem Jahre 1847.

Seit dem Jahre 1835 bis an sein Lebensende war Corda als Kustos der naturwissenschaftlichen Sammlungen des Nationalmuseums in Prag tätig.

Der Artikel widmet Aufmerksamkeit vorwiegend Cordas Tätigkeit in der Mykologie, mit der er sich seit dem Jahre 1826 befasste. In den Jahren 1829–1837 trug er ins Sturm's Werk „Deutschlands Flora“ mit 128 Tafeln von Kupferstichen von Pilzen (mit dazugehörigen Beschreibungen) bei. In den Jahren 1831–1846 arbeitete er mit med. dr. V. J. Krombholz zusammen und das an der Redaktion- und Illustrationsarbeit seiner Werkes „Naturgetreue Abbildungen und Beschreibungen der essbaren, schädlichen und verdächtigen Schwämme“. Im Jahre 1837 begann er sein eigenes grossartiges Sechsband-Werk „Icones fungorum omnium hucusque cognitorum“, das verdienten Interesse der damaligen europäischen Öffentlichkeit hervorrief. Sein weiteres mykologisches Werk, das im Jahre 1839 erschien (in französischer Übersetzung im Jahre 1940) ist „Prachtflora europäischer Schimmelpilze“, das den Schimmelpilzen und Deuteromyzeten gewidmet ist. Seine mykologische Publikationstätigkeit schliesst mit dem Werk „Anleitung zum Studium der Mykologie“ ab, das im Jahre 1842 veröffentlicht wurde.

Im Jahre 1848 nahm Corda an einer Expedition nach Texas teil, wo er auch eifrig Naturalien für das Nationalmuseum sammelte. Am Rückweg in die Heimat (vermutlich am 16. IX. 1849) kam er jedoch bei der Schiffszerschmetterung im Gebiet der westindischen Inseln ums Leben.

In Corda verschied ein junger hoffnungsvoller Forscher, der ein bewundernswertes wissenschaftliches Werk von ungewöhnlichen Umfang hinterliess. Zusammen mit Krombholz zählt er zu den vordersten Persönlichkeiten der Wissenschaft der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts, die eine Erhebung des Gesamtniveaus des Volkes anstrebte und somit das tschechische Nationalbewusstsein stärkte.

Der Artikel ist mit der Bibliographie von Corda's mykologischen Arbeiten beendet.

Adresa autora: Svatopluk Šebek, Boleslavská 481/30, 288 00 Nymburk.

Some polypores, rare or new for Cuba

Několik vzácných nebo nových chorošů pro Kubu

František Kotlaba, Zdeněk Pouzar and Leif Ryvarden

Ten species of polypores collected by the senior author in Cuba to the end of the year 1966 and the beginning of 1967 are described. Six of this ten species are new for Cuban polyporaceous flora and four belong to the rare ones. The new combination *Coltriciella oblectabilis* is proposed.

Je pojednáno o deseti druzích chorošů, které první z autorů sbíral na Kubě koncem roku 1966 a začátkem roku 1967. Šest druhů je nových pro flóru chorošovitých hub Kuby a čtyři patří ke vzácným. Je navrhována nová kombinace *Coltriciella oblectabilis*.

The history of the investigation of Cuban mycoflora began in the first half of last century when Montagne (1842) published "Plantes cellulaires" (in Ramón de la Sagra, "Historia física, política y natural de la isla Cuba"). As regards polypores, during the second half of the last century few works (e.g. Berkeley et Curtis 1868) were published but during this century the number of works dealing with Cuban macromycetes and devoted to or including polypores increased remarkably (see e.g. Bondareva 1983, Bondareva et Herrera 1979a, 1979b, Earle 1906, Herrera et Bondareva 1982, Kotlaba 1983, Kreisel 1970, 1971a, 1971b, 1971c, Ponce de Leon 1945, Murrill 1919, Underwood 1905) and individual collections from Cuba were published in numerous publications.

Contributions to the polypores of Cuba are dispersed in many journals or books, but a modern, more or less complete polyporaceous flora have not yet been published. As far as known, such a flora is now in preparation by Drs. M. A. Bondareva and S. Herrera; our article on some rare or new polypores for Cuba is therefore a small contribution to this future work.

The senior author is delighted that one of the authors of the Cuban polyporaceous flora in preparation is a native Cuban (Mrs. S. Herrera), as he in his report for the former Biological Institute of the Cuban Academy of Sciences as early as in April 18, 1967, wrote: "... Mycoflora of Cuba was always studied (with of few exceptions) by foreigners and not by Cubans themselves. Considering this fact, and that the local mycoflora is very rich and imperfectly known, it will be necessary for somebody at last to begin to study fungi here — but it should be a Cuban who is wholly devoted to this task..." and further "... I recommend beginning with a systematic mycological investigation of Cuba not only with the assistance of foreign specialists, but chiefly by Cuban scientists who are trained in this branch of science and could wholly devote themselves to mycology and unfold it here..."

One of us (F.K.) collected macromycetes in Cuba for five months (November 19, 1966 — April 19, 1967). During this period he managed to collect a fairly rich material of many species from many parts of the country. As he was then occupied with other tasks (concerning mostly Czechoslovakian mycoflora in his own country) and having at his disposal very little of the necessary literature as well as necessary specimens for comparison, he was unable to identify a considerable number of his collections. After some years he gradually succeeded with assistance of his mycological friends and colleagues in identifying the majority of Cuban collections. Hence some of the most interesting polypores can now be published.

All descriptions of species treated are basing solely on Cuban material collected in Cuba by the senior author. Exsiccates are deposited in the herbarium of the Mycological Department of the National Museum in Prague, Czechoslovakia (PRM) and some duplicates in the herbarium of the University of Oslo, Norway (O).

The senior author would like to thank not only his co-authors but also all who helped him in the identification of species or with literature, especially Prof. Dr. J. L. Lowe (Syracuse, U.S.A.). He is also obliged to the Czechoslovak Academy of Sciences and the Cuban Academy of Sciences which enabled him to study fungi in Cuba where he had the possibility to observe an interesting subtropical American flora and mycoflora.

Antrodia oleracea (Davids. et Lomb.) Ryvarden in Ryvarden et Johansen, A preliminary polypore flora of East Africa p. 252, 1980.

Poria oleracea Davidson et Lombard, Mycologia 19: 317, 1947.

Eastern Cuba, distr. Oriente, Sierra Nipe Mts. near Mayarí; on a dead trunk of *Pinus cubensis*, 13. III. 1967, leg. F. Kotlaba, det. J. L. Lowe (PRM 756464).

Fruitbody annual, resupinate, thin, fragile, 1.4–6 cm long and 0.5 cm wide; tubes 0.3–1.5 μm long, pale honey; pores 6–7 per mm, rounded or slightly angular, whitish to cream; trama white, tough, up to 0.2 μm thick. Hyphal system dimitic with skeletal hyphae (fruitbody formed mainly by these hyphae); generative hyphae extremely rare, thin-walled, hyaline, branched, clamped, 2–3 μm wide; skeletal hyphae abundant, thick-walled, sparsely branched, indextrinoïd, 1.7–3 μm wide; basidia broadly clavate, tetrasterigmatic, up to 7 μm wide; cystidioles abundant, acute; spores hyaline, smooth, thin-walled, cylindrical to allantoid, inamyloid, indextrinoïd, (4.5–)5–6.5(–7.2) \times 1.5–2.3(–2.5) μm .

Evidently a new polypore for Cuba. It is distributed from the temperate to the tropical zone of the Northern Hemisphere. In America it occurs in the U.S.A. (from Michigan to Florida) and on Cuba; in Africa it is known from Ethiopia, Kenya, Tanzania and Zaire (Lowe 1966, Ryvarden et Johansen 1980).

Ceriporia alachuana (Murrill) Hallenberg, Iran. Journ. Plant. Pathol. 14: 15, 1979.

Poria alachuana Murrill, Bull. Torrey Bot. Club 65: 659, 1938.

Poria cubitispora Murrill, Bull. Torrey Bot. Club 67: 65, 1940.

Poria diospyri Baxter, Pap. Michigan Acad. Sci. 32: 191, 1948.

Eastern Cuba, distr. Oriente, Tetas de Santa Tereza near Baracoa; on dead trunk of a broad-leaved tree (cf. *Gliricidia sepium*), 17. III. 1967, leg. F. Kotlaba, det. J. L. Lowe (PRM 756467).

Fruitbody 5–8 cm long and 0.3–3.2 cm wide, annual, resupinate, unseparable, irregularly elliptic to linear; tubes 3–5 mm long, on oblique parts half-open to open, concolorous with pores; pores 6–8 per mm, angular, cream to ochraceous with a faint rose tint; trama of the tubes whitish to pale ochraceous; context extremely thin, whitish. Hyphal system monomitic with generative hyphae of the tube trama slightly thick-walled, 2.5–4 μm wide, branched, simple septate, hyaline, some of them incrustated; hyphae of the context 2–7 μm wide, thin to thick-walled with wide lumen, clamp-less; spores 3.5–4 \times 2–2.5 μm , hyaline, smooth, thin-walled, ovoid, inamyloid, indextrinoïd and acyanophilous.

If compared with other species of *Ceriporia* Donk, this species is a robust fungus and has fairly long tubes. However with regard to consistency of the fruitbody and especially the rather broad hyphae of context as compared with the narrower ones in the tubes, this is a typical *Ceriporia*.

Ceriporia alachuana is new polypore for Cuba. It is distributed in warm parts of the temperate zone and in the subtropical zone in Asia (N. Iran — Hallenberg 1979) and mainly America, viz. U.S.A. (Maryland, Florida, Mississippi,

Louisiana, Arkansas, Tennessee — Lowe 1966), and Cuba. The Cuban locality is apparently the southernmost known at present.

Ceriporia purpurea (Fr.) Donk, Proc. Koninkl. Nederl. Akad. Wetensch., ser. C, 74: 28, 1971.

Polyporus purpureus Fries, Systema mycol. 1: 379, 1821.

Meridioporia purpurea (Fr.) Bondarev et Singer, Ann. Mycol. 39: 48, 1941 (not validly published).

Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on a dead branch of *Pinus caribaea*, 25. XI. 1966, leg. F. Kotlaba, det. J. L. Lowe (PRM 756474).

Fruitbody small, only 0.6–1.1 cm long, 0.5–0.8 cm wide and 0.2–1 mm thick, annual, resupinate, mostly circular, elliptical or irregular, with a narrow, felty, pale brown margin; pores 3–4 per mm, polygonal, irregular to net-like, dark purplish to cacao-brown, entire, on edges pruinose; context thin, white and soft. Hyphal system monomitie with generative hyaline, thin-walled, branched, simple septate hyphae, in the trama of the tubes 1.7–3 μ m, in the context 3–5 μ m wide; spores 7.5–9(–10) \times 2–2.7 μ m, hyaline, thin-walled, narrowly cylindrical and allantoid, smooth, inamyloid, indextrinoid and acyanophilous.

The description also fits the European material rather well, especially as regards the size of spores which is a little larger than given e.g. by Lowe (1966) from America and Ryvarden et Johansen (1980) from Africa. Regarding the host plants, this species usually prefers broad-leaved trees and occurs very rarely on conifers; the collection on *Pinus caribaea* seems to be quite unique on this substrate.

Ceriporia purpurea is widely distributed but uncommon from the meridional to the boreal zone occurring almost exclusively in the Northern Hemisphere (except for Ruanda it is unknown from the Southern Hemisphere), primarily in the temperate zone of Europe, Asia and North America. The Cuban record is evidently the only one in the American subtropics. In the tropics it is known solely from the mountains of Kenya and Ruanda in Africa (Lowe 1966, Ryvarden 1976, Ryvarden et Johansen 1980).

Coltriciella dependens (Berk. et Curt.) Murrill, Bull. Torrey Bot. Club 31: 348, 1904.

Polyporus dependens Berkeley et Curtis, Ann. Mag. Hist., ser. 2, 12: 431, 1853.

Polystictus dependens (Berk. et Curt.) Saccardo, Sylloge fung. 6: 213, 1888.

Trametes dependens (Berk. et Curt.) Baxter, Pap. Michigan Acad. Sci. 14: 267, 1931.

Coltricia dependens (Berk. et Curt.) Imazeki, Bull. Tokio Sci. Mus. 6: 109, 1943.

Poria tasmanica Cleland et Rodway, Pap. Proc. Roy. Soc. Tasmania 1928: 43.

Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on a rotten stump of *Pinus caribaea*, 24. XI. 1966, leg. et det. F. Kotlaba (PRM 756469).

Fruitbodies polymorphous, either short stipitate and pending or sessile, conchate to scutellate, sometimes even subresupinate, coalescent up to 6 cm. The fruitbody adheres to the substrate by a thin and loose, cottony, dark rusty tissue which also covers the substrate around the fruitbody and from which new fruitbodies originate. Pileus 3–15 mm broad, highly fragile, excentrically conical, protracted in a short stipe or without stipe, conchate or scutellate, attached to the substrate by a small attenuate area or forming a narrow reflexed margin which is sometimes slightly involute, fibrillose-tomentose or tomentose, slightly zonate, pale rusty brown; stipe, if present, conical or cylindrical, in our material very short, up to 3 mm long, tomentose, concolorous with pileus surface; tubes rusty, up to 7 mm long, context rusty

brown, less than 1 mm thick; pores rusty to dark brown, polygonal, 1–2 per mm. Hyphal system monomitic; generative hyphae of the context branched, simple septate, yellowish-rusty, fairly thick-walled with a broad lumen, 3–6 μm wide, the wall 1–1.5 μm thick; generative hyphae of the trama paler, more branched and richly septate; spores 7–8.5 \times 4–5 μm , almond-shaped, thick-walled, yellowish-rusty, ornamented by low verrucae or short ridges, indextrinoid and acyanophilous; setae none.

It occurs saprophytically on conifers such as *Juniperus* sp. and more commonly *Pinus* sp., but it is also noted on broad-leaved trees such as *Castanea*, *Liriodendron*, *Nothofagus* and *Quercus* (Baxter 1931, Cunningham 1965).

Coltriciella dependens has been mentioned from Cuba by Kreisel (1971b) and the above cited collection seems to be the second one from the island. It is distributed from the warmer parts of temperate zone to the tropics in both hemispheres but in America only in U.S.A. and Cuba. This species is reported from U.S.A. (New Jersey, New York, Ohio, North Carolina, South Carolina, Virginia, Tennessee, Florida), Asia (Thailand, Malaysia), Australia, New Zealand and Tasmania (Cunningham 1965, Overholts 1953, Ryvarden et Johansen 1980).

***Coltriciella oblectabilis* (Lloyd) Kotlaba, Pouzar et Ryvarden, comb. nov.**

Basionym: *Polyporus oblectabilis* Lloyd, Mycol. Writ. 3: 164, 1912.

Coltricia oblectabilis (Lloyd) Ryvarden, Norw. Journ. Bot. 19: 231, 1972.

Coltricia pseudocinnamomea Burdsall Jr., Mycologia 61: 647, 1969.

Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on a rotten stump of *Pinus caribaea*, 24. XI. 1966, leg. F. Kotlaba, det. Z. Pouzar (PRM 756466).

A slender stipitate and pileate fungus; pilei 5–13 mm broad, thin, circular, deeply umbilicate, with zonate, glabrous, silky lustrous, pale to rusty cinnamomeous surface; stipe 8–13 \times 0.8–1.4 mm, tomentose to ciliate, solid, rusty cinnamon; pores 1–2 per mm, polygonal, with dentate dissepiments, rusty cinnamon; context very thin, up to 0.7 mm thick, fibrillose, concolorous with pileus surface. Hyphal system monomitic in all parts of fruitbody with generative hyphae simple septate, 4.5 to 6.0 μm broad; spores 8.5–9.5 \times 5.2–6.0 μm , ovoid, somewhat attenuated towards the apex, thick-walled, rusty yellow, with low verruculose ornamentation; setae and cystidia absent.

This species has been classified in *Coltricia* S. F. Gray, of which type species *C. perennis* (L. ex Fr.) Murrill and the closely related *C. cinnamomea* (Jacq. ex S. F. Gray) Murrill have dimitic tubes (other parts of the fruitbody are monomitic) and smooth spores. We consider these features highly characteristic for *Coltricia*, and thus exclude *C. oblectabilis* which has monomitic hyphal system as well as almost identical ornamented spores with those of *Coltriciella dependens* (the type species). *C. dependens* has a pendent short stipe, whereas *C. oblectabilis* has a regular ascending stipe but this difference in macromorphology is rather of a specific value. At the generic level the micromorphology is more important, and it is almost identical in both species.

Coltriciella oblectabilis is evidently new for Cuba. It was till now known only from Brazil and the Eastern United States — Maryland, Georgia, Louisiana, and Florida (Burdsall Jr. 1969, Ryvarden et Johansen 1980).

***Dichomitus squalens* (P. Karst.) Reid, Rev. Biol. 5: 149, 1965.**

Trametes squalens P. Karsten in Rabenhorst et Winter, Fungi europ. et extraeurop. essicc. No. 3528, 1886.

Ejerkandera squulens (P. Karst.) P. Karsten, Medd. Soc. pro Fauna et Flora Fenn. 14: 79, 1887.

Tyromyces squulens (P. Karst.) Imazeki, Bull. Tokyo Sci. Mus. 6: 84, 1943.

Polyporus anceps Peck, Bull. Torey Bot. Club 22: 207, 1885.

Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on a stump of *Pinus caribaea*, 24. XI. 1966, leg. F. Kotlaba, det. L. Ryvarden (PRM 756471).

Fruitbody annual, resupinate, 16 cm long and 6.5 cm wide, with a few small pseudopilei (having no pileus context); pores polygonal, 2–3 per mm, sordid yellowish with greyish tint; tubes pale cream, 2.5–4 μm long, in some places half-open; context thin, up to 1 μm thick, of corky consistency, concolorous with tubes. Hyphal system dimitic with arboriform skeletal hyphae which are thick-walled, hyaline, with a slightly yellowish tint, slightly amyloid, at the top dichotomously branched, 3–5.5 μm broad; generative hyphae not seen; spores 8–11 \times (3–)3.2–4(–4.5) μm , cylindrical, smooth, hyaline, thin-walled, indextrinoid; cystidia absent.

This species is rather rare in most countries but widely distributed in the temperate as well as the boreal zone of the Northern Hemisphere where it occurs in both warm and cold, fairly dry areas, on various conifers, especially on *Pinus* spec. div. (Baxter et Mains 1939, Overholts 1953, Ryvarden 1976). It was previously not known in tropical and subtropical zones and the Cuban collection seems to be the first not only for this country but also for subtropics and is also the southernmost one.

Echinochaete brachypora (Mont.) Ryvarden, Bull. Jard. Bot. Nat. Belg. 48: 10, 1978.

Polyporus brachyporus Montagne, Ann. Sci. Nat., ser. 4, 1: 131, 1854.

Polyporus megaloporus Montagne, Ann. Sci. Nat., ser. 4, 1: 124, 1854.

Echinochaete megalopora (Mont.) Reid, Kew Bull. 17: 28, 1963.

Asterochaete megalopora (Mont.) Bondarcev et Singer, Ann. Mycol. 39: 58, 1941.

Leucoporus megaloporus (Mont.) Patouillard, Bull. Soc. Mycol. Fr. 30: 40, 1914.

Hexagona patouillardii Beeli, Bull. Soc. Bot. Belg. 59: 160, 1927.

Favolus princeps Berkeley et Curtis, Journ. Linn. Soc. Bot. 10: 321, 1868.

Eastern Cuba, distr. Camagüey, Cabaniguan near Guáimaro; on prostrate trunk of *Calycophyllum candidissimum*, 11. IV. 1967, leg. J. Ramón Cuevas et F. Kotlaba, det. D. A. Reid (PRM 756468).

Fruitbody always pileate with a lateral stem. Pileus 3.5–6 cm in diam., pale yellowish ochraceous to woody brown, conchate to reniform and depressed at the base, surface glabrous with fascicles of short thick hairs, sometimes forming adpressed scales, well-developed especially towards the margin which is acute, somewhat inrolled; pores entire, angular, ochraceous, 1.5–2 per mm; tubes up to 2 mm long, ochraceous; context whitish, pale ochraceous when dry; stipe if present very short, brown chestnut, cylindrical, up to 7 mm long. Hyphal system dimitic with thin-walled, branched, hyaline, clamped generative hyphae up to 5 μm wide, and ligative (binding) hyphae of Bovista-type, which in the context of the pileus are richly ramified, thick-walled (but not obliterated), 3–10 μm wide (walls up to 1.5 μm thick), very slightly dextrinoid; in the context of the stipe, ligative hyphae are much more thick-walled (up to 3 μm thick) or even obliterated; spores 10–12.5 \times 4–4.4 μm , prolong ellipsoid, hyaline, smooth, thin-walled; setae of pileus surface 30–42 \times 9–15 μm , thick-walled, clavate, at the top acuminate to a spine with a few small lateral spines, in the upper part brown, in the lower part yellow-brown; similar setae occur also on the stipe surface as well as in the hymenium of the tubes.

The description fits quite well the descriptions in literature, except for the pores, which are slightly smaller. In Cuba this is an infrequent species and was first reported

from the island as *Favolus princeps*. It is widely distributed in tropical and also subtropical America, Africa and Asia (Reid 1963, Ryvarden et Johansen 1980).

Pachykytospora alabamiae (Berk. et Cooke) Ryvarden, Norw. Journ. Bot. 19: 23, 1972.

Poria alabamiae (Berk. et Cooke) Cooke, Grevillea 14: 113, 1886.

Polyporus alabamiae Berkeley et Cooke, Grevillea 6: 130, 1878.

Western Cuba, Isla de la Juventud (= Isla de Pinos), on slopes of Loma La Cañada near Sante Fe; on a dried branch of *Casearia spinescens*, 20. II. 1967, leg. F. Kotlaba, det. J. L. Lowe (PRM 756472).

Resupinate fungus with thin fruitbodies, about 3.5–7.5 cm long and 1.2–1.5 cm wide, in dried state somewhat resembling *Junghuhnia nitida*. When young, the fruitbody has broad, when old narrow, membranous, whitish to ivory margin; pores regular, angular pale ochraceous, entire, slightly farinose, 3–4 per 1 mm, when young reticulate at the margin. Hyphal system dimitic with thin-walled, hyaline, branched and clamped generative hyphae, and strongly branched, thick-walled, ochraceous, strongly dextrinoid (the older ones less intensively dextrinoid) and cyanophilous skeletal hyphae; spores 9.5–10.5 × 4.0–5.5 μm, ellipsoid, thick-walled, ornamented with strongly cyanophilous and indextrinoid granules immersed in a hyaline coat.

Microscopically a very interesting species differing from other *Porias* s.l. in having ornamented spores with cyanophilous granules immersed in a hyaline substance covering the whole spore. This type of spore was first discovered in *Trametes colliculosa* and was the main reason that the species was accommodated in the new genus *Pachykytospora* (Kotlaba et Pouzar 1963). Ryvarden (1972) was the first who recognized that two closely related species, viz. *Poria alabamiae* and *P. papyracea*, also belonged in *Pachykytospora*. Kotlaba et Pouzar (1979) transferred a fourth species to the genus, viz. the North-Asian *P. subtrametea* (Pil.) Kotl. et Pouz., and described distinguishing features of these four species based on an amyloid versus dextrinoid reaction of skeletal hyphae together with the pore width (key for identification of all known species of the genus *Pachykytospora*, see Kotlaba et Pouzar 1979).

Evidently not previously reported from Cuba. This fungus rarely occurs on various dead broad-leaved trees and at present it is known from the U.S.A. (Florida, Georgia, Mississippi), Cuba, Brazil, and Sri Lanka (Ryvarden et Johansen 1980, Lowe 1966).

Perenniporia tephropora (Mont.) Ryvarden, Norw. Journ. Bot. 19: 233, 1972.

Loeoporus tephroporus (Mont.) Ryvarden et Johansen, A preliminary polypore flora of East Africa p. 416, 1980.

Polyporus tephroporus Montagne, Ann. Sci. Nat., ser. 3, 4: 358, 1845.

Polyporus lividus Kalchbrenner, Grevillea 10: 103, 1882.

Fomes lividus (Kalchbr.) Saccardo, Sylloge fung. 6: 206, 1888.

Phellinus lividus (Kalchbr.) Ahmad, Basidiomycetes of West Pakistan p. 63, 1972.

Loeoporus lividus (Kalchbr.) Wright, Mem. New York Bot. Gard. 28: 226, 1976.

Fomitiporia cubensis Murrill, North American Flora 9/1: 8, 1907.

Fomes cinereus Torrend in Lloyd, Mycol. Writ. 5, Lett. 65: 9, 1917.

Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Hato de Malas Aguas near Santa Lucia: on a dead trunk of *Quercus sagraeana*, I. XII. 1966, leg. V. Samek et F. Kotlaba, det.

F. K. (PRM 756470) — Habana-Marianao, on a dead standing trunk of *Casuarina equisetifolia*, 27. I. 1967, leg. et det. F. Kotlaba (PRM 756473).

Fruitbody perennial, thick resupinate or sometimes forming blackish-grey smooth ledges to pseudopilei with open tubes; tubes up to 11 mm long, coffee-brown; pores rounded to open in oblique places, of a greyish to milk coffee-brown colour, 2–3 per mm; context fibrillose, coffee-brown, up to 2 mm thick. Hyphal system trimitic, skeletal hyphae unbranched, thick-walled, without septa, with the wall pale to dark grey-brown; the dark coloured ones weakly cyanophilous, the less coloured strongly cyanophilous; spores 5–6(–7) × 4–5 μ m, broadly ovoid and broadly truncate, thick-walled, hyaline, smooth, strongly dextrinoid and strongly cyanophilous.

Very interesting and striking polypore with its thick resupinate fruitbody and the dark brown colour of the subiculum as well as tube trama. The taxonomic position of *P. tephroporus* has been recently disputed. Ryvarden (1972) transferred it to *Perenniporia* because of its truncate and dextrinoid spores, clamped generative hyphae, and a dimitic to trimitic hyphal system (there are intermediate hyphae between skeletal and ligative hyphae proper) with dextrinoid vegetative hyphae, all characters shared with many other species in *Perenniporia*. Wright (1976) described *Loweoporus* with *P. tephroporus* as the type species based mainly on the dark colour of the fruitbody, while as *Perenniporia medulla-panis* (the type species of *Perenniporia*) has a whitish to wood-coloured fruitbody. Ryvarden et Johansen (1980) accepted Wright's proposal, but later investigations into other tropical species have led us to the conclusion that it is very difficult to maintain a generic separation based, principally, just on the colour of the vegetative hyphae (which gives the fruitbody its colour). This the more so when the other characters so clearly point to a relationship with *Perenniporia*, especially the dextrinoid reaction in hyphae and spores, the latter also being truncate in both genera. We have therefore adopted Ryvarden's original concept.

Perenniporia tephropora is widely distributed on broad-leaved trees in tropical and subtropical America, Africa, Asia and Australia (Ryvarden et Johansen 1980, Wright 1976). In Cuba it is known from several localities, and the first collection was made by Earle and Murrill in 1905 (Murrill 1907). It has not previously been reported from *Quercus* spp.

Wrightoporia lenta (Overh. et Lowe) Pouzar, Čes. Mykol. 20: 173, 1966.

Poria lenta Overholts et Lowe, Mycologia 38: 210, 1946.

Western Cuba, distr. Pinar del Río, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on dead petiole of a palm *Copernicia* sp., 24. XI. 1966, leg. et det. F. Kotlaba, rev. J. L. Lowe (PRM 756465).

Fruitbody completely resupinate, thin and without context, 0.6–4.5 cm wide; tubes up to 4 mm long, whitish, oblique, often split; pores 1.5–2.5 per mm, cream, round or elongated, entire, with thick dissepiments; margin broad, narrow, cottony, persisting, whitish cream. Hyphal system dimitic with skeletal hyphae unbranched, thick-walled (but never solid), 1.5–2.5 μ m wide; spores ovoid-ellipsoid, slightly thick-walled, hyaline; ornamentation of two types: the lower (basal) one which is inamyloid and covers minute ridges or verrucae, and the upper one which is dense, strongly amyloid, covering the basal ornamentation.

This fungus belongs in *Wrightoporia* Pouz. (Pouzar 1966) characterized by a dimitic hyphal system and amyloid, mostly ornamented spores. At the present time the genus *Wrightoporia* includes 7, mostly tropical species (see Ryvarden 1982).

Evidently new polyporaceous fungus for Cuba. Until now this species has been known from the U.S.A. and Canada, i.e. from Ontario, British Columbia, Washington, New York, North Carolina, South Carolina, Georgia, and Florida (Lowe 1966).

References

- BAXTER D. V. (1931): The fungi and decay of the American chestnut. — Pap. Michigan Acad. Sci., New York, 14 (1930): 259–290, tab. 32–49.
- BAXTER D. V. et MAINS W. E. (1939): Polyporus ellisianus (Murr.) Sacc. et Trott. and Polyporus anceps Pk. in culture: A study of isolates of widely separated forest regions. — Pap. Michigan Acad. Sci., New York, 24: 189–195, 3 tab.
- BERKELEY M. J. et CURTIS M. A. (1868): Fungi Cubenses (Hymenomyces). — Journ. Linn. Soc.-Bot., London, 10: 280–341.
- BONDARCEVA M. A. (1983): Ključ dlja opredelenija rodov trutovych gribov Kuby. — Mikol. i Fitopat., Leningrad, 17: 13–21.
- BONDARCEVA M. A. et HERRERA S. (1979a): Afiloforovye griby Kuby. I. Sem. Polyporaceae Cda. — Nov. Sist. Nizš. Rast., Leningrad, 16: 42–66.
- BONDARCEVA M. A. et HERRERA S. (1979b): Afiloforovye griby Kuby. II. Sem. Ganodermataceae Donk. — Nov. Sist. Nizš. Rast., Leningrad, 16: 66–71.
- BURDSALL H. H., Jr. (1979): A new polypore from the eastern United States. — Mycologia, New York, 61: 647–651.
- CUNNINGHAM G. H. (1965): Polyporaceae of New Zealand. — New Zealand Dept. Sci. Industr. Res. Bull., Auckland, 164: 1–304.
- EARLE F. S. (1906): Algunos hongos cubanos. — Inform. Ann. Estac. Centr. Agron. Cuba, Habana, 1: 225–242, tab. 31–42.
- HALLENBERG N. (1979): Wood-fungi (Polyporaceae, Ganodermataceae, Hymenochaetaceae, Cyphellaceae, Clavariaceae, Auriculariaceae, Tremellaceae, Daecrymycetaceae) in N. Iran II. — Iran. Journ. Plant Pathol., Tehran, 15: 11–31.
- HERRERA S. et BONDARCEVA A. M. (1982): Especies del género *Phellinus* (Basidiomycetes, Hymenochaetaceae) nuevas o poco conocidas en Cuba. — Acta Bot. Cubana, Habana, 8: 1–17.
- KOTLABA F. (1983): Několik pozoruhodných druhů dřevních hub z Kuby. — Živa, Praha, 31: 206–207, tab. albonigrae et tab. color.
- KOTLABA F. et POUZAR Z. (1963): Nový rod chorošovitých hub, dubovníce — *Pachykytospora* gen. nov. — Čes. Mykol., Praha, 17: 27–34, tab. 1–2.
- KOTLABA F. et POUZAR Z. (1979): An interesting Asian polypore *Pachykytospora* subtramea. — Čes. Mykol., Praha, 33: 129–133, tab. 9–10.
- KREISEL H. (1970): El papel de los hongos en la vegetación forestal de Cuba. — Bol. Soc. Mex. Micol., México, 4: 39–43.
- KREISEL H. (1971a): Charakteristika der Pilzflora Kubas. — Biol. Rundschau, Jena, 9: 65–73.
- KREISEL H. (1971b): Clave para la identificación de los macromicetos de Cuba. — Ciencias, Habana, ser. 4, Cien. Biol., 16: 1–101.
- KREISEL H. (1971c): Clave y catalogo de los hongos fitopatógenos de Cuba. — Ciencias, Habana, ser. 4, Cien. Biol. 20: 1–104.
- LOWE J. L. (1966): Polyporaceae of North America. The genus *Poria*. — Techn. Publ. St. Univ. Coll. Forest. Syracuse Univ., 90: 1–183.
- MONTAGNE J. P. F. C. (1842): Plantes cellulaires. — In: Sagra R., Histoire physique, politique et naturelle de l'île de Cuba. — Paris.
- MURRILL W. A. (1907): North American Flora. Vol. 9, pars I. — 72 p., New York.
- MURRILL W. A. (1919): Cuban polypores and agarics. — Mycologia, New York, 11: 22–32.
- OVERHOLTS L. O. (1953): The Polyporaceae of the United States, Alaska and Canada. — 466 p., 132 tab., Ann Arbor et London.
- PONCE DE LEON P. (1945): Los hongos en el jardín botánico. — Rev. Soc. Cubana Bot., Habana, 2: 123–128.
- POUZAR Z. (1966): Studies in the taxonomy of the polypores I. — Čes. Mykol., Praha, 20: 171–177.
- REID D. A. (1963): New or interesting records of Australasian Basidiomycetes V. — Kew Bull., London, 17 (1963–64): 267–308.
- RYVARDEN L. (1972): A critical checklist of the Polyporaceae in tropical East Africa. — Norw. Journ. Bot., Oslo, 19: 229–238.
- RYVARDEN L. (1976): The Polyporaceae of North Europe. Vol. 1. — 214 p., Oslo.

- RYVARDEN L. (1982): Synopsis of the genus *Wrightoporia*. — *Nord. Journ. Bot.*, Copenhagen, 2: 145–149.
- RYVARDEN L. et JOHANSEN I. (1980): A preliminary polypore flora of East Africa. — 636 p., Oslo.
- UNDERWOOD L. M. (1905): A summary of Charles Wrights explorations in Cuba. — *Bull. Torrey Bot. Club*, Lancaster (Pa.), 32: 291–300.
- WRIGHT J. E. (1976): *Loweporus*, a new genus of pore fungi. — *Mem. New York Bot. Gard.* 28: 225–231.

Addresses of the authors:

- Dr. František Kotlaba, Botanical Institute of the ČSAV, 252 43 Průhonice near Prague, Czechoslovakia
- Dr. Zdeněk Pouzar, National Museum in Prague, tř. Vítězného února 74, 115 79 Praha I, Czechoslovakia
- Dr. Leif Ryvarden, University of Oslo, Postboks 1045, Blindern-Oslo 3, Norway.

Two new species of *Coprobria* and taxonomic remarks on the genera *Cheilymenia* and *Coprobria* (Discomycetes, Pezizales)

Dva nové druhy rodu *Coprobria* a taxonomické poznámky k rodům *Cheilymenia* a *Coprobria* (Discomycetes, Pezizales)

Jiří Moravec

Two new coprophilous species of *Coprobria* Boud., *C. hyphopila* spec. nov. and *C. sordida* spec. nov. are described from Czechoslovakia. Taxonomic problems of the genera *Coprobria* and *Cheilymenia* Boud. are discussed. Regarding the genus *Cheilymenia*, the author proposes to separate all species with superficial apothecial hairs related to *Cheilymenia theleboloides* from the genus and transfer them to *Coprobria* on the basis of a similar excipular structure and a specific cyanophilic striation of ascospore perispore consisting of extremely low longitudinal ribs. The author considers the striation of the peelable perispore which has been still overlooked or underestimated (together with pustules, warts or folds which sometimes also occur) a very important feature for classification of species of *Coprobria* including all species of *Cheilymenia* with "theleboloides" type of excipulum and hairs. Moreover, the author described and pictured an outstanding ascospore ornamentation which he has found in several other species of *Cheilymenia* which have been considered smooth-spored till now (e.g. *C. ciliata*). One new combination has been made.

Dva nové koprofilní druhy rodu *Coprobria* Boud. — *C. hyphopila* spec. nov. a *C. sordida* spec. nov. — jsou popsány z Československa. Autor navrhuje oddělit od rodu *Cheilymenia* Boud. druhy s povrchovými chlupy blíže příbuzné druhu *Cheilymenia theleboloides* a přefadit je do rodu *Coprobria* na základě podobné stavby excipula a specifické ornamentiky perisporu askospor, sestávající z podélně uspořádaných velmi nízkých žeber. Autor pokládá ornamentiku perisporu askospor, která byla doposud přehlížena nebo podceňována, spolu s různými bradavkami a vráskami, které se rovněž často vyskytují, za velmi důležité znaky při určování a třídění druhů rodu *Coprobria* včetně druhů z blízkého příbuzenstva *Cheilymenia theleboloides* se stejným typem excipula a chlupů. Význačnou ornamentiku perisporu askospor našel autor rovněž u několika dalších druhů rodu *Cheilymenia*, které byly doposud považovány za hladkovýtřusé (např. *C. ciliata*). Je provedeno jedno nové přefazení a diskutovány taxonomické problémy obou rodů.

The genus *Cheilymenia* Boud. comprising species with pale apothecial hairs was erected by Boudier (1885). A type species, *Peziza stercorea* Pers. [*Cheilymenia stercorea* (Pers.) Boud. = *Cheilymenia ciliata* (Bull.) Maas Geesteranus] was additionally selected by Clements et Shear (1931). After an examination of many species of *Cheilymenia* and *Coprobria* I have concluded that the genus *Cheilymenia* comprises two or three independent genera. I presented an abstract of the following discussion together with descriptions and drawings in the "Discomycete Workshop" (an conference on taxonomy of *Discomycetes*) and as a poster at the Third International Mycological Congress in Tokyo (IMC 3) 1983.

The type species *C. ciliata* and several other species e.g. *Cheilymenia coprinaria* (Cooke) Boud. sensu auct., *Cheilymenia magnipila* J. Mor., *Cheilymenia vitellina* (Pers. ex Fr.) Dennis, *Cheilymenia micropila* Svr. et J. Mor. and *Cheilymenia crucipila* (Cooke et Phill.) Le Gal are closely related to species of the genus *Scutellinia* (Cooke) Lamb. em. Le Gal, having the same or similar structure and rooting apothecial hairs originating deeply in the tissue of the excipulum. In spite of the fact that the rooting hairs of this first group of species are of a various size and shape (in a few species they are very long, thick-walled and sharp, e.g. in *C. magnipila*, *C. ciliata*, *C. vitellina*, *C. coprinaria*, while in others they are short, thin-walled and blunt, e.g. in *C. micropila*), the most important feature — the rooting base of the hairs and their origin — separate them well from other species. Moreover, several

species, e.g. *C. coprinaria*, *C. micropila* and *C. crucipila* have red to scarlet colour of apothecia. This feature together with ornamented ascospores of the two latter species indicate the very close relationships with *Scutellinia*. It is necessary to note that *C. coprinaria* is here conceived in sense of the original description of Cooke (1879) which corresponds also with concept of Masee (1895), Boudier (1905) and J. Moravec (1968) and is considered a species with red to scarlet coloured apothecia (J. Moravec 1968).

Quite a different group of species is represented by *Cheilymenia theleboloides* (Alb. et Schw. ex Fr.) Boud. and several other related species. Their excipular structure especially superficial hairs which originate from subglobose cells in the ectal excipulum distinguish them well from the other mentioned species of the genus. This fact was for the first time recognized by Denison (1964) though he incorrectly comprised *C. vitellina* to the group with "theleboloides type" of excipulum and hairs. In my opinion this group of closely related species is naturally distinguished not only for the similar excipular structure and superficial hairs but also for the longitudinally striate coating of ascospores. Le Gal (1953) compared the excipular structure of *Cheilymenia lemuriensis* Le Gal and *Coprobria granulata* (Bull. ex Mérat) Boud. *C. lemuriensis* [according to Le Gal (1953)] has not "homogenous" excipulum but its other features especially superficial hairs and striate ascospores well agree with features of other species bearing "theleboloides type" of excipulum and hairs. Denison (1964) referred to the close relationships of species with "theleboloides type" of excipulum with the genus *Coprobria* represented still with the only species *C. granulata*. The only fact that apothecia of *Coprobria* were without any hairs caused that it was considered an independent genus. However, several other species which were recently described or transferred to *Coprobria* show many features which support the Denison's and later Korf's (1972) opinion that species with the "theleboloides type" of excipulum and hairs may be transferred to *Coprobria*.

After the examination of some other species I consider *C. theleboloides* and other related species, e.g. *Cheilymenia fraudans* (Karst.) Boud. sensu Gamundí (1960), *Cheilymenia hyalochaeta* (Speg.) Gamundí and *C. lemuriensis* congeneric with *Coprobria*. Therefore new species *Coprobria hyphopila* spec. nov. which has superficial hypha-like hairs is described here as a member of *Coprobria* despite of its relationship to *Cheilymenia theleboloides*. In my opinion, slight differences in the excipular structure of some species e.g. *C. lemuriensis* are not so much important as no basic differences even between Denison's "theleboloides type" and "coprinaria type" of excipulum exist, and only hairs are of different types.

Recently the genus *Coprobria* has been broadened as a few species were newly described or transferred to the genus, e.g. *Coprobria pileiformis* Svrček (1978), *Coprobria bohemicana* (Velen.) Svr., *Coprobria humana* (Velen.) Svr. and *Coprobria stercoraria* (Velen.) Svrček (1977). According to Svrček (1977), whitish hyphae are also present in the excipulum of *C. stercoraria*. Together with Dr. M. Svrček we have reexamined lectotype of *C. humana* (= *Fimaria humana* Velenovský, PRM 150839) and we have found hypha-like superficial septate hyaline hairs in the excipulum of this species which was described and considered hairless. This species is evidently related to *Cheilymenia theleboloides*, too.

Species of the genus *Coprobria* including species of *Cheilymenia* related to *Cheilymenia theleboloides* have remarkably longitudinally striate ascospore coating. However, it is necessary to distinguish the original longitudinal striation which is absent in several other species of *Cheilymenia* from the secondary pseudostriation seen in

a deformed peelable perispore which is caused by lactic acid action. I consider the original cyanophilic striation of the peelable perispore (together with warts or folds which sometimes also occur) very important features for the classification of species of *Coprobria* including species of *Cheilymenia* related to *Cheilymenia theleboloides*. In my opinion the importance of this feature was overlooked by many authors and underestimated by Rifai (1968). The ascospore striation was observed by few authors in *Coprobria granulata* and in *Cheilymenia lemuriensis* (by Le Gal 1953) and in *C. fraudans* and *C. hyalochaeta* by Gamundí (1960) and recently by Svrček (1979) in *Coprobria granulata* and *Coprobria humana*. Rifai (1968) probably did not distinguish two different phenomena: the original cyanophilic striation of the perispore and the deformation of this coating before it is peeled off. He described and illustrated ascospores of *Coprobria granulata* and all species of *Cheilymenia* found in Australasian area [*C. coprinaria*, *C. stercorea*, *C. theleboloides*, *C. raripila* (Phill.) Dennis and *C. coprogena* (Berk. et Br.) Rifai] with the secondary striation of deformed perispore seen when heated in lactic acid but he overlooked or underestimated the original cyanophilic striation. Therefore he illustrated the perispore very similarly wrinkled in all the mentioned species. The original striation, which is clearly visible only before the deformation, was not distinguished precisely by Eckblad (1968), too. He compared *Cheilymenia* and *Scutellinia* and concluded that they are closely related by their rooting hairs but he did not take into consideration the important existence of the different superficial hairs of the species related to *Cheilymenia theleboloides*. Moreover, he mentioned that in the genus *Scutellinia* is no species with a peelable perispore of ascospores. In my opinion, this is not exact, too, as I have seen a similar peelable perispore in ascospores of several species of *Scutellinia*, e.g. in *Scutellinia minutella* Svr. et J. Mor. (Svrček et J. Moravec 1969), *Scutellinia convexa* (Velen.) Svr. and *Scutellinia superba* (Velen.) Le Gal. It seems that also this feature corresponds with the other features which point out to the relation of some species of *Cheilymenia* to *Scutellinia* as indicated above. Eckblad (1968) presented also his opinion on the relationship of *Cheilymenia* to *Lasiobolus*. Though Rifai (1968) questioned it, I agree with this Eckblad's opinion but only with regards to several species. Only *Cheilymenia raripila* and especially *Cheilymenia coprogena* are in my opinion actually related to *Lasiobolus* by their excipular structure, broad or clavate-cylindrical asci and form of hairs, despite the fact that hairs of *Lasiobolus* are strictly nonseptate. In any case, this group of species represented by *C. raripila*, *C. coprogena*, *C. pulcherrima* is not congeneric with *Cheilymenia ciliata* nor even with *Coprobria* (including the group of species related to *Cheilymenia theleboloides*).

The examination of ascospore ornamentation and excipular structure — material and methods

The presence of the original cyanophilic striation of the peelable ascospore perispore has been overlooked or underestimated for a long time. Also the two different phenomena — the original striation and a pseudostriation of a deformed perispore have not been distinguished by a few authors probably for the following reasons.

It is possible to examine the original striation easy when a very simple method is used. From my experience, it has been surprisingly observable when a fresh material has been sectioned or when dried apothecia have been revived in water only and next directly soaked in Cotton blue in lactic acid (CB, Geigy s. 123) and observed immediately. When the fresh or revived section is heated or kept in lactic acid for a long or when the apothecia are revived in ammoniac, the deformation of

the perispore starts promptly, the coating is separated and ascospores become smooth.

The striation usually consists of very fine and extremely low longitudinal cyanophilic ribs which are visible before the deformation and may be of a different form in various species of *Coprobia* and species related to *Cheilymentia theleboides*. The ribs are not visible in optical section of ascospores, except during the deformation when they become flexuous and wavy and can be clearly observed in the optical section of the deformed perispore, too.

The original longitudinal ascospore striation of *Cheilymentia theleboides* is very similar to that of *Coprobia granulata* and some related species of *Coprobia* and *Cheilymentia theleboides* group though there are slight differences in the thickness, density, arrangement and form of ribs and also in a presence of pustules and crests in ribs.

No original striation of this type has been seen in several species of *Cheilymentia*, e.g. *C. vitellina*, *C. coprinaria* [sensu the orig. description (Cooke 1875) and the redescription in Cooke (1879)], *C. magnipila*, and of *C. raripila* group of related species.

I have found a surprisingly outstanding ornamentation of ascospore perispore in *Cheilymentia ciliata* (= *C. stercorea*). This species has been generally accepted as smooth-spored because of its readily peelable perispore but the cyanophilic perispore-ornamentation is clearly seen before the deformation in certain number of ascospores which become smooth only after the perispore is completely separated. The perispore-ornamentation of *C. ciliata* consists of a very irregular and incomplete extremely low reticulum very often with transversal ribs or crests irregularly thickened, only rarely longitudinally arranged and so only scarcely resembling the striation of *Coprobia* and *Cheilymentia theleboides* group. Some ascospores of *C. ciliata* due to this ornamentation resemble ascospores of *Scutellinia cervorum* and *S. scutellata* but this ornamentation is not seen in the optical section.

The other species — *Cheilymentia crucipila* and *C. micropila* with a red to scarlet thecium have ascospores with a minutely warted perispore and indicate the relationship with *Scutellinia*.

In my opinion, *Cheilymentia crucipila* has all features of *Scutellinia* and therefore I transfer it here to this genus immediately:

***Scutellinia crucipila* (Cooke et Phillips in Cooke) J. Moravec comb. nov.**

Basionym: *Peziza crucipila* Cooke et Phillips in Cooke, Mycographia p. 136. 1876.

In my opinion, it is possible to put this species into the section *Minutae* Svrček (1971) together with *Scutellinia minutella* and *S. convexa*. *S. crucipila* differs by the presence of stellate hairs only, while the other features, e.g. short blunt pale hairs and peelable, finely warted ascospore perispore are very similar in all the three species of the section *Minutae* of the genus *Scutellinia*.

I have observed very fine warts in ascospores of *Cheilymentia magnipila*, a species which I consider to be close to *Scutellinia* or even a member of this genus, too.

Though *C. coprinaria* and *C. vitellina* are related to *Scutellinia* due to their rooting apothecial hairs, I have not seen here any ascospore striation or ornamentation. As regards *C. vitellina*, this species has similar yellow colour of apothecia like *C. theleboides* but is easily distinguished by its conspicuous, thick-walled rooting hairs originating in the excipular tissue, smooth ascospores and strictly terrestrial habit, usually associated with *Urtica dioica*.

In spite of these features (especially the rooting hairs), Denison (1964) incor-

rectly considered this species to bear "*theleboloides* type" of excipulum and hairs. Also Rifai (1968) noted that this species has this type of excipulum. After examination of many specimens of *C. vitellina* I have found that excipulum is not homogenous but consisting of two layers. Hypothecium is of *textura intricata* and its septate, sometimes swollen hyphae with strongly cyanophilic septa are present also in an inner medullar zone where the hyphae are mixed with reduced cells while other (especially ectal) excipular layers are of a *textura globulosa*. It is, however, very important to note that according to Rifai (1968) also the excipular structure of *C. theleboloides* differs from Denison's observation and is not clearly one-layered. On the other hand, Eckblad (1968) described the excipular structure of *Cheilymenia coprinaria* and *C. stercorea* also as "one-layered throughout". This is in contradiction with Denison (1964) and Rifai (1968) who described excipulum of these species with two distinct layers (of Denison's "*coprinaria* type"). Moreover, both authors described a rather different arrangement of small cells of the ectal excipulum in *C. stercorea* which are conspicuously arranged in regular rows towards the margin, forming a membranaceous collar. All these features agree with my observations. As it was noted above, Rifai (1968) described also the excipular structure of *C. theleboloides* with hyphal elements interspaced in inner medullar layer which corresponds with my observations, too. In addition, also *Coprobria granulata* has excipular structure with reduced, sometimes elongated cells in inner medullar layer. Therefore, as it has been noted above in a comment on *Cheilymenia lemuriensis*, I do not consider slight differences in the inner layer of excipulum important features for a generic classification, but the basic features are the two main conspicuously different types of hairs, their origin and ascospore ornamentation.

With regards to another group of related species represented with *C. varipila*, the ascospores seemed to have a peelable smooth perispore and finely warted endospore (J. Moravec 1968). After a reexamination I have found that ascospores of *C. varipila* have a fine ornamentation consisting of irregular elongated warts or crests sometimes anastomosing, while ascospores of *C. notabilispora* have a peelable perispore with irregular, sometimes incomplete reticulum; endospore seems to be finely rough.

However, specimens of the rare species of this group are only scarcely deposited in herbaria and so it is impossible to examine a sufficient number of specimens. No specimen of *C. coprogena* was examined by me. With regards to *Lasiobolus*, species of this genus have according to my examination ascospores with a loosing perispore with cyanophilic clusters but without any conspicuous ornamentation.

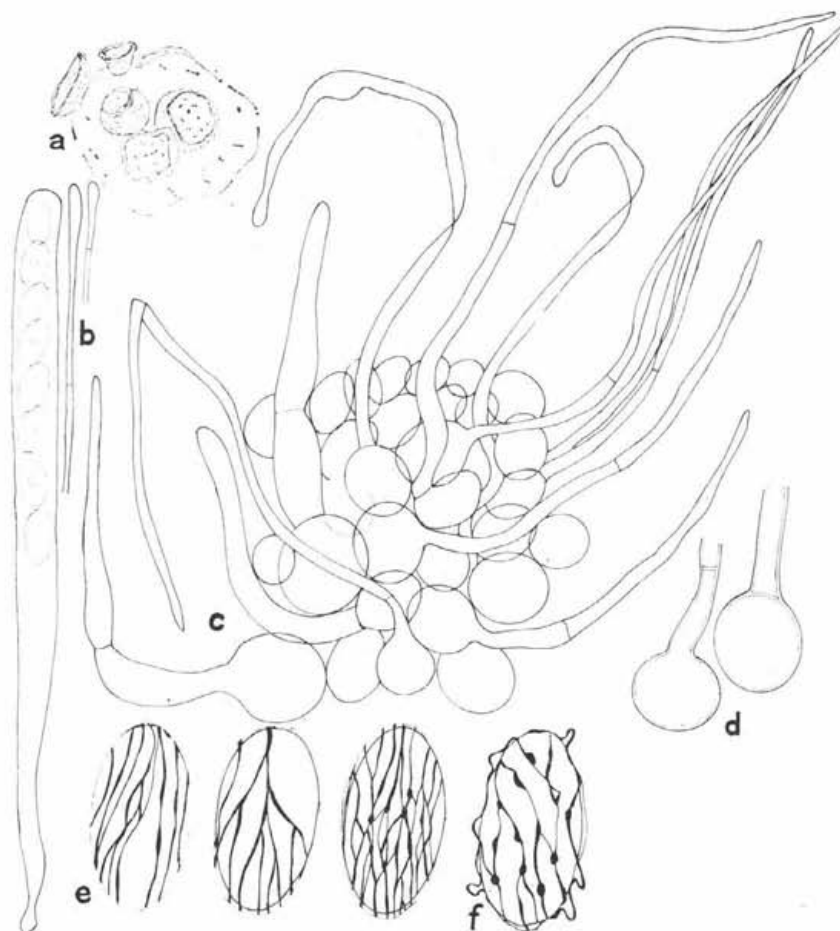
In spite of the mentioned observations, at present, I still agree with Rifai (1968) who correctly discussed some problems of the genus *Cheilymenia* and its relations and voiced the opinion that the formal recognition of the groups of related species should be made after the characters of all species which are better known, but in my opinion, we are dealing not with infrageneric taxa but these groups should be separated as independent genera. In any way, I consider the above mentioned and proposed combination of *Scutellinia crucipila* justified and my proposition to transfer all species closely related to *C. theleboloides* to *Coprobria*, too. I intend to solve some other problems in a monograph of *Cheilymenia* and *Coprobria* which is being prepared.

***Coprobria hyphopila* J. Moravec spec. nov.**

Apothecia 1.5–4.2 mm diam., dense gregaria, molliter succoso-carnosa, primum subglobosa dein obconica, apice truncata usque discoidea, vix explanata, disco orbiculari, margine irregulariter undulato-limbato vel subvelato; limbus marginalis albidus sed griseo marginatus; thecio leviter granuloso, vivido luteo-ochraceo, luteo-aurantiaco; pars exterior apothecii furfuracea.

MORAVEC: COPROBIA AND CHEILYMENIA

Hypothecium e textura intricata ex hyphis septatis constat. Excipulum e textura globulosa-angularis, parte inferiore sub hypothecio e cellulis minoribus et hyphoideis, parte medullari e cellulis subglobosis. Excipulum externum e textura globulosa, cellulis subglobosis vel globosis, magnis, 16–80–100 μm diam., marginemque parte superiori apothecii minoribus, parte basali maioribus, cum pilis saepe elongatis. Pili superficiales, simplices, parte basali e cellulis globosis

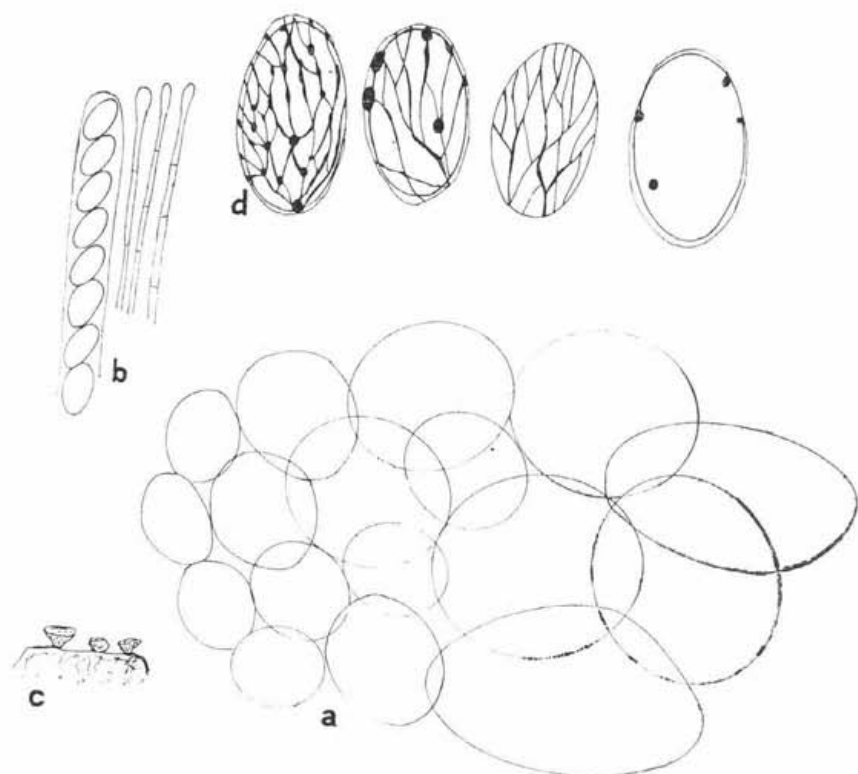

1. *Coprobia hyphopila* J. Moravec. a) Apothecia enlarged. — Acus and paraphyses. — c) Part of excipulum with superficial hairs. — d) Base of hairs. — e) Ascospores with striate perispore in (B. Geigy s. 123. — f) Deformed perispore.

excipuli crescentes, molliter hyphoidei, flexuosi, saepe usque subspirales, septati vel absque septis, hyalini, apice obtusi usque rotundati, 100–500–1000 \times 4–10–17 μm , tunica 1 μm crassa. Asci 240–270 \times 10.8–16.3 μm , cylindracei, apice obtusi infra sensim angustati octospori. Paraphyses filiformes, 4 μm crassae, apice sensim 5–7 μm dilatatae, pallide aurantiacae. Ascosporae ellipsoideae, hyalinae, (14.9)–16.3–19(–20.4) \times 8.2–8.7–10.2 μm (saepe 18 \times 9 μm), perispore longitudinaliter striato cum costis cyanophilis anastomosantibus, saepe etiam cum pustulis cyanophilis incrassatis.

Habitat. Bohemia, Mladá Boleslav, ad excrementa canis cum fuligo carbonaceo mixta, in prato, 6. XI. 1970 leg. J. Moravec. Typus PRM 834889 et duplicatum in herbario privato J. Moravecii asservantur.

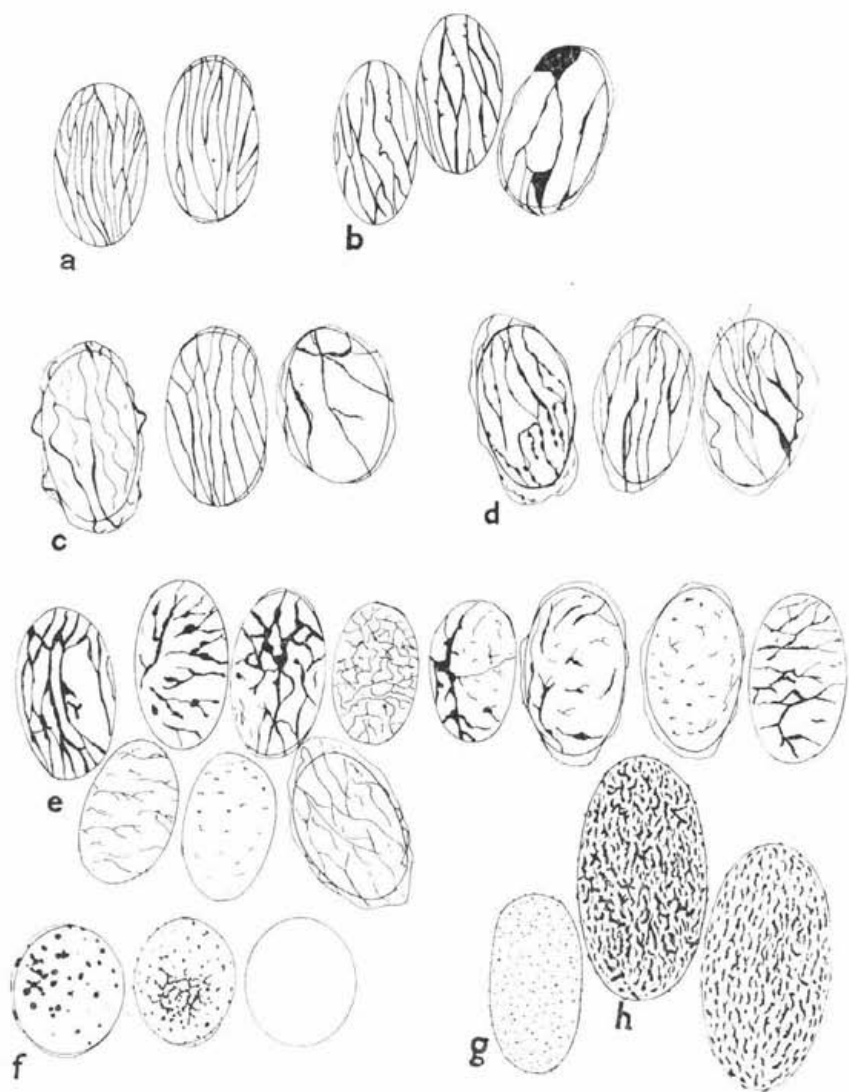
Apothecia 1.5–4.2 mm in diam., gregarious to crowded, thick and soft, fleshy, at first subglobose, then widely obconic becoming discoid to flattened with a smaller, reduced, rounded and flat thecium as the apothecia are semiclosed or bordered with a marginal limb; the limb is undulate, whitish but bordered with a slightly darker greyish narrow margin, consisting of clusters of hairs; thecium granulose,

2. *Coprobria sordida* J. Moravec: a) Cells of excipulum. — b) Ascus and paraphyses. — c) Apothecia slightly enlarged. — d) Ascospores (in CB. Geigy s. 123, $\times 1475$).

bright yellow-ochraceous to yellow-orange, ectal surface furfuraceous. Hypothecium of textura intricata composed of short-celled or elongated septate hyphae. Excipulum textura globulosa-angularis but in a thin inner layer under the hypothecium the cells are smaller and often hyphoid; medullary excipulum composed of subglobose cells. Ectal excipulum of textura globulosa consisting of large subglobose or globose cells 16–80–100 μm in diam.; the cells are smaller towards the ectal surface in the upper marginal part and larger near the base of apothecia. The superficial hairs originate directly from the globose cells. Hairs very numerous, 100 to 500–1000 μm long and 4–10–17 μm thick (just above the basal cells), distinctly superficial only, growing out from the excipular globose cells which form their

globose or swollen base, simple, weakly hypha-like, flexuous to subspiral, septate or without septa, hyaline, thin-walled (the wall up to $1\ \mu\text{m}$ thick), with a blunt or rounded apex. Asci $240\text{--}270 \times 10.8\text{--}16.3\ \mu\text{m}$, cylindrical, eight-spored. Ascospores ellipsoid, $(14.9)\text{--}16.3\text{--}19\text{--}(20.4) \times 8.2\text{--}8.7\text{--}10.2\ \mu\text{m}$ (average $18 \times 9\ \mu\text{m}$), hyaline, with a delicate outer coating (perispore) ornamented with a cyanophilic longitudinal

3. Ascospores (in CB, Geigy s. 123, $\times 1575$) of: a) *Coprobria granulata* (Bull. ex Mérat) Boudl. — b) *Coprobria* spec. probably a new undescribed species. — c) *Cheilymenia theleboloides* (Alb. et Schw. ex Pers.) Boudl. — d) *C. theleboloides* f. *magnifica* J. Mor. — e) *C. ciliata* (Bull. ex St. Amans) Maas Geest. — f) *C. micropila* Svr. et J. Mor. — g) *C. magnipila* J. Mor. — h) *C. rari-pila* (Phill.) Dennis.

striation. The ridges are extremely low and $0.2-0.5 \mu\text{m}$ thick, usually sparsely anastomosing and forming an irregular reticulum sometimes with several cyanophilic pustules. The coating is easily deformed, destroyed and peeling off in lactic acid and the ascospores become smooth. Paraphyses filiform, $4 \mu\text{m}$ thick with slightly enlarged apex $5-7 \mu\text{m}$.

Habitat. On dung of a dog (and with a grain groats and meat) mixed with a soil and coal-dust in a meadow, Mladá Boleslav, Bohemia, 6. XI. 1970 leg. J. Moravec.

The most important features of this new species are its hypha-like, flexuous to subspherical, hyaline, thin-walled, very long hairs which are distinctly superficial, growing from the excipular globose cells. The hairs are arranged in clusters forming a marginal limb, and the ascospores provided with conspicuously striate coating. *Cheilymenia hyalochaeta* (Speg.) Gamundí sensu Gamundí (1960) differs in its short ($102-209 \mu\text{m}$ long), thick-walled hairs though it is similar by the swollen base hairs and similar size of ascospores.

Coprobria sordida J. Moravec spec. nov.

Apothecia $0.5-4.5 \text{ mm}$ diam., gregaria, sessilia, primum obconica, tenuiter et molliter carnosa, patellaria dein discoidea usque explanata, raro usque convexa; disco laevi usque subgranuloso, primum pure hyalino-albo, dein sordide albo-cinereo usque tincto sordide subochraceo, sed pallido; pars exterior concolor. Excipulum e textura globulosa, cellulis globosis, subglobosis vel ellipsoideis, parte inferiore sub hypothecio minoribus, excipulum externum e cellulis subglobosis vel subangularibus, magnis, $40-90-120 \mu\text{m}$ diam. Asci $150-165 \times 9.5-11 \mu\text{m}$, cylindracei, apice obtusi, infra sensim angustati, octospori. Ascosporae ellipsoideae, $13.6-19 \times 7.5-9.5 \mu\text{m}$ (parte maiore $18 \times 8 \mu\text{m}$), hyalinae, perisporio longitudinaliter reticulato-striato, costis anastomosantibus atque cum tuberculis (sub immers. oleacea $1575 \times + \text{CB Geigy s. 123}$). Paraphyses filiformes, $2-3 \mu\text{m}$ crassae, apice sensim vel clavato-incrassatae ($6-8 \mu\text{m}$), non lobato-furcatae.

Habitat. Bohemia, Branžež, district. Mladá Boleslav, in fimo vaccino in saepto accumulato in prato silvestri, 17. III. 1969 leg. J. Moravec. Typus PRM 834888 et duplicatum in herbario privato J. Moravecii asservantur.

Apothecia $0.5-4.5 \text{ mm}$ diam., sparsely gregarious, sessile, first obconic, thin and soft fleshy, shallowly cupulate, then expanded to flattened, rarely pulvinate-expanded, thecium smooth to slightly granulate, first purely hyaline-white to dirty whitish-cinereous becoming finally pale cinereous with an ochraceous tinge; ectal surface including the margin coarsely granulate, concolorous. Excipulum of textura globulosa comprising of large globose or subglobose to ellipsoid cells which are smaller in the inner layer under hypothecium, ectal excipulum textura globulosa-angularis consisting of subglobose or subangular cells, $40-90-200 \mu\text{m}$ diam. Asci $150-165 \times 9.5-11 \mu\text{m}$, cylindrical with a blunt apex, eight-spored. Paraphyses filiform, $2-3 \mu\text{m}$ thick, slightly enlarged above with a simply clavate apex, $6-8 \mu\text{m}$ thick. Ascospores ellipsoid, $13.6-19 \times 7.5-9.5 \mu\text{m}$ (average size $18 \times 8 \mu\text{m}$), hyaline, with a delicate outer coating of the perispore; the perispore ornamented with a cyanophilic longitudinal striation consisting of low ribs forming an irregular reticulum covered usually with large cyanophilic pustules. The perispore is peelable and can be easily separated especially when heated in lactic acid. The striation is visible in Cotton blue Geigy s. 123.

Habitat. On cow dung in an opened pen for cattle in the border of a spruce wood and meadow, Branžež, district of Mladá Boleslav, Bohemia, 17. III. 1969 leg. Jiří Moravec. Typus PRM and a duplicate in the herbarium of J. Moravec. This species was found in the same locality but on two different places again 6. IV. 1969 and 12. III. 1970.

MORAVEC: COPROBIA AND CHEILYMENIA

C. sordida is a species closely related to *C. granulata* but differs in colour and shape of apothecia. The cells of excipulum are even much larger than the cells of *C. granulata*. The ascospores are provided with remarkably striate perispore with cyanophilic pustules. It has been collected three times and the features are constant.

References

- BOUDIER E. (1885): Nouvelle classification naturelle des Discomycetes charnus, connus généralement sous le nom de Pézizes. — Bull. Soc. Mycol. France, 1: 91–120.
- BOUDIER E. (1905): Icones mycologicae ou iconographie des champignons de France. — Paris.
- CLEMENTS F. E. et SHEAR C. L. (1931): The genera of fungi. — New York.
- COOKE M. C. (1879): Mycographia seu Icones fungorum. 1. — London.
- DENISON W. C. (1964): The genus *Cheilymenia* in North America. — Mycologia, 56: 718–737.
- ECKBLAD F.-E. (1968): The genera of the Operculate Discomycetes. A re-evaluation of their taxonomy, phylogeny and nomenclature. — Nytt. Mag. Bot., Oslo, 15: 1–191.
- GAMUNDÍ I. J. (1960): Discomycetes Operculados de la Argentina, Familias Pezizaceae y Humariaceae. — Lilloa, 30: 257–338.
- KORF R. P. (1972): Synoptic key to the genera of the Pezizales. — Mycologia, 64: 937–994.
- LE GAL M. (1953): Les Discomycètes de Madagascar. — Prodr. Flora Mycol. Madag., 4: 1–465.
- MASSE E. G. (1895): British fungus flora. 4. — London.
- MORAVEC J. (1968): Příspěvek k poznání operkulátních diskomycetů rodu *Cheilymenia* Boud. — Čes. Mykol., 22: 32–41, 4 tab.
- RIFAI M. A. (1968): The Australasian Pezizales in the Herbarium of the Royal Botanic Gardens Kew. — Verh. Koninkl. Nederl. Akad. Wetensch. Nat., 57: 1–295.
- SVRČEK M. (1977): New combinations and new taxa of Operculate Discomycetes. — Čes. Mykol., 31: 69–71.
- SVRČEK M. (1978): New or less known Discomycetes. VII. — Čes. Mykol., 32: 11–18.
- SVRČEK M. (1979): A taxonomic revision of Velenovský's types of Operculate Discomycetes, Pezizales preserved in National Museum, Prague. — Sbor. Nár. Muz. Praha 32B, 1976 (2–4): 115–194, tab. 1–8.
- SVRČEK M. et MORAVEC J. (1969): Species novae Discomycetum Pezizales e Bohemia. — Čes. Mykol., 23: 156–159.

Address of the author: Jiří Moravec, Sadová 21/5, č. 336, 679 04 Adamov u Brna, Czechoslovakia.

Dynamika uvoľňovania spór z plodníc vybraných drevokazných húb

Dynamics of spore discharge in basidiocarps of chosen wood-destroying fungi

Ján Gáper

Autor podáva výsledky štúdia uvoľňovania bazidiospór z plodníc troch druhov drevokazných húb vo vegetačnom období hostiteľských drevín. Najviac sporulovali plodnice trúdnika *Bjerkandera adusta* (Willd. ex Fr.) P. Karst., menej *Trametes versicolor* (L. ex Fr.) Pil. a najmenej *Stereum hirsutum* (Willd. ex Fr.) S. F. Gray.

Diskutovaný je jednoduchý metodický postup, ktorý umožňuje získať poznatky o sporulácii v rámci danej lokality. Výsledky možno využiť vo fytopatologickej prognóze.

In this contribution results of studies of basidiospores discharge from basidiocarps of three wood-destroying fungi during the growing season of host woody plants are given. Sporulation was the greatest in basidiocarps of polypore *Bjerkandera adusta* (Willd. ex Fr.) P. Karst., smaller in *Trametes versicolor* (L. ex Fr.) Pil. and the lowest in *Stereum hirsutum* (Willd. ex Fr.) S. F. Gray.

Simple methodical procedure is discussed enabling to obtain knowledge relating to sporulation in the frame of the given place. Results can be utilized in phytopathological prognostication.

Úvod

Otázky sporulácie drevokazných húb sú riešené na rôznych úrovniach. Významné miesto v tomto štúdiu zaujímajú práce zaoberajúce sa sezónnou dynamikou uvoľňovania bazidiospór (ďalej len spóry). Najväčšia pozornosť je venovaná druhom s veľkými plodnicami a tuhou konzistenciou (Bondarcev 1936; Bjørnekaer 1938; Riley 1952; Orloš 1958, 1960; Parmasto 1958; Gay, Hutchinson a Taggart 1959; Rogers 1963; Sinclair 1963; Sreeramulu 1963; Schmidt a Wood 1965; Shrum a Wood 1966; Groot a Prentice 1968; Mc Cracken a Toole 1969; Bohaychuk a Whitney 1973; Nuss 1975).

Cieľom predloženej práce je objasniť niektoré otázky sezónnej dynamiky uvoľňovania spór drevokazných húb. Na štúdium sa vybrali druhy *Bjerkandera adusta* (Willd. ex Fr.) P. Karst., *Trametes versicolor* (L. ex Fr.) Pil. a *Stereum hirsutum* (Willd. ex Fr.) S. F. Gray, o sporulácii ktorých existuje doposiaľ pomerne málo údajov.

Rockett a Kramer (1974a) definujú podmienky, ktoré majú byť zachované v laboratóriu, aby plodnice *Trametes versicolor* po prinesení z terénu zostali aktívne a vhodné na štúdium denného sporulačného rytmu. V ďalšej práci (Rockett a Kramer 1974b) uvádzajú, že z plochy hyménia o veľkosti 10 cm² za 24 hodín vypadne 1 389 000 000 spór. Dĺžku vypadávanie spór u tohto trúdnika študoval Buller (1909). Gáper (1982, 1983) referuje o uvoľňovaní spór v priebehu ontogenetického vývinu plodnice. Sezónnym rytmom vypadávanie spór skúmaných druhov sa zaoberali Bjørnekaer (1938), Parmasto (1958) a Nuss (1975).

Materiál a metodika

V práci je použitá jednoduchá metodika podrobne opísaná v predchádzajúcom príspevku (Gáper 1982). Plodnice sa zbierali v dvojtýždenných intervaloch v období máj—október 1980. V jednom odbere sú zahrnuté plodnice zozbierané z jedného objektu (živý strom, peň a pod.). Po príchode z terénu boli rozložené na podložné sklíčka. Vypadávanie spór sa sledovalo pri teplote miestnosti a dennom režime osvetlenia. Vzorky sa vyhodnocovali kvalitatívne (t. j. sledo-

vanie produkcie alebo neprodukcie výtrusov) po 24–48 hod. makroskopicky oproti čiernemu pozadiu. Všetky makroskopicky sporné vzorky sa vyšetrili mikroskopicky.

Charakteristika územia: lokality ležia v severovýchodnej časti Strážovských vrchov. V stromovom poschodí štyroch lokalít (Závoz, Patúch, Háj, Vlčia hora) dominuje *Fagus sylvatica* L. Lokalitu Kónská tvorí bukové rúbanisko. Priemerná nadmorská výška je 510 m. Priemerná ročná teplota pre najbližšiu klimatickú stanicu Rajecké Teplice je 7,1 °C, teplota v najteplejšom mesiaci (júli) je 16,7 °C. Priemerný úhrn zrážok je 828 mm (Vesecký et al. 1961).

Výsledky sú vyhodnotené v tabuľkách, zvlášť pre jar, letné a jesenné obdobie. Plodnice, u ktorých sa zistilo vypadávanie spór, sú označené ako pozitívne. Ak je v odbere aspoň jedna takáto plodnica, celý odber je pokladaný za pozitívny. Súčasťou tabuľiek je aj denný chod zrážok v čase 10 dní pred odbermi (bol získaný zo zrážkomernej stanice Rajecká Lesná, ležiacej v nadmorskej výške 488 m, vzdalenej asi 6 km JZ od lokality Vlčia hora).

Výsledky a diskusia

Výsledky vypadávania spór sú uvedené v tabuľkách 1–3. V priebehu celého sledovaného obdobia najviac sporulovali plodnice trúdnika *Bjerkandera adusta*. Spóry nevypadávali z plodníc s čiernym hymenoforom, zo suchých a nedostatočne vyvinutých plodníc (bez vydifferentovaného hymenoforu). Menej sporulovali plodnice druhu *Trametes versicolor* a najmenej *Stereum hirsutum*. Pri tomto druhu sa nezistila závislosť medzi vypadávaním spór a vývinom hymenoforu.

Tabuľka 1
Vypadávanie spór v jarnom období
Loss of spores in spring period

Druh ⁽¹⁾	<i>S. hirsutum</i>	<i>T. versicolor</i>	<i>B. adusta</i>
Odbery dňa 1. V. ⁽²⁾			
Počet odberov (plodníc) ⁽³⁾	6 (31)	12 (50)	9 (31)
Percento pozitívnych odberov (plodníc) ⁽¹⁾	0 (0)	8 (12)	89 (71)
Zrážky (mm) ⁽⁵⁾	3,6s; 0,0; 0,8;	14,1; 1,6; 1,4; 0,8;	4,5; 3,0; 0,0;
Odbery dňa 17. V.			
Počet odberov (plodníc)	6 (41)	9 (37)	4 (15)
Percento pozitívnych odberov (plodníc)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Zrážky (mm)	0,0; 6,8; 0,0; 0,0;	0,0; 0,0; 0,0; 0,0;	0,0; 0,0; 0,0;
Odbery dňa 1. VI.			
Počet odberov (plodníc)	7 (38)	7 (32)	6 (24)
Percento pozitívnych odberov (plodníc)	0 (0)	43 (28)	67 (71)
Zrážky (mm)	0,0; 0,0; 0,0; 0,0;	0,0; 12,3; 0,0; 5,2;	1,3; 0,0;
Odbery dňa 14. VI.			
Počet odberov (plodníc)	8 (47)	4 (28)	1 (8)
Percento pozitívnych odberov (plodníc)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Zrážky (mm)	2,3; 1,4; 0,0; 0,0;	0,5; 5,0; 1,7; 0,0;	0,0; 0,0; 0,0;

s = zrážky vo forme snehu — precipitations in the form of snow

⁽¹⁾ Species, ⁽²⁾ Choices on 1. V., ⁽³⁾ Number of choices (basidiocarps), ⁽⁴⁾ Percentage of positive choices (basidiocarps), ⁽⁵⁾ Precipitations (mm)

Tabuľka 2
Vypadávanie spór v letnom období
Loss of spores in summer period

Druh	<i>S. hirsutum</i>	<i>T. versicolor</i>	<i>B. adusta</i>
Odbery dňa 26. VI.			
Počet odberov (plodnice)	14 (65)	7 (22)	3 (9)
Percento pozitívnych odberov (plodnice)	7 (3)	15 (5)	33 (44)
Zrážky (mm)	0,0; 0,7; 2,7; 8,3; 2,4; 9,9; 21,1; 0,0; 0,0; 0,0;		
Odbery dňa 4. VIII.			
Počet odberov (plodnice)	8 (34)	9 (41)	5 (19)
Percento pozitívnych odberov (plodnice)	0 (0)	22 (22)	20 (11)
Zrážky (mm)	4,8; 1,8; 16,6; 0,0; 20,1; 0,6; 0,0; 0,0; 0,0; 0,0;		
Odbery dňa 16. VIII.			
Počet odberov (plodnice)	10 (41)	8 (31)	13 (43)
Percento pozitívnych odberov (plodnice)	30 (20)	50 (45)	77 (79)
Zrážky (mm)	0,0; 2,5; 2,5; 0,0; 0,0; 12,5; 13,7; 5,6; 0,0; 0,0;		
Odbery dňa 1. IX.			
Počet odberov (plodnice)	10 (34)	11 (49)	6 (28)
Percento pozitívnych odberov (plodnice)	100 (77)	64 (57)	67 (75)
Zrážky (mm)	3,2; 4,1; 1,5; 0,0; 0,0; 0,0; 0,0; 3,2; 11,9; 4,3;		
Odbery dňa 12. IX.			
Počet odberov (plodnice)	14 (68)	10 (40)	5 (21)
Percento pozitívnych odberov (plodnice)	79 (74)	100 (100)	100 (91)
Zrážky (mm)	0,0; 0,0; 0,0; 0,0; 0,2; 0,0; 12,2; 20,1; 5,2; 0,1;		

Z tabuliek vidíme, že priebeh sporulácie bol ovplyvňovaný množstvom zrážok, najmä tesne pred odbermi. V dôsledku ich nedostatku bolo úplne zastavené uvoľňovanie spór z plodnice *Stereum hirsutum* v jarnom období. Nedostatok zrážok v jesennom období bol nahradený hmlistými dňami. Pre vypadávanie spór bol najpriaznivejší koniec letného a jesenného obdobia.

Ako už bolo poznamenané (Gáper 1982, 1983), určitá nevýhoda pri vlastnom študovaní uvoľňovania spór spočíva v zmene prirodzených podmienok prostredia. Na porovnanie zhodnosti výsledkov podložné sklíčka boli rozložené priamo na lokality Háaj a Závoz. Vybrali sa plodnice, ktoré spĺňali podmienky na uvoľňovanie spór zistené použitou metodikou. V septembri—októbri 1980 a v novembri 1982 bolo exponovaných celkovo tridsať podložných sklíčok pod plodnicami každého druhu po dobu 24 hodín. Predpokladané uvoľňovanie spór sa potvrdilo u všetkých plodníc bez výnimky. Celkovo možno konštatovať, že výhody použitej jednoduchšej metódy spočívajú v obsiahnutí veľkého množstva plodníc, na základe ktorého možno získať poznatky v rámci danej lokality.

GÁPER: DYNAMIKA UVOLŇOVANIA SPÓR

Tabuľka 3
 Vypadávanie spór v jesennom období
 Loss of spores in autumn period

Druh	<i>S. hirsutum</i>	<i>T. versicolor</i>	<i>B. adusta</i>
Odbery dňa 26. IX.			
Počet odberov (plodníc)	12 (59)	13 (71)	9 (35)
Percento pozitívnych odberov (plodníc)	92 (73)	54 (39)	89 (80)
Zrážky (mm)	0,0; 0,0; 0,0*; 0,0; 0,0*; 0,0*; 0,0*; 0,0; 0,0; 2,5;		
Odbery dňa 11. X.			
Počet odberov (plodníc)	9 (43)	12 (53)	11 (46)
Percento pozitívnych odberov (plodníc)	89 (88)	92 (91)	100 (98)
Zrážky (mm)	0,0; 0,0; 0,0; 0,0; 0,0; 2,8; 20,0; 26,0; 22,4; 5,1;		

* = hmľisté dni — foggy days

Literárnych údajov týkajúcich sa vypadávania spór študovaných druhov je pomerne málo. Parmasto (1958) v podmienkach Estónska hovorí o dvoch periódach v ktorých prebieha uvoľňovanie spór tých druhov, ktoré majú jednoročné zimujúce plodnice. Na konci leta a v jeseni nastáva prvá a na jar druhá perióda. Prvá má dĺžku 2–12 týždňov, druhá trvá 4–10 týždňov. U trúdnika *Bjerkandera adusta* stanovil dĺžku vypadávania spór na 1/2–4 mesiace. Bjørnekaer (1938) pre tento druh udáva 3–3 1/2 mesiaca a Nuss (1975) pre podmienky západného Berlína 7 mesiacov. U *Trametes versicolor* Buller (1909) zistil, že vypadávanie spór trvá asi 16 dní.

Uvedené výsledky sú získané na základe štúdia jednej alebo niekoľko málo plodníc a teda uvedený postup je odlišný. Ukázal, že v rovnakom období na lokalite môžu existovať plodnice jedného druhu, ktoré produkujú i neprodukujú spóry. Ukázalo sa taktiež, že študované druhy v rámci lokality uvoľňujú spóry pravdepodobne počas celého vegetačného obdobia, pričom tento proces môže byť vplyvom nepriaznivých klimatických podmienok úplne zastavený. Dosiahnuté výsledky u trúdnika *Bjerkandera adusta* súhlasia s výsledkami uvedených autorov, ale v našich podmienkach produkcia spór bola zistená i v letnom období. Podobné výsledky sa dosiahli aj u *Trametes versicolor*.

Poďakovanie

Za cenné pripomienky k práci ďakujem dr. A. Ginterovej, CSc., dr. F. Kotlabovi, CSc., dr. P. Lizoňovi; dr. Z. Pouzarovi, CSc., som zaviazaný za láskavé poskytnutie cennej literatúry.

Literatúra

- BJORNEKAER K. (1938): Undersøgelser over nogle danske poresvamper biologimed særligt hensyn til deres sporeafledning. — *Friesia*, 2: 1–41.
 BOHAYCHUK W. P. et WHITNEY R. D. (1973): Environmental factors influencing basidiospore discharge in *Polyporus tomentosus*. — *Canad. J. Bot.*, 51: 801–815.
 BONDARCEV A. S. (1936): Nabljudenija nad vybrasyvaniem spor trutovnikom *Ganoderma applanatum* (Pers.) Pat. — *Sov. Bot.*, 6: 144–149.
 BULLER A. W. B. (1909): Researches on fungi I. — 287 p. London.

- GÁPER J. (1982): Uvoľňovanie bazidiospór z plodnice trúdnika *Bjerkandera adusta*. — Mykol. Listy, 8: 7–9.
- GÁPER J. (1983): Uvoľňovanie spór z trúdnika *Trametes versicolor* a *Stereum hirsutum* v priebehu ontogenetického vývinu. — Mykol. Listy, 11: 2–5.
- GAY J. L., HUTCHINSON S. A. et TAGGART J. (1959): Spore discharge in the Basidiomycetes I. Periodicity of spore discharge by *Trametes gibbosa* Fr. — Ann. Bot., 23: 297–306.
- GROOT R. C. et PRENTICE J. L. (1968): Characteristics of a seasonal population of airborne *Fomes fomentarius* basidiospores. — Phytopathology, 58: 1048.
- MC CRACKEN F. I. et TOOLE E. R. (1969): Sporophore development and sporulation of *Polyporus hispidus*. — Phytopathology, 59: 884–885.
- NUSS I. (1975): Zur Ökologie der Porlinge. — Biblioth. Mycol., 45: 1–258.
- ORLOŠ H. (1958): De Polyporacearum sporificatione. — Čes. Mykol., 12: 200–204.
- ORLOŠ H. (1960): Badania nad wysypami zarodników grzybów z rodziny Polyporaceae. — Pr. Inst. Bad. Lesn., 194: 101–112.
- PARMASTO E. (1958): Razvitiye plodovych tel i sporulaciya trutovych gribov. — Izv. Akad. Nauk Eston. SSR — Biol., 7: 83–93.
- RILEY C. G. (1952): Studies in forest pathology, IX. *Fomes igniarius*. Decay of poplar. — Canad. J. Bot., 30: 710–734.
- ROCKETT T. R. et KRAMER C. L. (1974a): A technique to induce sporocarp production and sporulation in lignicolous Basidiomycetes. — Mycologia, 66: 524–526.
- ROCKETT T. R. et KRAMER C. L. (1974b): Periodicity and total spore production by lignicolous Basidiomycetes. — Mycologia, 66: 817–829.
- ROGERS J. D. (1963): Autumn and winter sporulation by basidiocarps of *Fomes annosus*. — Phytopathology, 53: 1141–1142.
- SHRUM R. D. et WOOD F. A. (1966): Annual and diurnal patterns of basidiospore release by *Fomes rimosus*. — Phytopathology, 56: 901.
- SCHMIDT R. A. et WOOD F. A. (1965): Basidiospore release by *Fomes annosus*. — Phytopathology, 55: 131.
- SINCLAIR W. A. (1963): Effects of temperature and moisture upon daily and seasonal patterns of basidiospore dispersal by *Fomes annosus*. — Phytopathology, 53: 352.
- SREERAMULU T. (1963): Observations on the periodicity in the air-borne spores of *Ganoderma applanatum*. — Mycologia 55: 371–379.
- VESECKÝ et al. (1961): Podnebí Československé socialistické republiky. Tabulky — 287 p., Praha.

Adresa autora: Dr. Ján Gáper, „Arborétum Mlyňany“ — Ústav dendrobiológie CBEV SAV, Vieska nad Žitavou, 951 52 Slepčany, okr. Nitra.

Nové nálezy hub v Československu

Czechoslovak records

21. *Mycena diosma* Krieglsteiner et Schwöbel

Na jedné z exkurzí pořádaných v rámci III. mykologických dnů na Slovensku (4.—8. října 1983 ve Skýcově) byla v okolí Obycké Huty v pohorí Pohronský Inovec nalezena na okraji cesty v bukovém lese skupina helmovek z okruhu druhu *Mycena pura* (Pers.) Kummer. Upoutala však poměrně intenzívním purpurově fialovým zbarvením klobouku i lupenů, a to zvláště u mladých plodnic a vůni značně odlišnou od typické vůně druhu *Mycena pura*. Podrobnější studium prokázalo, že lze tuto houbu ztotožnit s druhem *Mycena diosma* Krieglsteiner et Schwöbel 1982 (Z. Mykol. 48: 32).

Popis houby podle nalezených plodnic:

Klobouk 12—38 mm v průměru. V mládí je zvoncovitý až zvoncovitě polokulovitý, často s výrazným bradavkovitým hrbolekem, ve stáří ploše rozložený a mírně zprohýbaný s hrbolem málo výrazným či nejčastěji bez hrbole, v některých případech na středu i mírně prohloubený. Samotný okraj klobouku je zprvu ostře dolů sehnutý. Pokožka klobouku je hladká, za vlhka lesklá, asi do poloviny poloměru klobouku prosvítavě rýhovaná, silně hygrofánní, na okraji krátce přesahuje lupeny. V mládí je klobouk purpurově fialový, při vysychání a stářím se barva postupně mění přes hnědofialovou či hnědavou až do světle šedofialové. Při okraji klobouku zůstává poměrně dlouho tmavší pás, který osychá naposledy.

Lupeny jsou poměrně husté, s četnými lamelulami, v dospělosti vysoké až 7 mm, ke třeni zúžené přirostlé, jemně žilnatě anastomozované (ojedinělé žilky sbíhají po ploše lupenů až téměř k ostří), v mládí tmavě fialové se světlejším ostřím, ve stáří vybledají do světle šedě fialové.

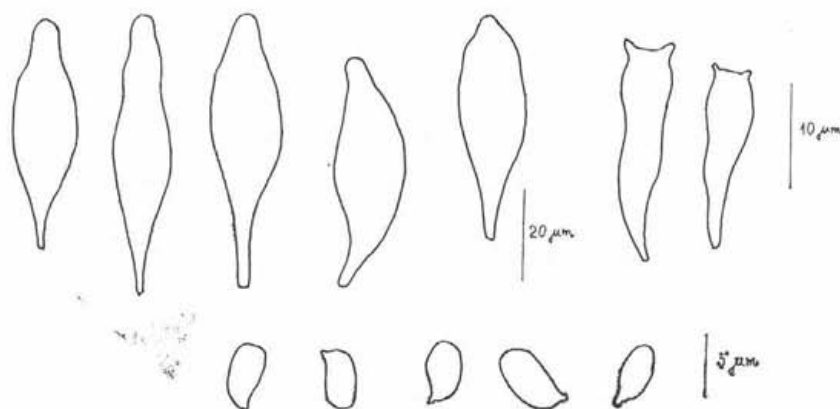
Třeň je relativně štíhlý, válcovitý, 18—60 mm dlouhý a 3—5 mm tlustý, rourkovitě dutý, jen slabě lesklý, s bází často pravoúhle zahnutou, s řídkou bělavou plstí; barva třeně je v mládí světle purpurově fialová (téměř stejnobarvá s kloboukem), intenzívnější na vrcholu, ve stáří vybledlá do špinavě bílé nebo špinavě bělavě fialové. V mládí řídce ojněný, zvláště na vrcholu.

Dužnina je špinavě bílá se světle fialovým nádechem. Ve třeni, který je dutý, velice tenká, stejně tak jako v klobouku nad lupeny; pouze pod hrbolekem v klobouku je trochu masitější. Vůně je velice pozoruhodná: méně výrazný ředkvový pach je překryt výraznější těžkou nasládlou vůní (*Lepista nebularis*?) a současně pachem trochu připomínajícím vyčichlou krabičku od cigaret nebo ještě vůni druhu *Mycena pelianthina*; u čerstvě utržené plodnice se zdá být nadto přítomen slabý svítiplynový zápach, který dodává celkovému pachu „ostrosti“, ale tento komponent poměrně rychle mizí.

Výtrusy jsou tvarově velmi variabilní, elipsoidní, široce elipsoidní, někdy dosti protažené a dokonce občas téměř kapkovité, 6—8(—8,5)×3,5—4,5 μm. Cheilocystidy jsou poměrně četné, tvarově velmi proměnlivé, nejčastěji široce vřetenovité či kyjovité, k vrcholu většinou zúžené, s tupým zakončením, 46—86×12—16 μm. Pleurocystidy jsou poměrně vzácné, podobného tvaru jako cheilocystidy. Basidie čtyřvýtřusé, 22—34×4,5—6 μm.

Hab. Slovensko: Pohronský Inovec, Obyce u obce Zlaté Moravce, nedaleko hájovny Obycká Huta (při žluté turistické značce na Velký Inovec), cca 600 m n. m., geologické podloží — andezit, *Fagctum*, na okraji cesty v bukovém listí ve skupinách; 7. X. 1983 leg. J. Landa et A. Vágner, det. V. Antonín et R. Fellner. Doklady jsou uloženy v BRNM a v soukromých herbářích R. Fellnera a J. Landy.

Výše uvedený popis odpovídá poměrně dobře Krieglsteinerové a Schwöbelové originální diagnóze (Krieglsteiner et Schwöbel l. c.) kromě zbarvení třeně, které autoři tohoto druhu udávají konstantně tmavší (má odpovídat barvě klobouku nebo být o něco méně živě zbarven). Avšak živě purpurově fialové zbarvení klobouku a lupenů u mladých plodnic a zvláštní vůně jsou význačnými znaky našeho druhu, které spolu s dalšími jasně hovoří pro jeho přiřazení k druhu *Mycena diosma*. Zde uvedený sběr je prvním doloženým nálezem tohoto druhu z Československa.

Mycena diosma Krieglsteiner et Schwöbel. Cystidy, výtrusy a basidie.

V. Antonín dol

Mycena diosma byla poprvé nalezena v Bavorsku (NSR) v roce 1979. Je doposud známa z 10 lokalit v NSR a 1 ze Švýcarska (Krieglsteiner et Schwöbel l. c.), takže nález z ČSSR je zatím dvanáctou publikovanou lokalitou v Evropě. Až dosud byla tato houba nalézána vždy ve skupinách (vzácně i trsnatě) v bučinách, zpravidla na vyšší vrstvě rozkládajícího se bukového listí, častěji na vápencových a bazických půdách, v nadmořské výšce 180–680 m. Ekologické podmínky na lokalitě druhu *Mycena diosma* ze Slovenska tedy plně odpovídají všem doposud známým údajům. Studium fenologie druhu *Mycena diosma* naznačuje, že se jedná o druh výlučně podzimní až pozdně podzimní. Všechny sběry v NSR a ve Švýcarsku z let 1979–1981 byly výlučně v měsících říjnu a listopadu (13. X. až 10. XI.), takže náš slovenský nález vlastně představuje nejranější publikované datum sběru (7. X.).

Podle našeho názoru nebude tato houba natolik vzácná, ale je spíše přehlížená a rutinně určovaná jako *Mycena pura* bez pozornějšího zjišťování jejích dalších znaků (zvláště vůně). Proto bylo jedním z cílů našeho příspěvku upozornit i na její možný širší výskyt v Československu. Jako českého jména je možné použít doslovného překladu jejího latinského názvu: helmovka dvojvonná.

NOVÉ NÁLEZY HUB V ČSSR

Summary

Authors describe the first finding of *Mycena diosma* Krieglsteiner et Schwöbel in Czechoslovakia: Slovakia: Pohronský Inovec Mountains, Obyce near Zlaté Moravce, near gamekeeper's lodge Obycká Huta, in litter of *Fagus sylvatica* on margin of the forestway to Velký Inovec; 7. X. 1983 leg. J. Landa et A. Vágner, det. V. Antonín et R. Fellner. Exsiccata in BRNM and herb. Fellner and herb. Landa.

Vladimír Antonín a Rostislav Fellner

Adresy autorů: Dr. Vladimír Antonín, Moravské muzeum, botanické oddělení, nám. 25 února 6, 659 37 Brno.

Dr. Rostislav Fellner, Opatov 1315, 149 00 Praha 4.

Barbara Gumińska a Władysław Wojewoda: **Grzyby i ich oznaczenie**. Ed. 2. — 504 p., Warszawa 1983, cena 250 zł.

Dva význační polští mykologové — příslušníci střední generace — napsali populárně vědeckou knihu o polských makromycetech, která nedávno vyšla v důkladně přepracovaném a rozšířeném druhém vydání. Dr. Barbara Gumińska, docentka kryptogamologie na Jagelonské univerzitě v Krakově, je známá řadou časopiseckých prací jak o jednotlivých druzích vyšších hub, tak o mykosociologii a vztazích hub k rostlinným společenstvům. Druhý z autorů, doc. dr. Władysław Wojewoda, je vědeckým pracovníkem Botanického ústavu Polské akademie věd v Krakově. Kromě většího počtu časopiseckých článků o různých makromycetech a jejich rozšíření a ekologii je známý hlavně podrobným monografickým zpracováním polských saprofytických *Heterobasidiomycetes* (rosolovkovité, balteovitkovité) v knize *Grzyby (Mycota) in Flora Polska* 8 (334 str., 30 tab.), 1977, a dále zpracováním těchto hub v podobě klíče k určování světových druhů v knize *Mała flora grzybów*, tom 2 (408 p.), 1981.

Recenzovaná populárně vědecká práce je velmi instruktivním úvodem do studia hub pro houbaře-začátečníky a mírně pokročilé mykology, jaká je v každé zemi velmi potřebná. Autoři do ní promítli k prospěchu věci své bohaté odborné i pedagogické zkušenosti. Výběr druhů je skutečně dobře promyšlený, takže zahrnuté houby patří opravdu k těm, které lze v přírodě běžně nalézat; z rodů bohatých na druhy jsou zachyceny alespoň charakterističtí zástupci.

Vypracované klíče jsou velmi zajímavé tím, že používají pouze makroznačky (v popisech druhů jsou ovšem uvedeny i mikroznaky, bez nichž mnohé druhy v současné době nelze určit). Jejich použití však má jisté omezení. Je totiž možné podle nich určovat jen druhy, které jsou v knize zahrnuté, avšak nikoli ty, které v ní obsaženy nejsou — a těch je v některých skupinách mnoho nebo spíše velká většina. Tak např. na str. 127 v klíči k resupinatním houbám se rozdíl mezi *Peniophora incarnata* a *Tulasnella violacea* jeví pouze v jejich rozdílných barvách. Vzhledem k tomu však, že podobné zbarvených druhů je velké množství, nelze předpokládat určení příslušných druhů, které najdeme v přírodě, podle tohoto klíče. Teprve v té části knihy, kde jsou podrobně popsány druhy, k nimž se klíčem došlo, se uživatel publikace dozví, že existuje třeba celá řada podobných nebo příbuzných druhů, které jsou tam vyjmenovány (např. na straně 192–193 u *Peniophora incarnata* je uvedeno 12 podobných, krátce charakterizovaných druhů).

Drobnou závadou v knize je to, že i když se autoři snažili používat správné autorské zkratky podle usnesení mezinárodního botanického kongresu v Sydney (1981), tj. bez použití ex Fr., v některých případech se jim to nezdařilo. Tak např. u resupinatních hub citují většinou jako autora jmen Friese, přestože ve skutečnosti jsou jimi někteří z předfriesevských autorů — použili totiž autorské zkratky podle J. Erikssona, který ovšem dříve vypouštěl zásadně všechny předfriesevské autory (např. u *Chondrostereum purpureum* má být správně v závorce Pers. a nikoli Fr.). Pro cizince je velmi zajímavý slovníček na str. 468–476, kde najdou řadu vysvětlených polských mykologických termínů, což jim pomůže při studiu jiné polské mykologické literatury.

Vyobrazení jsou velmi pečlivě vybrána a zdá se, že všechny druhy jsou správně určeny; reprodukce však vyšly bohužel příliš šedivě, čímž fotografie značně utrpěly. Kniha je dobře pojatá a pěkně vypracovaná, takže jistě nalezne dobré uplatnění mezi začínajícími mykology, a to nejen v Polsku.

František Kotlaba a Zdeněk Pouzar

RNDr. V. J. Staněk — in memoriam

Zdeněk Černohorský

Když jsem jel v sobotu 1. října 1983 na hroby svých a ženiných rodičů do Chroustovic u Vysokého Mýta, vysázet macešky, zvolil jsem trasu Kostelec nad Černými lesy-Kutná Hora-Čáslav-Chrudim. Zpět jsem jel stejnou cestou hned v neděli. Při průjezdu Miskovicemi u Kutné Hory jsem vzpomínal na svého přítele dr. V. J. Staňka, který se zde narodil a o němž jsem věděl, že delší dobu těžce churaví. Netušil jsem ovšem tehdy, že u jeho lože již stojí bájná sudička Atropos a chystá se přestříhnout nit jeho života. Učinila tak 5. října 1983, tedy o čtyři dny později. A tak se uzavřel život velmi pracovitého člověka, biologa s extrémně vyvinutým smyslem pro ochranu přírody, fotografa, filmaře a ne na posledním místě spisovatele, jež provázela na jeho úmrtním oznámení přílehavá slova Jiřího Wolкера: „Dělník je smrtelný, práce je živá.“

Životních jubileí dr. Staňka bylo v naší časopisecké literatuře po zásluze vzpomínáno. V tomto časopise napsali poslední hodnotící článek k jeho sedmdesátinám F. Kotlaba a Z. Pouzar (Ces. Mykol., Praha, 31: 179—182, 1977), kteří k článku připojili bibliografii Staňkových mykologických prací, jakož i jeho fotografii. Uvedu proto v další části nekrologu jen nejdůležitější data o zesnulém a zaměřím se hlavně na osobní vzpomínky. Jinak odkazuji na zmíněný článek.

V. J. Staněk se narodil 16. 7. 1907 v Miskovicích, studoval reálku v Kutné Hoře (maturita 1928) a pak přírodovědeckou fakultu UK v Praze, na niž byl r. 1933 promován na doktora přírodních věd. Pracoval v zoologickém oddělení Národního muzea v Praze, v zoologické zahradě v Praze, (kde byl v období 1938—40 ředitelem) a pak do konce 2. světové války jako svobodný umělec. Po válce byl zaměstnán po šest let ve funkci kameramana a režiséra u Čs. státního filmu a od r. 1961 až do své smrti byl opět svobodným umělcem, který fotografoval a psal populárně vědecké knihy. Jeho díla převážně s biologickou, zejména zoologickou tematikou jsou dobře známá u nás i v zahraničí.

S V. J. Staňkem jsem se seznámil na zoologických přednáškách prof. Jaromíra Weniga záhy po našem příchodu na fakultu v r. 1928. Ale blíže jsem se s ním poznal později na začátku 30. let, opět u prof. Weniga, který jednou poněkud odbočil od tématu přednášky a zmínil se o Staňkovi, že vypreparoval sluchové kůstky netopýra: „Ony ty kůstky jsou takové minuciózní, ale pan Staněk je dokázal vypreparovat díky jeho houževnatosti a puntičkářské svědomitosti“. Tato problematika byla předmětem Staňkovy disertační práce nazvané k topografické a srovnávací anatomii sluchového orgánu našich Chiropter.

Pak jsme se s dr. Staňkem po skončení studia rozešli, částečně oborově, ale hlavně prostorově, když jsem odejel po získání aprobace učit na venkov. Po mém ustanovení v Praze 1. února 1939 se kontakty mezi námi opět navázaly, zprvu nepřímo, později bezprostředně. Nejprve jsem byl vyzván redakcí, abych napsal recenze o Staňkových knihách *S kamerou za zvěří našich lesů* (1940) a *S kamerou za zvěří na našich vodách* (1941) pro časopis *Střední škola*. Později jsme se stýkali osobně v době konečné přípravy čs. expedice na Island a zejména za pobytu na tomto ostrově v severním Atlantiku. Tam jsem jako proviantní výpravy pečoval o jeho tělesné blaho (i když ne vždy k jeho spokojenosti), určoval jsem mu některé lišejníky, ale hlavně jsem mu byl dvakrát nápomocen při natáčení filmu *Do země ledovců*. Jednou nedaleko stráně Biskupsbrekka, když zachycoval život kolihy a podruhé při filmování za nepříznivých povětrnostních podmínek na Thorově ledovci.

V prvním případě — nikdo nebyl v našem stanovém táboře odpoledne právě přítomen — jsem mu pomáhal odnést stan a další potřebné příslušenství k natáčení do

prostoru, který si před tím označil. Postavili jsme společně stan, uvnitř něho připravili na stativ kameru a v klidu čekali. Koliha asi po půl hodině přilétla, dívala se nedůvěřivě na stan a dlouho hnízdo opatrně obcházela, než si konečně na ně sedla. Staněk poté spustil kameru, koliha zneklidněla, ale potom si na zvuk kamery zvykla a dala se chvíli filmovat. Pak zase odlétla. Poněvadž jsem měl ten den službu, odešel jsem zpět do tábora, avšak Staněk vytrval ve stanu bez jídla a bez pití ne hodiny, ale dva dny. A kolihu nafilmoval. V druhém případě jsem pomáhal nést ruční kameru („handku“) na ledovec a zpět do tábora, tak jak na mě přišla řada.

O filmování na Islandě však už napsali členové výpravy za redakce E. Hadače dříve (V zemi sopek a ledovců, Praha 1957, str. 206–207): „Oči všech toužebně pozorovaly mezery v mracích a osvětlené pruhy, rychle letící po rozervané ploše ledovcového proudu. Hladoví a promrzlí jsme se už skoro vzdávali, když ponenáhlu se začaly mezery v mracích rozšiřovat, slunce občas ozářilo naše vyhlédnuté místo a Staněk se vynasnažil každého slunného ostrůvku využít k získání dalších několika metrů filmu. Tomu bylo nejhůř. Pracoval bez rukavic; holými prsty manipuloval kovovými součástkami v mrazivém větru – to není maličkost. A k tomu pracoval bez stativu, který jsme nemohli vzít s sebou. Pro zajímavý záběr dokázal vyšplhat se na ošemetná místa, kam by se rozumný člověk nikdy neodvážil, a tam pracoval s těžkou kamerou v nejnemožnějších pozicích.

Tady, když byl v práci, to byl docela jiný člověk než v táboře. Zde byl ve svém živlu, plný energie a trpělivosti až k zbláznění, někdy až šíleně odvážný, člověk, který hořel pro svou věc. Scénář měl už vypracován v hlavě a teď hledal jen jednotlivé záběry.

Filmovali jsme výstup s lanem po strmé ledovcové stěně; přeskakovali jsme puklinu v ledu, kde by stačilo jen uklouznout a výsledkem by mohl být třeba i pohřeb bez kremace, a to filmoval Staněk s užšího místa v puklině, kam se zaklínil se svou kamerou, s místa, kam bychom nebyli vlezli ani bez kamery“.

Po návratu domů jsme se spolu stýkali hlavně pracovní. Byl jsem např. recenzentem (společně s dr. F. Kotlabou) prvního svazku Flory CSR — *Gasteromycetes* (1958), kam Staněk zpracoval čeleď *Geastraceae* a rod *Astraeus*. Některé věci v jeho rukopisu mi nebyly zcela jasné, a proto jsem před psaním čistopisu recenzního posudku požádal Staňka, aby mne navštívil. Jindy přišel, když sháněl některé těžce dostupné botanické práce, které jsme pak společně hledali v knihovně katedry botaniky PřF UK nebo Čs. botanické společnosti v Benátské ulici. Sám jsem od něho žádal obyčejně zapůjčení snímků některých rostlin. Při jedné návštěvě, bylo to ještě v jeho starém bytě v Gorazdově ulici, jsem mu položil otázku, jak fotografoval mj. semena a plody, jež mne tehdy zvlášť zajímaly, jejichž dokonalé snímky jsou reprodukovány v jeho knize *Krásy přírody II* (1949), kterou mi před tím věnoval. Odpověděl: „To musíš mít rád!“ To nebyla vlastně odpověď, tu mi zůstal dlužen, ale lakonické vyznání z lásky k přírodě, která mu byla hybnou silou při fotografování, filmování a psaní knih po dobu delší padesáti let.

„V den poslední, až zastaví svůj krok smrt u tvých vrat,
co ty jí budeš moci dát?
Já svého bohatého žití
číš plnou chei jí předložím,
smrt svoji s prázdnou nechci odeslat —
v den poslední, až stane u mých vrat.“

R. Thákur (v překladu V. Lesného)

Doc. PhDr. Jan Macků (1919—1983) in memoriam

Ve středu 28. září 1983 zemřel v Brně po nerovném zápasu s těžkou chorobou doc. dr. Jan Macků. Nedočkal se ani svých 65. narozenin, jichž by byl dosáhl v příštím roce 24. května. Narodil se v Brně, v Brně také maturoval a v Brně v roce 1953 absolvoval filozofickou fakultu, na níž studoval historii a filozofii. Začal pracovat jako redaktor a k redaktorské práci se nakonec také vrátil. Od roku 1971 byl zaměstnán v redakci časopisu *Věda a život*, kde s ohledem na svoji dřívější praxi v brněnských časopisech a na své rozsáhlé vědomosti a jazykové znalosti mohl odpovědnou práci redaktora rozvinout na vsuktku profesionální úrovni.

Jeho otec byl profesor Jan Macků (1881—1964), náš mykolog a přední popularizátor houbařství, mj. autor příručky pro praktické houbaře s názvem „Český houbař“ (Olomouc 1913). Tedy už doma, kde se o houbách jistě často a informovaně hovořilo, se počal u mladého Jana formovat jeho zájem o houby, zájem jistě hluboce zakotvený, přestože jeho vlastní profese byla ve zcela jiné oblasti. Na tato léta rád vzpomínal a některé úseky té doby a otcovy představy o úkolech mykologie písemně zpracoval (Ze vzpomínek na Prof. Dr. Jana Macků, *Mykol. zpravodaj*, Brno, 18: 30—31, 1974). Vzpomínky na otce a jeho rodný kraj daly jistě podnět i k dalšímu článku (O houbách z okolí Volfířova u Dačic, *Mykol. sborník*, Praha, 50: 149—150, 1973).

A tak probíráme-li jeho publikační činnost, nepřekvapí nás, kolik místa věnoval mykologii. Obrátil se k ní především v období své redakční práce ve *Vědě a životě*. Kromě řady drobných zpráv informoval čtenáře vždycky o některých aktuálních otázkách naší mykologie. Pozoruhodná byla i jeho zamýšlení nad houbaři a houbařením (Příspěvek k sociologii houbaření, *Mykol. zpravodaj*, Brno, 19: 91—95, 1975; Druhý příspěvek k sociologii houbaření, *Mykol. zpravodaj*, Brno, 20: 103—105, 1976; Kdo sbírá houby?, *Věda a život* 21: 409—412, 1976).

Docent Macků jako erudovaný historik se zajímal i o otázky názorů na houby a jejich využití v dobách dávno minulých. Nebyly to pouze jeho články, v nichž čtenáře seznamoval s tím, jakou úlohu hrály houby v tehdejších „léčebných“ metodách (např. Houby v lékařství a kouzelnictví, *Věda a život*, 16: 563—564, 1971; Jak středověký alchymista připravoval houby?, *Mykol. sborník*, 49: 142—144, 1972), nýbrž i o antických představách o houbách a jejich využití (O znalostech hub v antice, *Mykol. sborník*, 48: 63—65, 104—105, 147—149, 1971; Houby v antickém Římě, *Universitas Brno*, str. 53—66, 1971; Poznámky k římské houbové kuchyni, *Mykol. zpravodaj*, Brno, 15: 25—26, 1971 aj.) nebo o použití a významu hub u slovanských národů, především u Čechů (např. Názory na houby ve staročeských lékařských spisech, *Mykol. zpravodaj*, Brno, 16: 65—69, 1972; Houby ve staročeské kuchyni, *Věda a život*, 17: 713—714, 1972; Houby v české velikonoční hře, *Věda a život*, 18: 217—218, 1973; Polský recept na přípravu hub ze 14. století, *Mykol. sborník*, 52: 79—80, 1975).

Snad jsme alespoň ve vši stručnosti přehlédli jednu z činností docenta Jana Macků. Jeho odchodem ztrácí nejen Čs. vědecká společnost pro mykologii svého aktivního člena, ale i celá naše mykologie svého uvážlivého popularizátora. Ztrácí i zasvěceného informátora o houbařství v dobách minulých, který svěžím slohem na základě věcných údajů nás dovedl přenést do dob dávných a povědět nám, jak se vyvíjel a postupně utvářel poměr člověka k houbám.

V. Rypáček

3. mezinárodní mykologický kongres (IMC 3), Tokio 1983

International Mycological Congress (IMC 3), Tokyo 1983

Zdeněk Urban

Mezinárodní setkání mykologů, jak se zdá, se zatím stala skutečností. Mykologie se prosadila jako samostatný vědní obor proto, že je třeba, aby se někdo v globálu vědecky staral o svérázné organismy, jakými jsou všudypřítomné a nezbytné houby. O minulých kongresech viz referáty v České mykologii (V. Mejstřík, 26: 63—64, 1972, a Z. Urban a M. Otčenášek, 32: 123—127, 1978).

IMC 3 byl zorganizován v Tokiu a podobně jako v USA v 1977 nevědecká stránka byla svěřena obchodní organizaci International Congress Services, Inc. V přípravě programu jakož i dalších výkonných výborech se podíleli jen japonští mykologové; celkovému organizačnímu výboru předsedal svěží, dnes 80letý prof. Naohide Hiratsuka, ředitel Tottori Mycological Institute, společně s generálním sekretářem K. Tubakim (známým svými pracemi o hyfomycetech). Ovšem při přípravě jednotlivých symposií se podstatně uplatňovali další zahraniční mykologové. V oficiálních publikacích je uvedeno, že kongres se koná z podnětu následujících institucí: Mezinárodní mykologické asociace, Japonské mykologické společnosti a Japonské společnosti pro lékařskou mykologii. Podporu poskytly: Japonské ministerstvo výchovy, vědy a kultury a Japonská rada pro podporu věd. V konečném programu je však na předposlední stránce uvedeno 13 dalších společností, které též poskytly podporu. Nezasvěcený jen obtížně usuzuje, jakými prostředky ta či ona společnost disponuje (srovnej např. Japonskou fytopatologickou společnost se Společností pro fermentační technologii nebo Společností pro výzkum antibakteriálních a antifungálních látek, aj.).

Kongres se konal v rozměrném (do šíře i do výšky) hotelu Keio Plaza v poměrně nejnověji budované čtvrti Shinjuku (Sindžuku). To bylo velmi výhodné pro celou organizaci: vše bylo těsně vedle sebe ve 2—3 patrech, snadno dosažitelné. Ani oběd nebyl problémem: v těsném sousedství, mimo drahá zařízení hotelu, je mnoho cenově přístupných, nepřehplněných a příjemných restaurací. Škoda, že nebyl vydán seznam účastníků. Podle sdělení v závěrečném shrnutí přezasedání však bylo přítomno přes 1000 účastníků, z toho přes 400 ze zahraničí. Převládali domácí pracovníci s mykologickými objekty (v abstraktech je uvedeno asi 100 příspěvků pro symposia; nepočítám výstavy na panelech). Kvantitativní zastoupení dalších národností lze jen těžko rekonstruovat. Je zajímavé, že však pravděpodobně převládali Američané, Angličané a Němci ze Spolkové republiky Německo, tedy mykologové ze zemí, které mají nejen početné vědecké a výzkumné laboratoře, ale které i jinak jsou bohaté a systémem různých podpor a studijních zařízení umožňují překonání cenových i vzdálenostních bariér. Poměrně málo bylo účastníků z Indie, Pákistánu, Thajska, Singapuru, Indonésie, Jižní Koreje, Filipín, Austrálie a N. Zélandu. Z Čínské lidové republiky (počítaje v to Tchaj-wan) bylo ohlášeno 12 příspěvků. Socialistické státy opět byly svou účastí na posledním místě (i když to, myslím, neodpovídá skutečné angažovanosti). Z ČSSR byl vyzván k účasti a předsednictví v symposiu pisatel zprávy; soukromě byl přítomen pracovník v terčoplodých houbách Jiří Moravec z Adamova (o své účasti jistě podá zprávu). Z Polska byly přítomny: prof. Alina Skirgiełlová z Varšavské univerzity a M. Lawrynowiczová z univerzity v Lodži. Z SSSR v symposiích vystoupili: prof. Z. M. Azbukina z Ústavu půd a biologie AV SSSR ve Vladivostoku a N. Jelinov z Chemicko-farmaceutického ústavu v Leningradě.

Jednání byla rozvržena především do symposií a do výstavek na panelech. K symposiím by snad bylo možno přiřadit předkongresovou exkurzi v národním parku Nikko (asi 200 km severně od Tokia) zaměřenou na taxonomii diskomycetů, kterou svolal R. P. Korf a jíž se aktivně účastnil J. Moravec. Po kongresu, za 56.000 jenů, byla exkurze do lesů na svazích hory Fuji. V průběhu sjezdu se konala pracovní jednání těchto organizací: Mezinárodní asociace pro taxonomii, výboru pro houby a lišejníky, výboru Mezinárodní mykologické asociace (IMA), výboru IMA pro nomenklaturu, smíšené skupiny zástupců IMA a mykologického oddělení Mezinárodní unie mikrobiologických společností (IUMS), Mezinárodní lichenologické asociace, výboru pro rozvoj mykologie v Asii. K těmto jednáním bylo též přiřazeno speciální zámjmové zasedání interestentů o „Terminologii životních cyklů rzi“, které uvedl L. Holm z Uppsaly.

Během kongresu bylo možno si prohlédnout malou výstavku, na níž se podíleli japonští mykologové. Část historie japonské mykologie ukázaly názorné kresby původců chorob rostlin, které byly vydány jako tabule kolem r. 1900 pro poučení a výuku hospodářů. Druhá výstavka předvedla staré knihy, ilustrace a pojednání o pěstování šiitake (*Lentinus edodes*). Podobného charakteru byly materiály a na obrazovce videorekorderu promítaný film o dávném i současném využití nadorů sněti *Ustilago esculenta* (na trávě *Zizania latifolia*) v Číně a Japonsku (jako zelenina i k výrobě laku pro dřevěné výrobky). Další místo bylo věnováno ultrastruktuře *Lentinus edodes*, produktivitě makromycetů ve vždyzelených lesích JZ Japonska, rziivosti jablek a hrušek, bohatství kultur Ústavu kvasného průmyslu v Osace a působivým obrazům D. Shimizu znázorňujícím mnoho druhů entomofilních a fungikolních hub z čeledi *Clavicipitaceae*. Filmy s mykologickou tematikou byly promítány v pondělí 29. 8. odpoledne.

Ve středu 31. 8. odpoledne byly exkurze jednak do pěstírny šiitake, jednak do pivovaru společnosti Asahi a do budovy ředitelství firmy Nippon Sake, kde byl předveden film o historii a současnosti výroby nápoje saké spojený s ochutnáváním.

Slavnostní zahájení kongresu bylo v pondělí 29. 9. Neúčastnil jsem se, neboť teprve asi v 16.30 hod. jsem přibyl do hotelu Akasaka Prince po příjezdu lodí do Jokohamy. Zahájení se mj. účastnili svými pozdravy japonský ministr výchovy, vědy a kultury a prezident japonského poradního výboru pro vědu. Ještě před skončením byly předneseny dvě přednášky: N. Hiratsuka: Taxonomie rzi — minulost, přítomnost a budoucnost; C. V. Subramanian: Celkový pohled na vývoj mykologie.

Odpoledne již začala symposia, jejichž konec byl plánován vždy asi v 16.30 hod. Výstavky na panelech zahájily v úterý, vždy od 9,00 do 13,00 a od 14,00 do 18,00 hod. Určitou nevýhodou bylo, že náplň dopoledne se lišila od odpolední. Podobně jako tematika symposií i výstavky byly uspořádány do korespondujících obsahových celků.

Tematickou náplň symposií, výstavek a několika diskusních večerů lze jen obtížně vystihnout bez i tak rozsáhlého výčtu tematických okruhů symposií a jejich pododdělení. Pokusíme se však aspoň podle názvů a obsažnosti ukázat jednak na převládající společenský zájem, jak se odráží v mykologii, jednak jak se tento zájem uplatnil nebo interesoval o jednání kongresu v Tokiu.

Snad nejvíce pracovníků se přihlásilo o slovo v symposiích, která různým způsobem pojednávala o houbách a jejich činnosti při výrobě krmiv a potravin. Ve zvláštních zasedáních byla probírána ekologie hub produkujících toxiny, vztah hub v potravinách a krmivech k mykotoxikózám, toxikologie mykotoxinů, mykologie potravin a pochutin východní Asie, které jsou připravovány za pomoci kvasných procesů, biologie černých kvasinkovitých hub, praktické problémy výroby alkoholických nápojů pomocí kvasinek, aj. Zvláště uvádím, že speciální symposia byla věnována jednak taxonomii hub škodících potravinám a krmivům, jednak těch, které produkují mykotoxiny. Další symposia byla zasvěcena chemotaxonomii kvasinek, dále jejich klasifikaci a konečně chemotaxonomii ostatních drobnohledných kvasinkovitých i vláknitých hub.

Druhý obsažný zájem představovaly fytopatogenní houby. Mnoho času a přednášek bylo věnováno půdním patogenům, a to nejen jejich ekologii a škodlivosti, ale ve zvýšené míře též taxonomii a otázkám, jak proti nim zasahovat bez použití pesticidů. Zvláštní symposium shromáždilo zájemce o mykoparazitismus, o jeho využití v ovládní některých chorob a o vzájemných cytofyziologických vztazích partnerů. Taxonomii půdních jakož i foliikolních hub vlastně bylo věnováno i symposium jednající o pleomorfismu a jeho důsledcích pro taxonomii. Totéž lze říci o samostatných přednáškách o taxonomii rzi, jímž byl věnován celý den. A konečně do stejného okruhu patřilo symposium o ekologii a epidemiologii fytopatogenních hub a samostatné celodenní symposium o houbách škodících na rýžových plantážích. Houby však jsou potencionálním prostředkem, jenž by se dal využít v ovládní některých škodlivých hmyzů. Těmto otázkám bylo věnováno symposium o současných úspěších a výzkumech v entomofilních houbách. Obsahově k němu příslušelo malé symposium o biologii, taxonomii a fylogenetických vztazích řádu *Laboulbeniales*.

Zdá se, že houby patogenní pro člověka a zvířata přitáhly do Tokia menší počet referátů a zájemců než jak tomu bylo v Tampě na Floridě (1977). Stále aktuální bylo symposium o ekologii a epidemiologii hub, které jsou patogenní pro člověka i zvířata. Zvláštní pozornost byla věnována biochemii hub odpovědných za hlubkové mykózy. Taxonomie a diagnostika byly probírány mj. v symposiu, které bylo zaměřeno na aktuální otázky veterinární mykologie. Velmi hodné času zabraly otázky věnované výuce a školení mykologů pro potřeby medicíny v Asii, ale i v jiných světadílech. Stejný okruh otázek, ale zahrnující celou mykologii, zabral celý den v symposiu o významu výchovy a školení mykologů pro rozvoj mykologie v Asii.

Posledním velkým blokem byla symposia zaměřená jednak na mechanismy tvorby plodnic velkých hub (genetika ovládní tvorby, vliv světla a různých metabolitů, látek, jež jsou účinné pro iniciaci a další ontogenezi plodnice), jednak na biologii a možnosti pěstování jedlých hub a na ekologii a rozšíření *Tricholoma matsutake* a příbuzných druhů. Sem patřilo též symposium orientované na výzkum a nepříznivé účinky houbových virů na kultury šitake a jiných hub.

Z ostatních symposií, které nepodceňuji, ale které i přes velký zájem o některé z nich nepovažují za rozhodující pro celkový rozvoj vědního oboru, jmenuji: taxonomie a ekologie mořských a brakických hub; taxonomie tropických hub řádu *Agaricales*; úloha mykorrhizních hub v sukcesi lesních společenstev a basidiomycety, které vytvářejí ektomykorrhizu v bazénech tropické Ameriky; fylogeneze hub; současné výsledky studia biochemie, genetiky pohlavního procesu a taxonomie heterobasidiomycetů; ultrastruktura a funkce kompartmentace a organel v houbové buňce; biochemické děje a proměny při diferencování pohlavních orgánů fykomycetů; struktura, látková výměna a růst stěny; biochemické a ultrastrukturální rysy symbiózy u lišejníků. Zvláštní symposium bylo o sbírkách kultur s těmito otázkami: význam pro bioinženýrství; jak splnit předpisy patentové a karentní při zaslání; způsoby zpracování různých dat; technologie uchovávání a mezinárodní spolupráce.

Co se týče výstavních panelů, obsahově byly seskupeny přibližně do stejných bloků jako již zmíněná symposia. Převládali japonští vystavovatelé, mnoho zahraničních se nedostavilo; je však užitečné, že aspoň jejich abstrakty jsou valnou většinou otištěny. Nejvíce příspěvků je z oblasti užitkových a dřevo rozrušujících makromycetů, dále o houbách působících foliikolní onemocnění rostlin počítaje v to rzi a o půdních patogenech; v to jsou zahrnuty i způsoby boje proti fytopatogenům. Poměrně početné jsou však i příspěvky o taxonomii myxomycetů, fykomycetů, askomycetů, deuteromycetů a o vodních houbách. Ostatní příspěvky se dotýkají především problematiky kvasinek a kvasných pochodů, medicínské mykologie a otázek mykotoxinů především v potravinách a krmivech, fyziologie a genetiky hub.

Zvlášť panelová výstava opět ukázala, že valná většina ústavů, z kterých pocházejí vystavovatelé, má vynikající technické vybavení (mikroskopy, reprodukční techniku aj.), které u nás buď chybí, pokulháva nebo se s časovými ztrátami obtížně shání.

Nejvíce času jsem pochopitelně věnoval symposiu o taxonomii rzi a otázkám s tím spojeným. Již vstupní přednáška předsedy kongresu N. Hiratsuky o budoucnosti taxonomie rzi, jejíž text není k dispozici, jakož i celodenní sympo-

sium naznačují, že taxonomie hub, především hospodářsky a společensky aktuálně či potenciale důležitých, není mrtvá, ba naopak je velmi živá. To dokazovala i jiná symposia, jak jsem uvedl dříve. Je ovšem třeba posunout taxonomii a její metody na vyšší stupeň, tj. využít všechny možné poznávací přístupy a známé skutečnosti. Tato snaha pak, sice ne zcela automaticky, ale přece podnětně přispívá i k vypracování zobecnujícího pohledu a materialistické teorie biologického druhu, jejíž správné uplatnění se zpětně odráží např. ve směrnících a způsobech integrovaného ovládnání rostlinných chorob.

Referáty shromážděné v symposiu o taxonomii rzi většinou ukazovaly výsledky upotřebitelné ihned nebo v budoucnu v naznačeném směru. Tak příspěvek Z. Urbana a J. Markové vycházel z poznání ekologie a evoluce *Puccinia graminis* s. l. a končil doporučením pro integrovanou ochranu obilnin. Znovu se potvrdilo, že pojetí *P. graminis* jako komplexu dvou subspecií odpovídá evoluci a současné realitě. Podobný příspěvek o evoluci a současném stavu rzi ječné (*Puccinia hordei*) a příbuzných druhů na Blízkém východě byl z pera J. Anikstera a L. Wahla. První autor navíc upozornil na přizpůsobení karyologických pochodů některých rzi, parazitujících v suboptimálních klimatických a vegetačních podmínkách, jež zajišťují jejich přežití. Japonští uredinologové přinesli morfologická a ekologická data o některých rzích: H. Saho o rozšíření *Peridermium yamabense* na borovicích, Y. Harada o životních cyklech a rozpoznávání druhů r. *Gymnosporangium* na hrušních a jabloních, S. Kaneko a N. Hiratsuka o identifikaci druhů r. *Melampsora*. A. Lopez (Mexiko) v přehledu o rzích Mexika uvedl, že u 90 % druhů jsou životní cykly neznámé nebo jen nedostatečně. Mnohé rzi mohou být ekonomicky důležité. I biogeografie himalajských rzi (G. Durrieu, Francie) měla fytopatologické aspekty. Další referáty byly více zaměřeny na fylogenezi a klasifikaci: Y.-C. Wang (Čína) o evoluci některých čínských rzi, M. Kakishima a S. Sato o novém rodu z Japonska, Z. M. Azbukina (SSSR) o systematickém postavení fakosporoidních rodů, Y. Ono o taxonomii rodů stavěných někdy do tribus *Oliveae* a G. B. Cummins a Y. Hiratsuka o novém rozčlenění rodů do 14 čeledí. Nové aspekty pro taxonomii a fylogenezi rzi přinesly referáty o morfologii aecií (T. Sato a S. Sato) a úvahy o konzervatismu a variabilitě některých znaků, jak vyplývají z pozorování axenických kultur (K. Ando a K. Katsuya).

Podnětné bylo též setkání zájemců o terminologii objevující se v popisech životních cyklů rzi. Je to jen zdánlivě akademické téma, neboť při neustálém dokonalejším poznávání rzi subtropů a tropů je nutno sjednotit řadu historicky vzniklých termínů tak, aby uspokojovaly nejen pojmenování tvaru, ale aby byly v souladu a označovaly i jaderné fáze. Rušná diskuse ukazovala, že téma není promyšleno a hlavně že je třeba o něm publikovat další příspěvky předkládající různá řešení.

Diskuse uredinologů odhalila, že nesplněny zůstaly některé požadavky z minulého kongresu: růst počtu uredinologů je v různých částech Země nerovnoměrný; proto zvlášť znalost rzi subtropů a tropů stoupá jen pozvolně. Ale i v mírném pásmu je řada nerozřešených cyklů a taxonomických problémů. Požadované adresáře pracovníků, rejstříky druhů, rodů, hostitelů, vyobrazení a herbárií dosud nejsou. Lokální a regionální uredinoflóry vznikají jen ojediněle. Velmi potěšitelný je neobyčejný vzrůst studia rzi v Japonsku. Ještě před odjezdem pisatele bylo řečeno, že podstatné příspěvky a výsledky uredinologického symposia budou publikovány v "Reports of the Tottori Mycological Institute".

Závěr kongresu byl v sobotu 3. 9. odpoledne. Krátké projevy měli: předseda kongresu N. Hiratsuka, bývalý prezident IMA, C. V. Subramanian, lichenolog M. E. Hale (USA) a současný sekretář D. L. Hawksworth (Velká Británie). Prezidentem na další léta je J. Webster (V. Británie). Ve výkonném výboru je ze socialistických zemí uveden M. V. Gorlenko a I. A. Dudka (SSSR). Oba nebyli přítomni, ani bývalý viceprezident E. Parmasto (Estonská SSR).

Sekretář IMA kromě toho krátce seznámil s návrhem rezoluce, který ostatně

byl předem rozšířen a byl přijat. Uvedeme hlavní myšlenky: Většina došlých návrhů žádá to, co se vynořilo již na IMC 2 v Tampě – zvýšení podpory rozvoje mykologie ve světě a zvláště pak v rozvojových zemích a tam, kde stále je mykologická práce v začátcích. Proto rezoluce č. 1 žádá morální i finanční podporu od mezinárodních institucí jako jsou: IMA; International Association for Lichenology; Int. Union of Biological Sciences; Int. Union of Microbiological Societies; UNESCO; UN FAO; UN Environmental Program a World Health Organisation. Tato podpora má sloužit následujícím cílům: 1) vybudovat systém mykologických seminářů a pracovních setkání zaměřených k potřebám té či jiné zeměpisné oblasti; 2) zlepšit možnosti výměny vědeckých materiálů (exsikatů, kultur, publikací); 3) vybudovat prvotřídní mezinárodní střediska pro určování hub.

V návaznosti na to Výbor pro rozvoj mykologie v Asii požaduje, aby v rámci jednotlivých krajín a oblastí se zvýšila iniciativa v sestavení adresářů institucí zabývajících se mykologií, adresářů herbarií, sbírek kultur a výzkumných pracovníků, a aby byly získány a shrnuty informace o pravidlech jednotlivých států, které upravují jednak sběr materiálu, jednak jeho převoz přes hranice.

Z jednání zmíněného výboru též vyplývá rezoluce č. 2, která požaduje, aby IMA byla dále zodpovědná: 1) za aktivizování regionálních skupin mykologů pracujících v Latinské Americe, tropické Africe, Středním východě a v Asii; 2) za činnost plánovanou „Sjednocovací ústředny IMA“, která by měla zlepšovat kooperaci a koordinaci prací mezi jednotlivými regionálními výbory skupin; a 3) za zjištění možnosti přesunu finančních prostředků mezi jednotlivými státy tak, aby byla podpořena určovací služba a další mezinárodní servis.

Rezoluce č. 3 především uznává, že těsnější svazek mezi IMA a mykologickým oddělením Mezinárodní unie mikrobiologických společností (IUMS) by byl velmi užitečný a výhodný. Proto souhlasí, aby schůzi výkonného výboru IMA se jako pozorovatelé účastnili zástupci zmíněného oddělení. Zvláště pak zve mykologické oddělení IUMS k účasti na 4. mezinárodním mykologickém kongresu v roce 1990.

Příští kongres bude v Rezně ve Spolkové republice Německo v září 1990. Přítomný prof. A. Bresinsky pozval všechny k účasti a promítl několik diapositivů z nově velkoryse budované univerzity. Režno bude i jinak příhodné; uplyne 200. výročí od smrti velkého mykologa Jacoba Christiana Schaeffera, který v Rezně působil, a který stál u zrodu nejstarší botanické společnosti.

Závěrem: jen hrubým odhadem tematiky příspěvků v symposiích zjistíme, že kolem 60% má charakter základního výzkumu v taxonomii, pleomorfismu, fylogenezi, ekologii, epidemiologii, biochemii pohlavnosti a biochemii a genetice vzniku plodnic, v morfologii, biogeografii, fyziologii a ultrastruktuře buňky a chromosomů. To ukazuje, že základní mykologický výzkum je potřebný, a že nebude-li stoupat, jistě se udrží na stejné úrovni. Zbytek referátů tematicky připadá na otázky mykotoxinů, upotřebitelnou enzymatickou činnost, produkci antibiotik, fytopatologické vztahy atd. Zvlášť nápadný je vysoký počet příspěvků k taxonomii, ontogenezi, životním cyklům, ekologii a epidemiologii hub z různých skupin. To signalizuje zosťvený zájem o mykologii a její výsledky pro potřebu takových společensky závažných oborů jako jsou ochrana prostředí, fytopatologie, humánní a veterinární medicína a hygiena krmiv a potravin. Uvedené tendence se projevují i ve výzkumu rzi. Nedostatečná úroveň mykologie v rozvojových zemích by měla být podnětem pro druhé národy, aby své mykologické studium zmnožily a svými znalostmi i pracovníky pomohly především v subtropických a tropických krajínách.

Předsjezdová exkurze Foray 2 a pracovní konference o taxonomii *Discomycetes* Třetího mezinárodního mykologického kongresu v Tokiu 1983 (IMC 3)

A pre-congress foray of the IMC 3, Tokyo 1983 – Foray 2 with *Discomycetes* workshop and conference on cup-fungi (Panel discussion: Taxonomy of *Discomycetes*)

Jiří Moravec

Jako účastník Třetího mezinárodního mykologického kongresu IMC 3 v Tokiu jsem se zúčastnil též čtyřdenní předsjezdové exkurze Foray 2 do Národního parku Nikko konané 24.—27. září 1983. Exkurze byla zaměřena výhradně na teréoploché houby a její hlavní náplní byla pracovní konference o taxonomii *Discomycetes*, konaná jako součást kongresových sympozií IMC 3. Vzhledem k mému specializaci v taxonomii operkulátních diskomycetů byla pro mne tato exkurze a konference nejdůležitější akcí kongresu. Přestože jsem se závazně přihlásil až po termínu, mohl jsem se jí zúčastnit jako dodatečně ustanovený instruktor, díky přátelské pohostinnosti japonských mykologů a organizátorů konference, kteří moji účast uvítali a požádali mne o přednášku v taxonomii operkulátních diskomycetů. Jednací řeči, stejně tak jako na vlastním kongresu IMC 3, byla angličtina.

Vedoucím organizátorem Foray 2 byl přední japonský mykolog dr. Yoshio Otani (Tokyo), autor mnoha prací zejména o asijských diskomycetech s asistenty dr. Izumi Saito (Tokoro), dr. Tatsu Yokoyama (Osaka) a dr. Ken Katumoto (Yamaguchi). Předsedou konference a vedoucím instruktorem byl prof. Richard P. Korf (Ithaca), dobře známý mezinárodní mykologické veřejnosti nejen jako významný mykolog a autor mnoha prací v taxonomii diskomycetů, ale i jako předseda nomenklatorické komise Mezinárodní mykologické asociace. Dalšími instruktory byli rovněž převážně přední mykologové — specialisté v taxonomii *Discomycetes*: dr. Henri Dissing (Kobenhavn), dr. Linda M. Kohn (Toronto), dr. Paul F. Cannon (Kew) a dr. Trond Schumacher (Oslo). Mým spolubydlicím a milým společníkem byl dr. Kouhei Furuya (Tokyo), úspěšný mykolog zabývající se diskomycety a půdními askomycety, zde asistent dr. Otaniho. Velkým přínosem byla účast i dalších mykologů, zejména dr. Mien A. Rifaie (Bogor), autora monografie australských diskomycetů (*Pezizales*). Ostatní účastníci Foray 2 (celkem 31) byli mykologové zabývající se diskomycety a askomycety, ale i jejich rodinní příslušníci, neboť magnetem byly též přírodní krásy Národního parku Nikko a historické památky.

Foray 2 započala 24. srpna odjezdem do „Japonského houbového parku“ v Kiryu (prefektura Gumma). Zde jsme navštívili Jaonský výzkumný ústav pro pěstování hub, kde jsme se seznámili s „plantážemi“ *shii-ta-ke* (*Lentinus edodes*) a kultivacemi mnoha druhů hub nejen pro potravinářské účely, ale i s výzkumy a výsledky využití hub v lékařství. Překvapivé byly demonstrovány důkazy výrazného protinádorového působení hub *Lentinus edodes* a *Grifola frondosa*. Následkem atmosférických poruch odeznívajících po tajfunu, který v předcházejících dnech přešel přes Japonsko, bylo ten den špatné počasí, zataženo s mrholením. Pátrání po operkulátních diskomycetech nebylo úspěšné, ale v laboratoři ústavu jsme revidovali několik chybně určených nebo neurčených položek operkulátních diskomycetů. Jeden z nich, uložený v konzervační tekutině, jsem určil jako *Discina parva* Breitenbach et Mass Geesteranus. Houba byla nalezena 1. VII. v Kiryu, lokalita Hirai-cho, pod 50letými stromy *Castanopsis cuspidata* (leg. T. Nakazawa) a představuje první nález tohoto velmi vzácného

diskomycetu pro Japonsko. Houby jsme studovali v improvizované zřízené laboratoři v hotelu „International Mushroom Hall“, kde však byly k dispozici mikroskopy a téměř vše potřebné k určování hub. V tomto luxusním hotelu s výstavkou potravinářských výrobků z hub byla též slavnostní večeře s mnoha specialitami vynikající japonské kuchyně, zde navíc obohacené mnoha druhy houbových jídel ve velmi pestré japonské úpravě a ve velikém množství. Na úspěch exkurze jsme si připili neuvěřitelně výborným vínem — jedním z výrobků z houby shii-ta-ke.

Druhý den jsme odjeli do Národního parku Nikko, který se nachází ve prefektuře Kochigi, asi 150 km od Tokia a patří k nejkrásnějším japonským přírodním rezervacím horského charakteru. Okolní hory dosahují výšky 2500 m (Mt. Shirane). Centrem je prastaré město Nikko s množstvím historických budhistických památek — svatyní a chrámů v překrásných porostech *Cryptomeria japonica*, které jsme si prohlédli až poslední den.

25. srpna jsme sbírali téměř celý den za pěkného počasí v oblasti parku na lokalitě Asegata v okolí překrásného jezera Chuzenji. Ve starých horských bučinách — porost *Fagus crenata* v asociaci s nízkým bambusem *Sasa nipponica* — jsme našli mnoho operkulátních diskomycetů po předcházejícím vlhkém a teplém počasí, kdy teploty dosahovaly více než 30 °C při 80% vlhkosti vzduchu a počasí tak připomínalo pravé tropy; pouze v horách bylo poněkud chladněji. Nejzajímavějším nálezem zde byla četná apothecia *Jafneadelphus ferrugineus* (Phill. apud Cooke) Rifai subsp. *imaii* (Korf) Rifai. Houbu jsem tak mohl porovnat s jediným příbuzným druhem nalezeným v Evropě, který jsme před několika lety popsali z Československa jako *Jafneadelphus fagicola* Svrček et J. Moravec. Ověřil jsem si, že mikroznaky se obě houby dostatečně liší, přestože makroznaky a ekologie jsou velmi podobné. K večeru jsme sbírali v okolí hotelu Chuzenji Konaya v porostech *Fagus crenata* v asociaci nízkého bambusu *Sasamorpha purpurascens* s příměsí *Abies veitchii*, *Betula ermanii* a *Quercus mongolica*. 26. srpna jsme sbírali na lokalitě „Jujo Seishi Co forest“, Katashina-mura Tone gun v porostech *Fagus crenata* a *Sasa kurilensis*, jakož i v pěstovaných porostech modřínu *Larix kaempferi* s ojedinelou *Castanea crenata* a *Tsuga diversifolia*. Není vyloučeno, že z množství zde nalezených diskomycetů budou některé popsány jako nové druhy. Odpoledne se sbíralo na lokalitách Kotoku Bokujo, Okku-Nikko v porostech *Quercus mongolica* a *Thujaopsis dolabrata*. Omylem jsme se nedostali do porostů *Castanea crenata*, přestože to bylo v plánu. Tato skutečnost však pouze vyvolala vtipné poznámky a tak spíše přispěla k dobré náladě, neboť se jednalo pouze o jediné nedopatření na celé 4denní exkurzi, která byla jinak perfektně organizována. Ze vzácných diskomycetů nalezených v Nikko během exkurze včetně nálezů uskutečněných během předcházejících dní některými členy pracovní konference (instruktoři jmenovaní shora), uvádím: *Helvella phlebophora* Pat. et Doass., *Helvella subglabra* Weber, *Pulvinula etiolata* (Cooke) Le Gal, *Pulvinula salmonicolor* (Seaver) Pfister, *Scutellinia ampullacea* (Linn.) O. Kuntze, *Scutellinia badio-berbis* (Berk. ex Cooke) Le Gal, *Scutellinia subhirtella* Svr. a *Tarzetta spurcata* (Pers.) Har-maja. Pozoruhodný byl nález několika apothecií *Scabropezia* sp., která našel dr. H. Dissing společně se mnou.

Celkem jsem si dovezl na 40 položek operkulátních diskomycetů, některé dosud neurčené, přestože jsme nasbíraný materiál hned určovali, popisovali, balili a sušili až do pozdních nočních hodin. Využívali jsme k tomu improvizovanou, ale vzorně vybavenou laboratoř s moderními mikroskopy Nikon, laboratorními pomůckami, až po rychle pracující el. sušičky exsikatů. Nechyběla ani obsáhlá mykologická literatura včetně základních děl o *Discomycetes*, a to i taková, která nejsou v Československu k dispozici, a neubráníl jsem se pocitu lítosti nad tím, že pro vysoké devizové ceny jsou tato díla většinou nedostupná.

Vlastní konference se konala 26. srpna večer zahajovací přednáškou, kterou přednesl prof. R. P. Korf, a všichni jmenovaní instruktoři přednesli podnětné přednášky o taxonomii diskomycetů. Nezapomenutelná byla přednáška dr. Y. Otaniho s neobyčejně perfektními barevnými diapositivy převážně operkulátních diskomycetů tropické oblasti podřádu *Sarcoscyphinae* Rifai (v novém

pojetí Korfa), šířících se přes tropické oblasti Okinawy na další japonské ostrovy včetně Honšú, stejně tak, jako přednáška s krásnými barevnými diapozitivy o operkulátních diskomycetech arktické oblasti Národního parku východního Grónska, kterou přednesl dr. H. Dissing. Zajímavá byla též přednáška o výskytu a rozšíření diskomycetů, přednesená dr. T. Schumacherem. O taxonomických problémech inoperkulátních diskomycetů přednášela dr. L. Kohnová. Přispěl jsem vyžádanou přednáškou „Taxonomické problémy a ornamentika perisporu askospor koprofilních diskomycetů rodu *Cheilymenia* a *Coprobia*“. Přednášky a diskuse se protáhly dlouho do noci. Rovněž při celodenních exkurzích byl čas na diskuse a výměnu názorů v taxonomii diskomycetů. Někteří z nás se zde poznali osobně poprvé, přestože jsme se vzájemně znali jak z literatury, tak i dlouholetým písemným stykem, výměnou názorů, exsikátového materiálu i separátů publikovaných prací o taxonomii diskomycetů, v mém případě s prof. R. P. Korfem, dr. H. Dissingem a dr. M. A. Rifaiem. Tato osobní setkání a diskuse, bezesporu mnohem prospěšnější než pouhý písemný kontakt, daly nově podněty k další spolupráci v taxonomii diskomycetů. Exkurze a konference Foray 2 proběhla v přátelské a srdečné atmosféře, k níž přispělo i poměrně dobré počasí. Škoda jen, že hustá mlha znemožnila spatření mnoha přírodních krás poslední den exkurze 27. srpna včetně vodopádu Kegan, vytvořila však až pohádkově neskutečnou a romantickou atmosféru, když obestřela budhistické svatyně a chrámy spolu s prastarými úctyhodnými stromy kryptomérii v památném Nikko. Exkurze skončila a my se pak zúčastnili vlastního kongresu IMC 3 v hotelu Keio Plaza v Tokiu, kde jsem přispěl vlastní demonstrací (poster) své poslední práce „Dva nové druhy rodu *Coprobia* Boud., taxonomické poznámky k rodu *Cheilymenia* Boud. a *Coprobia* Boud., a ornamentika askospor, u těchto rodů“.

Předsjezdová exkurze a pracovní konference Foray 2 nepochybně splnila svůj účel a přispěla nejen k prohloubení znalostí o japonských diskomycetech, ale i k vyřešení některých taxonomických problémů v této skupině hub. Na druhé straně však pochopitelně ukázala, jak mnoho nejen starých, ale i zcela nových otázek je třeba řešit a potvrdila, že taxonomie bude stále velmi potřebným a základním odvětvím mykologie. Domnívám se, že Foray 2 byla též příkladem mírové spolupráce mezi vědci mnoha zemí s odlišným společenským zřízením. To ostatně platí též o vlastním kongresu IMC 3, o jehož průběhu podrobně referuje prof. dr. Zdeněk Urban, DrSc.

Závěrem si přeji upřímně poděkovat všem organizátorům Foray 2 v čele s dr. Y. Otanim za její vzornou organizaci a průběh, jakož i za pozvání, velkorysé pohostinství a srdečné přijetí japonskými přáteli a všemi mykology, kteří mi tak umožnili zúčastnit se nejenom této exkurze a konference, ale též usnadnili moji účast na mezinárodním mykologickém kongresu IMC 3 a zpřijemili celý můj 18denní pobyt v Japonsku. Děkuji též sekretariátu Čs. věd, společnosti pro mykologii při ČSAV za morální podporu a pomoc při zařizování mé soukromé účasti na IMC 3 a Českému literárnímu fondu za finanční příspěvek, který zmírnil mé vlastní náklady na cestu.

Třetí mykologické dny na Slovensku (Skýčov, 4.—8. 10. 1983)

Dritte Pilztagung auf der Slowakei (Skýčov, 4.—8. 10. 1983)

Josef Herink

V závěru sezóny roku 1983, pro mykology tak skrovné, proběhly 3. mykologické dny na Slovensku. K uspořádání této akce se spojily Oblastné nitrianské múzeum v Nitře, Slovenské národné múzeum v Bratislavě, pobočka Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu v Nitře a Československá vědecká společnost pro mykologii při ČSAV (zastoupená skupinou slovenských mykologů, především z Bratislavy). Organizační účast dvou institucí z okresního města Nitry a zájem politických a kulturních představitelů okresu o tuto akci se projevil situováním 3. mykologických dnů do Skýčova v severovýchodní části pohorí Tribeč, do obce významné z období protifašistického boje ve 40. letech.

Program, připravený pro 85 přihlášených účastníků z celé ČSSR ve dnech 4. až 8. října, byl velmi bohatý.

V prvním dnu, který byl věnován příjezdu a registraci většiny účastníků, byl uspořádán seminář „Oběh hub na trhu“. Na tento seminář byli pozváni kromě interesovaných mykologů pracovníci Okresních hygienických stanic ze Západoslovenského kraje (s členy zkušebních komisí pro prodáváče hub na trzích) a pracovníci Krajských hygienických stanic ze Slovenské socialistické republiky, dále pracovníci Ústavu zdravotní výchovy v Bratislavě a vedoucí oddělení zdravotní výchovy Okresních ústavů národ. zdraví v Západoslovenském kraji. Úvodní referát semináře „Současný stav a perspektivy kontroly a prodeje hub na trhu“ přednesl Ing. A. Janitor, CSc. z Ústavu experimentální biologie a ekologie SAV v Bratislavě, dlouholetý a zkušený specialista v organizování tržního oběhu hub v hlavním městě SSR Bratislavě. V referátu upozornil podle zkušeností především z trhu v Bratislavě na řadu nedostatku praxe prodeje hub na trzích a na nedostatky v kontrole tohoto trhu a navrhl také řadu opatření k odstranění těchto nedostatků. Svůj vlastní referát pak doplnil přečtením sdělení omluveného M. Anovičína, kontrolora trhu hub v Bratislavě, „Praktické poznatky o prodeji a kontrole hub na trhu“. Třetí referát přednesl MUDr. J. Herink, člen komise ČSVSM pro mykologickou toxikologii, na téma „Vyhovují normy ČSN pro jedlé houby současným hygienickým požadavkům?“ Uvedl, že norma ČSN pro čerstvé jedlé houby (č. 46 3195), platná od počátku r. 1965 (a s ní související normy pro konzervované houby), v podstatě naplňuje všechny základní hygienické požadavky nezbytné pro uvádění jedlých hub do oběhu. Norma vyžaduje pouze některé úpravy sortimentu hub a aktualizaci jmen hub. V celém státě jsou však problémy s uplatňováním této normy v praxi. Dalším nedostatkem je, že při prodeji čerstvých hub nejsou dodržována ustanovení vyhlášky č. 45/1966 Sb. o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, pokud se týče oběhu hub na trzích. V posledním referátu „Propagace jedlých a jedovatých hub“ se RNDr. P. Lizoň, člen komise ČSVSM pro mykologickou toxikologii, zabýval zásadami správné popularizace jedlých hub ke sběru samozásobitelů i pro uvádění jedlých hub na trh. V těchto zásadách se již delší dobu projevují rozporné tendence, takže by bylo vhodné vypracovat nový jednotný systém popularizace jedlých hub a současně také systém varování před nebezpečím jedovatých hub. Ke všem referátům byla společná diskuse, která byla velmi živá a přínosná v mnohých konkrétních návrzích. Z referátů i diskuse byla sestavena rezoluce adresovaná komisi pro mykologickou toxikologii při ČSVSM. Tato rezoluce pak večer téhož dne projednal výbor komise na své schůzi, za řízení předsedkyně RNDr. M. Semerďákové, CSc.

Někteří účastníci využili dne před zahájením mykologických dnů k individuálním exkurzím do blízkého okolí Skýčova a našli mnoho vzácných druhů hub. Jiní účastníci přivezli také sběry lokalit ležících na příjezdových trasách a z exkurze cílené do okolí Hurbanova. Proto mohla být již od prvního dne zřízena a průběžně doplňována výstavka hub a při ní studijní koutek.

Zahajovacím dnem byla středa 5. října. Účastníky 3. mykologických dnů na Slovensku pozdravili při oficiálním zahájení postupně vedoucí odboru kultury ONV v Nitře PaedDr. Jozef Kleiner, ředitel Oblastního nitrianského múzea prom. etn. Anton Šteško, ředitel OHS v Nitře MUDr. Vincent Varga (za pobočku Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu v Nitře) a místopředseda ČSVSM doc. RNDr. Zdeněk Urban, DrSc. Po oficiálním zahájení podala RNDr. Marta Vozárová, pracovnice Oblastního nitrianského múzea v Nitře, nezbytné organizační informace pro celou akci. Celý den byl pak věnován exkurzi, která byla směřována do jižní části pohorí Tribeč, severně od obce Jelence. Dopoledním cílem byla státní přírodní rezervace „Gaštanica“ a dubohabrové lesy v jejím okolí. Rezervace byla vyhlášena v r. 1952 v porostu kaštanu jedlého, uměle založeném před polovinou 13. století. Pro většinu mykologů bylo zážitkem sbírat houby v lesním porostu sestávajícím z dřeviny u nás tak vzácné. Odpoledne sbírali účastníci exkurze v okolí hájovny Jedliny, zejména v údolí přítoku potoka Drevencia. Přesto, že dlouhodobě předcházející suché počasí v létě i na podzim velmi nepříznivě ovlivnilo růst hub,

byly nalezeno na každé lokalitě kolem padesáti druhů vyšších hub. Večerní hodiny tohoto dne byly věnovány promítání barevných diapozitivů hub několika autorů.

Druhý den (čtvrtek 6. října) byl určen exkurzi do jižní části pohoří Štiavnické vrchy (resp. do stejnojmenné chráněné krajinné oblasti), severně od Čajkova, nedaleko tzv. Slovenské brány. První lokalitou byla dolina „Bukovinka“ s dubohabrovými lesy s buky na strmých svazích, druhou okolí hájovny Žuhráčka v Soví dolině, rovněž s porosty listnatých lesů. Také na těchto lokalitách rostlo hub poměrně málo, ale přesto bylo sebráno více druhů než v prvním exkurzním dnu (v dolině Bukovinka asi 50, v Soví dolině téměř 80 druhů vyšších hub, mezi nimi několik vzácných nebo jinak zajímavých). Večer tohoto dne měli účastníci mykologických dnů příležitost shlédnout relaci slovenské televize o jedlých houbách a houbaření, v rámci Televizního klubu mladých. Na realizaci této relace se aktivně podíleli z účastníků mykol. dnů Ing. Ivan Dieška, zasložitý mistr sportu a dlouholetý předseda horolezeckého svazu, PhDr. Ladislav Hagara z nakladatelství Osveta v Martině, RNDr. Pavel Lizoň ze Slovenského národního múzea v Bratislavě a Vlado Bednár, spisovatel, který byl autorem scénáře. Následoval pečlivě připravený společenský večer. Z oficiálních hostů byli přítomni a pronesli projevy předseda ONV v Nitře JUDr. Štefan Balla, vedoucí odboru kultury ONV PaedDr. J. Kleiner, předsedkyně MsNV ve Skýčové s. Vlasta Farkašová a zástupce pobočky Slovenskej spoločnosti pre racionálnu výživu MUDr. V. Varga, ředitel OHS v Nitře. Jméno přítomných mykologů poděkoval představitelům okresu a obce i organizátorům 3. mykologických dnů místopředseda ČSVSM doc. RNDr. Z. Urban, DrSc.

Třetí den (pátek 7. října) byl věnován poslední celodenní exkurzi, vedené do severozápadní části pohoří Pohronský Inovec, východně od obce Obyec (na trase mezi hájovnou Obycká huta a sedlem mezi Velkým a Malým Inovcem). Mezi téměř 60 sebranými druhy bylo rovněž několik vzácných druhů vyšších hub. Zbytek odpoledne věnovali někteří účastníci sběru hub v blízkém okolí Skýčova. Večer bylo krátké oficiální zakončení 3. mykologických dnů na Slovensku se zhodnocením.

Na sobotu dopoledne 8. října připravila Komise pro mykofloristiku a mykocenologii seminář „Houby teplomilných doubrav Československa“. Z deseti přihlášených referátů bylo předneseno osm. Po úvodním obhledovém referátu PhDr. R. Fellnera „Současný stav mykofloristického a mykocenologického výzkumu teplomilných doubrav střední Evropy“ následovala sdělení, která regionálně pokrývala hlavní oblasti výskytu teplomilných doubrav v Československu: „Houby teplomilných doubrav středního Slovenska“ (Ing. J. Kuthan); „Houby teplomilných doubrav severního okraje Podunajské nížiny“ (Ing. P. Škubla, CSC.); „Houby doubrav jižního Slovenska“ (Ing. J. Lazebníček); „Mykoflóra doubrav jižní a střední Moravy (RNDr. V. Antonín); „Doubravy Českého krasu a okolí Suchomast“ (PhDr. R. Fellner); „Teplomilné doubravy středního Pojizeří a jejich mykoflóra“ (MUDr. J. Herink); „Houby doubrav Českého Středohoří“ (J. Šutara). Každý z referátů byl provázen krátkou diskusí.

Třetí mykologické dny na Slovensku byly velmi prospěšnou i úspěšnou akcí. Počasí bylo velmi příznivé exkurzím, ale méně příznivé růstu hub. Dlouhodobě předcházející sucho značně ochudilo růst hub na všech navštívených lokalitách, které byly uvážené vybrány již v r. 1981 a od té doby několikrát sledovány. Přes narušený růst hub se podařilo sebrat poměrně hojný materiál, v němž bylo několik vzácných druhů hub*. Také při individuálních exkurzích, které někteří účastníci uskutečnili před zahájením mykol. dnů nebo v jejich průběhu, bylo sebráno mnoho vzácných druhů. V rámci mykologických dnů byly uspořádány dva výše uvedené semináře a kromě toho řada neformálních setkání různých skupin mykologů. Odborná část 3. mykologických dnů na Slovensku měla tedy vysokou úroveň a jí odpovídající výsledky. Velký podíl na těchto úspěších měla výborná organizace akce, trvající celý týden. Všichni slovenští mykologové, kteří se na ní podíleli, zvládli každý den s takřka nezvyklým optimistickým stylem. Zvláštní uznání si zaslouží RNDr. Marta Vozárová z Oblastního nitrianského múzea v Nitře, která byla spolehlivým a trpělivým sloupem této organizace.

Neméně úspěšná byla i společenská stránka 3. mykologických dnů na Slovensku, v níž vynikala péče o všechny potřeby účastníků. Ubytování v Domě branné výchovy Svazarmu ve Skýčové na obvodu obce mělo výhodu pro klid účastníků a přitom poskytovalo všechno potřebné pohodlí. Stravování bylo vynikající a seznamovalo účastníky z českých zemí se slovenskou kuchyní. Zvláště bohaté menu společenského večera bylo obohaceno teplým předkrmem ze žampionů zasmažených s vejci. Toto vpravdě houbařské pohostění zajistil účastník mykol. dnů Ing. Peter Lednár, vedoucí žampionárny při Plemenářském podniku v nedalekých Topolčankách. Nelze také nezpomenout na občerstvení žinčící a burčákem, které byly obětavě dováženy na každou exkurzi, a na táborový oheň v závěru posledního z mykologických dnů. Někteří účastníci navštívili v průběhu mykol. dnů místní památky: empírový kostel, trosky

* Výběrový seznam druhů sbíraných na všech exkurzích v průběhu 3. mykologických dnů na Slovensku byl uveřejněn ve 13. čísle periodika „Mykologické Listy“.

rytířského zámku z r. 1888 a zvláště muzeum s expozicí „Revoluční tradice obce Skýčov a Nitranské partyzánské brigády“. Expozice zachycuje dokumenty účasti obyvatelů obce Skýčov na aktivní partyzánské činnosti v letech 1944–1945, která vyvrcholila vypálením obce nacistickými útvary 16. 3. 1945, krátce před osvobozením obce sovětskými vojsky.

Účastníci 3. mykologických dnů na Slovensku budou dlouho a rádi vzpomínat na tuto akci s tak neobyčejně pestrým a přitom vyváženým programem odborným, společenským i rekreačním.

J. Webster: **Introduction to fungi**. Ed. 2. Translatio germ. (Epp B. D.): Pilze. Eine Einführung. — 641 p., 332 fig., Springer-Verl., Berlin, Heidelberg et New York 1983.

Překlad Websterovy učebnice mykologie je velice záslužný. Tato kniha má mnoho předností. Didakticky uváženě vybírá hlavní představitele jednotlivých skupin hub včetně hlenek a lišejníků a biograficky je zpracovává; pouze výběr představitelů „pododdělení“ *Deuteromycotina* je při nejmenším svérázný. Respektuje většinou pečlivě novodobá zjištění submikroskopické stavby, genetické a mikrochemické poznatky, zabývá se zejména ontogenezí organismů atd. Text doprovázejí početné vynikající originální kresby a zdařilé fotografie. 77 stran je věnováno mykologické výběrové bibliografii, doplněné pro německé vydání dalšími dvěma stranami závažných bibliografických záznamů.

Proto zaráží, že použitý přirozený nebo umělý systém hub, jen výjimečně pokus o fylogenetický systém, nejen nerespektuje, ale ani se nezmiňuje o nových taxonomických koncepcích, které se odrážejí např. v příručkách a učebnicích Arxových, Kreislových, v posledních příručkách Gäumannových, z našich knih v učebnici Urbana a Kaliny. Představa monofyletického původu hub (oddělení *Eumycota*) a jeho třídění na 5 pododdělení je těžko zdůvodnitelné. Jasně heterogenní jsou zejména pododdělení *Mustigomycotina* a *Deuteromycotina*, o nichž autor sám opatrně hovoří, že jsou umělou skupinou, pravděpodobně příbuznou s pododděleními *Ascomycotina* a *Basidiomycotina*. O skupině *Endomycetes* není ani zmínky. Další třídění vřetkovitých i stopkovýtřusových hub spočívá pouze na vnější podobnosti plodnic nebo jim podobných struktur, nikoli na znacích uváděných jako významná třídící kritéria. Proto jsou padlí řazena do vědomě umělé skupiny *Plectomycetes*, která by však měla být charakterizována (str. 249) pomíjivou stěnou vřetek. I když patrně úmyslně Webster nerozlišuje prototunikátní a unitunikátní vřetka a u *Erysiphales* nehovoří o askoapikálním aparátu a tuhých stěných vřetek, je jejich zařazení anachronismem jako u stopkovýtřusových řazení rodu *Auricularia* do třídy *Hymenomycetes*. Použití 150 let starého klasifikačního schématu (str. 394) při hovoru o nejnovějších pokrocích mykologie působí paradoxně. Proto je celkový dojem z recenzované knihy smíšený. I z didaktické stránky by bylo třeba pro příští vydání, aby i v systému se odrážely ověřené výsledky pokroku mykologického bádání, aby mohla být výsledná kniha hodnocena jako vynikající učebnice a příručka mykologie.

Vladimír Skalický

Zpráva o činnosti Československé vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV v roce 1983

De activitate Societatis Bohemoslovaciae mycologicae anno 1983

Členskou základnu Čs. vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV tvořilo k 31. 12. 1983 299 členů (z toho 44 členů ze Slovenska a 4 žijící členové čestní.) V minulém roce odešli z našich řad Věra Křížová z Brna, čestný člen Společnosti ing. Vladimír Landkammer z Prahy, doc. dr. Jan Macků z Brna, čestný člen Společnosti RNDr. Václav J. Staněk z Prahy, Emilie Vorlíčková z Prahy a Emil Žák z Prahy. Všichni členové naší Společnosti, kteří je znali, jim zachovávají trvalou památku.

Činnost Čs. vědecké společnosti pro mykologii při ČSAV se i v uplynulém roce řídila rámcovým plánem práce na r. 1981–1985, který byl zpracován ve smyslu závěrů XVI. sjezdu KSČ a na ně navazujícího dokumentu ČSAV o hlavních úkolech rozvoje a uplatnění vědy v 7. pětiletí. Tento rámcový dlouhodobý plán činnosti byl také přijat usnesením XXI. valného shromáždění ČSVSM dne 13. 9. 1982 jako závazný dokument pro činnost naší Společnosti v příštím funkčním období.

Kromě organizačních, koordinačních, správních a knihovnických úkolů zaměřilo se vedení ČSVSM na 4 hlavní akce. Především to byly tradiční přednáškové cykly (jarní a podzimní), které se konaly v posluchárně katedry botaniky nižších rostlin přír. fakulty UK v Praze. V jarním cyklu se uskutečnilo 8 přednášek:

2. 5. 1983; RNDr. František Kotlaba, CSc.: Houby a rostliny roku 1982 v barevných diapozitivech;

15. 5. 1983; MUDr. Josef Herink: Přehled československých bedel — *Lepiota* s. l.;

23. 5. 1983; Ing. Jiří Baier a Zdeněk Turičik: S fotoaparátém na houbách;

30. 5. 1983; Dr. Zdeněk Pouzar, CSc.: Nové směry ve výzkumu Aphyllophorales;

6. 6. 1983; Karel Kult: Jak provádět mykofloristiku;

13. 6. 1983; Dr. Zdeněk Pouzar, CSc.: Nové směry ve výzkumu lupenatých hub;

20. 6. 1983; MUDr. Josef Herink: Vzácnější druhy hub sezóny 1981–1982;

27. 6. 1983; RNDr. František Kotlaba, CSc.: Houby Bulharska.

V podzimním přednáškovém cyklu se konalo 8 následujících přednášek:

12. 9. 1983; MUDr. Josef Herink: Přehled československých druhů rodu *Pluteus* a *Volvariella*;

19. 9. 1983; Dr. Zdeněk Pouzar, CSc.: Podzimní a jedovaté houby;

26. 9. 1983; Doc. ing. Alois Černý, CSc.: Chorošovitě houby rodu *Phellinus* na jehličnatých dřevinách;

3. 10. 1983; Prof. dr. Zdeněk Černohorský, DrSc.: Lišejníky-lichenizované houby;

10. 10. 1983; RNDr. František Kotlaba, CSc.: Rozšíření a ekologie pevníku (*Stereum* s. l.) v ČSSR;

17. 10. 1983; RNDr. Jiří Hlaváček: Novinky v obru žampionů (*Agaricus*);

24. 10. 1983; RNDr. Vladimír Antonín: Naše václavky a jejich taxonomická problematika;

21. 10. 1983; RNDr. Mirko Svěček, CSc.: Mé vzpomínky na dr. Alberta Piláta (k letošním nedožitým osmdesátinám).

Při každé přednášce byly demonstrovány houby, které v té době právě rostly. Celková návštěvnost obou přednáškových cyklů byla 234 posluchačů.

Druhou významnou akcí, kterou pořádalo vedení ČSVSM ve spolupráci s Domem kultury Škodových závodů a se Západočeským muzeem v Plzni ve dnech 21.–25. 9. 1983, bylo sympozium o rodu *Lactarius*, kterého se zúčastnilo více než 30 mykologů z celé ČSR. V rámci tohoto semináře byly předneseny tři referáty dr. Z. Pouzara, CSc. (Úvod do studia rodu *Lactarius*), MUDr. Josefa Herinka (řodové a druhové určovací znaky u rodu *Lactarius*) a Josefa Slavička (Nové poznatky o některých druzích rodu *Lactarius*) a přednáška MUDr. Josefa Herinka o taxonomii a ekologii ryzců (s barev. diapozitivy). Seminář byl doplněn 5 exkurzemi (do lesů v okolí boveveckých rybníků, do SPR Chýněnské buky a SPR Kokšín v Brdech, do okolí zámku Kozel u Plzně, do SPR Hurky a exkurze do lesů v okolí Chrástu u Plzně (referát viz ML č. 12: 24–26-1983).

Třetí akcí vedení ČSVSM byla pietní vzpomínka, pořádaná dne 28. 10. 1983 u příležitosti 140. výročí úmrtí zakladatele české mykologie med. dr. Vincence Julia Krombholze a nedožitých osmdesátin dr. Alberta Piláta u jejich hrobů na Olšanských hřbitvech v Praze, spojená s kladením věnců. O medr. dr. V. J. Krombholzovi promluvil u této příležitosti dr. František Kotlaba, CSc., o životě a díle dlouholetého předsedy naší Společnosti a jejího čestného člena dr. Alberta Piláta promluvil MUDr. J. Herink. Pietního aktu se zúčastnilo asi 40 členů a hostů. Při této příležitosti byl předán veřejnosti a Klubu za starou Prahu do opatrování hrob V. J. Krombholze, který byl v uplynulém roce restaurován za podpory rektorátu Univerzity Karlovy.

Konečně průběžnou akcí pražského vedení ČSVSM byla tradiční činnost houbařské poradny, která pokračovala i v minulém roce, kdy určila 83 návštěvníkům 130 vzorků hub a vyřídila řadu poštovních zásilek kromě většího množství osobních, písemných a telefonických dotazů poněkud z praktické mykologie.

Brněnská pobočka naší Společnosti uspořádala pro své členy a ostatní zájemce především jarní cyklus mykologických přednášek, v němž 10. 1. 1983 promluvil doc. ing. A. Černý, CSc., na téma „Vzácné choroby a možnosti jejich ochrany“, 14. 2. 1983 ing. M. Volšínský na téma „Holandsko“, 14. 3. 1983 dr. Jiří Hlaváček „O našich zampiónech“, MUDr. Josef Herink 11. 4. 1983 „O našich bedlách“ a dne 24. 4. 1983 ing. Jan Kuthan „O lošákovitých a plesňákovitých houbách“. Přednášek se zúčastnilo 153 posluchačů. V jarním a podzimním období bylo uspořádáno 6 houbařských vycházek do brněnského okolí pro praktické houbaře, vycházek se zúčastnilo celkem 25 zájemců. Malá účast na houbařských vycházkách byla podmíněna velmi suchým počasím v roce 1983. Dne 28. 5. 1983 uspořádala brněnská pobočka spolu s Katedrou ochrany lesů LF VŠZ v Brně praktické cvičení v určování chorobovitých hub rodu *Trametes* s l. Cvičení vedl doc. ing. A. Černý, CSc. za účasti 9 posluchačů. Cílové výboru brněnské pobočky ČSVSM spolupracovali při určování hub v houbařské poradně Moravského muzea v Brně.

Slovenská skupina ČSVSM při ČSAV zorganizovala ve spolupráci s některými pracovišti následující akce:

Celoslovenský seminář o houbových chorobách obilnin dne 7. 4. 1983 ve spolupráci s Ústavem experiment. biologie a ekologie Centra biologicko-ekologických věd SAV v Bratislavě a se sekci fytopatologické mykologie ČSVSM za účasti 32 zájemců, kteří vyslechli 10 odborných referátů z předmětné tematiky.

Ve spolupráci s ÚEBE CBEV SAV v Bratislavě byla uspořádána 1. část kurzu praktické mykologie z oblasti vyšších hub (jedlých a jedovatých). Pod vedením ing. Antonína Janítora, CSc. se uskutečnilo celkem 10 dvouhodinových přednášek pro 210 zájemců.

Třídenní tematický zájezd do Velké Fatry, uspořádaný ve spolupráci s Ústavem experiment. biologie a ekologie SAV v Bratislavě byl zaměřený na sběr a poznávání fytopatogenních mikro-mycetů; zúčastnilo se ho 43 zájemců.

Ve spolupráci s Ústavem experiment. biologie a ekologie SAV bylo uspořádáno celkem 14 přednášek převážně z oblasti fytopatologické mykologie; účast na jednotlivých přednáškách se pohybovala od 15 do 30 posluchačů.

Slovenská skupina ČSVSM i v uplynulém roce účinně spolupracovala s mykologickou poradnou Slovenského národního múzea při určování jedlých a jedovatých hub.

Ve dnech 4.–8. října 1983 se uskutečnily za spolupráce Komise pro racionální výživu, Oblastného nitrianského múzea, Slovenského národního múzea a komise pro mykofloristiku a mykocenologii ČSVSM 3. mykologické dny na Slovensku ve Skýčově, jichž se zúčastnilo 85 mykolůgů a zájemců o houby ze všech končin vlasti. Jejich náplní byl kromě 3 exkurzí do oblasti Trábeče (SPR Gaštanica pod hradem Jelence, lokalita Jedliny u Kostolan p. Tráb.), do jižních svahů a dolin Štiavnických vrchů nedaleko obce Čajkov a do pohoří Pohronský Inovec u obce Obyce i celodenní seminář na téma „Oběh hub na trhu“ (referát viz ML 12: 27, 1983).

Odborná práce Společnosti byla — podobně jako v minulých letech — soustředěna do následujících odborných skupin, komisí a sekcí:

Komise pro experimentální mykologii (předseda doc. dr. Milan Hejtmánek, DrSc.) uspořádala 21. 9. 1983 v rámci 16. kongresu Čes. společnosti mikrobiologické při ČSAV v Banské Bystrici minisymposium „Antifungální látky“ za účasti 50 posluchačů. Na minisymposiu byly předneseny 3 přehledové referáty (V. Betina: Antifungální látky v experimentální mykologii; V. Šašek: Problémy spojené se stanovením účinnosti antifungálních látek; M. Hejtmánek: Antimykotika v humánní medicíně) a 7 krátkých sdělení (M. Semerdžieva: Antifungální aktivita submersní kultury *Agrocybe aegerioides*; M. Šailer, V. Šašek a V. Musílek: Izolace a charakterizace antifungální látky produkované pyrenomycetem *Melanconis flavovirens*; J. Hýšek: Moření ozimé pšenice v pokusech in vivo; J. Buchvald: Súčasná možnosti antimykotické terapie v klinické praxi; N. Hejtmánková, M. Hejzlar a E. Weigl: Antifungální účinky některých nových látek; Ž. Fetisová a J. Držga: K problematice antifungálního účinku Ajatimu a Detergiidu a D. Nevludová, B. Konrád a V. Toršová: Antifungální vlastnosti propolisové tinktury). Novým předsedou komise byl zvolen doc. dr. Milan Hejtmánek, DrSc.

Komise pro mykologickou toxikologii (předsedkyně RNDr. Marta Semerdžieva, CSc.) uspořádala jako svou hlavní akci ve spolupráci s oddělením experimentální mykologie Mikrobiologického ústavu ČSAV v Praze celostátní seminář „O psychotropních látkách z lysohlávek“ za účasti 72 posluchačů. Na semináři bylo předneseno 7 referátů (S. Šebek: Přehled halucinogenních lysohlávek a příbuzných druhů; J. Herink: Halucinogenní houby jako sociální drogy; J. Kubička: Dosavadní znalosti o rozšíření toxických lysohlávek v ČR a možnosti jejich využití; J. Klán: Psychotropní látky v lysohlávkách a dalších druzích, stanovení metodou chromatografie na tenké vrstvě (TLC); M. Wurst: Stanovení psilocybinu a psilocinu metodou vy-

sokoúčinné kapalinové chromatografie (HPLC); M. Semerdžieva: Obsah psychotropních látek v plodnicích dvou druhů lysohlávek, rostoucích v Československu; M. Hausner: Medicínské využití halucinogenů — historie a perspektivy) a promítnuty dva filmy (rež. J. Hapl: Člověk neumírá žít; rež. J. Lallier, R. Clarke a N. Skrotzky: Champignons et hallucinations), které tématicky navazovaly na obsah semináře (referát viz ML 11: 26–27, 1983).

Komise pro ochranu hub a jejich životního prostředí (předseda Svatopluk Šebek) svolala na 21. 6. 1983 svůj V. celostátní seminář „Ochrana hub a jejich životního prostředí“ na téma „Teoretické a praktické otázky ochrany hub“, na jehož programu byly následující referáty: Dr. Jan Čefovský: „Červené seznamy“ a „červené knihy“ jako podklad ochrany druhů; S. Šebek: Červené seznamy chráněných hub v německých republikách; Dr. F. Kotlaba: Druhy makromycetů navržených k ochraně v okr. Praha-západ; S. Šebek: Návrh na červený seznam chráněných hub v okrese Nymburk; P. Cudlín: Koncepce projektu ochrany a šíření úspěšných druhů hub; Ing. O. Šrámek: Informace o založených plochách pro sledování vlivu exploatace plodnic ryze smrkového na jeho výskyt a P. Cudlín: Dosavadní zkušenosti s umělou inokulací semenáčků lesních dřevin ektomykorrhizními houbami. Seminář se zúčastnilo na 30 zájemců z řad mykologů i pracovníků v ochraně přírody (referát o semináři viz ML 11: 25, 1983).

Pracovní skupina pro ochranu a šíření úspěšných hub, která je přičleněna ke komisi pro ochranu hub a jejich životního prostředí, pokračovala v dlouhodobém sledování fruktifikace vybraných makromycetů a sledovala produkci plodnic ryze smrkového (*Lactarius deterrimus*) v souvislosti s otázkou jeho šíření v mladých smrkových kulturách, vliv exploatace na produkci plodnic a otázky umělé mykorrhizace semenáčků jehličnanů basidosporami. Na tomto úkolu spolupracuje se Školním závodem Vysoké školy zemědělské v Praze a Ústavem krajinné ekologie ČSAV v Průhonících na vybraných lesních parcelách na Černokostecku.

Sece pro fytopatologickou mykologii (předseda Ing. D. Veselý, DrSe.), se zaměřila v uplynulém roce na dvě hlavní akce. Ve spolupráci s fytopatologickou komisí sekce mikrobiologie prostředí Čs. společnosti mikrobiologické při ČSAV a s oddělením ekologie mikroorganismů Mikrobiologického ústavu ČSAV uspořádala dne 6. 5. 1983 seminář na téma „Některé problémy chorob vzházejících rostlin“; na jeho programu byly hlavní referáty Ing. D. Veselého, DrSe. na téma „Význam mykoparazitických hub při ochraně vzházejících rostlin“, dr. [M. Staňka, CSe. a dr. K. Nováka „Význam bakterií provázejících fytopatogenní houby v rizosféře a možnosti ovlivnění fytoalexinů jejich metabolity“. Zúčastnilo se ho 71 posluchačů. Ve dnech 30. 8. — 1. 9. 1983 se sece spolupředsedatelsky podílela na IX. československé konferenci o ochrání rostlin, která se konala v Brně za účasti téměř 200 účastníků.

Komise pro mykofloristiku a mykocenologii (předseda prof. Karel Kult) se v uplynulém roce věnovala především náborové a organizační činnosti. V návaznosti na 3. mykologické dny na Slovensku byl dne 8. 10. 1983 uspořádán seminář na téma „Houby teplomilných doubrav Československa“, na němž bylo předneseno 8 následujících příspěvků: R. Fellner: „Současný stav mykofloristického a mykocenologického výzkumu teplomilných doubrav ve střední Evropě“, J. Kuthan: „Houby teplomilných doubrav středního Slovenska“, P. Škubla: „Houby doubrav severního okraje Podunajské nížiny“, J. Lazebník: „Houby doubrav jižního Slovenska“, V. Antonín: „Mykoflóra doubrav jižní a střední Moravy“, R. Fellner: „Doubravy Českého krasu v okolí Suchomast“, J. Herink: „Teplomilné houby středního Pojizeří a jejich mykoflóra“ a J. Šutara: „Houby doubrav Českého středohoří“.

Mimo rozsáhlou výměnu publikací se zahraniční styky realizovaly v Mezinárodní asociaci pro rostlinnou taxonomii (IAPT) a v Mezinárodní mykologické asociaci prostřednictvím dr. Z. Pouzara, CSe. a dále v Mezinárodní společnosti pro patologii rostlin (ISPP) prostřednictvím Ing. D. Veselého, DrSe. Oba jmenovaní jsou členy našeho výboru a současně aktivními členy uvedených mezinárodních společností. Mezinárodního mykologického kongresu v Tokyu v roce 1983 se zúčastnili naši členové doc. dr. Zdeněk Urban, DrSe. a Jiří Moravec, menších mykologických akcí celostátního významu, které se konaly v NDR a v Polsku, se zúčastnili dr. M. Semerdžieva, CSe., dr. V. Antonín, dr. B. Hlůza a ing. J. Kuthan.

Knihovna Společnosti obsahuje k 31. 12. 1983 celkem 4583 evidovaných publikací, z toho 484 knih, 4040 separátů, 110 titulů odborných časopisů a různé další publikace. V současné době vyměňuje časopis Česká mykologie event. Mykologické listy s 86 zahraničními společnostmi a institucemi, od nichž získává 85 časopisů a dále separáty a knihy. Počet vypůjčitelů činil v minulém roce 145, počet výpůjček 472 publikací a časopisů. Časopis Česká mykologie vycházel v loňském roce ve 37. ročníku a přinesl celkem 98 odborných článků, informačních zpráv a recenzí od 119 autorů. Pro informaci členů o mykologických aktualitách a o spolkovém životě byla vydána další 4 čísla (10–13) informačního zpravodaje „Mykologické listy“.

Spolupráce s Čs. vědeckotechnickou společností, Socialistickou akademií event. jinými společenskými organizacemi NF (zejména s Čs. svazem ochránců přírody aj.) a vědeckými společnostmi při ČSAV se uskutečňovala především prostřednictvím rozšiřující se členské základny

a to v první řadě vzájemným zastoupením v řídicích orgánech, vysíláním přednášejících, v publikační spolupráci aj. Členové naší Společnosti se v okruhu svého působení podílejí na všech formách kulturní výchovné a organizační práce v mykologii, zejména pak pokud se týká i spolupráce s národními výbory a zdravotnickými zařízeními na úseku preventivní péče o zdraví obyvatel jak poradensčnou tak i odbornou konzultační prací. Řada našich členů je v současné době zapojena do mykologických výzkumů chráněných území a spolupracuje na přípravě červených seznamů ohrožených druhů hub. Rovněž v poslední době vzrostla spolupráce se školami, zejména s jejich zájmovými kroužky a při různých odborných soutěžích, stejně tak jako spolupráce hlavního výboru ČSVSM, jeho poboček a odborných skupin s vysokými školami příslušných směrů, s muzei, vědeckými ústavy a společnostmi ČSAV a SAV.

Předpokládané hlavní zaměření Čs. vědecké společnosti pro mykologii v r. 1984 bude vycházet především z plánu jejích hlavních úkolů na léta 1981–1985, obsahujícího podstatnou míru snah naší Společnosti přispět nejen k rozvoji vědecké práce, představované především úkoly státního plánu základního výzkumu, ale i k rozvoji mykologie v širších vrstvách vědeckých pracovníků a členů ČSVSM. Tyto rámcové úkoly byly publikovány v úvodníku Mykol. listů č. 2/1981 „Hlavní úkoly ČSVSM v letech 1981–1985“ a v článku „ČSVSM a závěry XVI. sjezdu KSČ“, publikovaném v Mykol. listech č. 6/1981.

Na období 1983–1985 byly tyto hlavní úkoly navíc rozšířeny usnesením VII. celostátní mykologické konference v Českých Budějovicích v r. 1982, které bylo publikováno v Mykol. listech č. 8/1982 a které ukládá členům naší Společnosti

- a) u hub, které způsobují mykózy lidí a hospodářských zvířat, se nadále věnovat studiu jejich biologie se zřetelem k léčebně preventivní práci,
- b) usilovat o realizaci jednotných organizačních, terapeutických a preventivních směrnic, směřujících ke snížení výskytu otrav houbami v ČSSR; na úseku mapování jedovatých hub uzavřít první etapu a vyhodnotit výsledky,
- c) fyziologii, biochemii a genetiku hub přednostně orientovat na vědecky fundovaný aktuální i perspektivní aplikační výzkum v souladu s potřebami vědeckého poznání a krytí společenských potřeb,
- d) zvláštní pozornost věnovat studiu vlivu antropických zásahů do druhové skladby fytopatogenních mikromycetů a do jejich vztahů k ostatním organismům; v souladu s tím se zaměřit především na studium mykóz hospodářsky důležitých plodin a dřevin,
- e) prohloubit mykofloristický výzkum hub a rozšířit ho do méně známých oblastí ČSSR; ponechávat antropické zásahy do ekosystémů, v nichž houby žijí, mají také v tomto případě za následek změnu v druhovém složení hub a mizení některých druhů, věnovat pozornost studiu jejich životních podmínek.

Svatopluk Šebek

G. T. Cole et B. Kendrick: **Biology of conidial fungi**. Academic Press, New York, London, Toronto, Sydney, San Francisco, 1981, 486 + 660 pp., 89 fig., 100 tab., 306 foto.

Tato dvousvazková kniha je kolektivní prací 32 autorů pod editorským vedením známých mykologů. Obsahuje poznatky získané v této obsáhlé problematice za poslední dvě století. První svazek se zabývá historií, systematikou, rozšířením a ekologií konidiálních hub. Velmi podrobně jsou zpracovány kapitoly o fungikolních houbách a o konidiálních houbách spolupůstevnicích se na tvorbě lišejníků (lichenizované houby). Velmi dobře je zpracována kapitola o ekologii půdních hub a není ani zapomenuto na houby žijící ve vodě a na houby nacházející se ve vzduchu. Druhý svazek je rozdělen do třech základních částí. V první části se autoři zabývají vlivem konidiálních hub na člověka. Patří sem kapitoly pojednávající jednak o negativních vlivech hub ve vztahu ke člověku (mykotoxiny, medicínsky důležité houby, fytopatogenní houby, houby podílející se na destrukci potravin) a jednak o houbách pro člověka užitečných — potravinářská a průmyslová mykologie a použití hub v ochraně rostlin (entomofágní houby, predátoři a paraziti mikroskopických živočichů, hyperparaziti, mykoherbicidy). Druhá část obsahuje kapitoly o ultrastruktuře, vývoji, fyziologii a biochemii konidiálních hub. V této části je i pozoruhodná kapitola o houbových virech. Závěrečná část pojednává o technických výzkumu hub (izolace, kultivace, udržování kultur), včetně nejmodernějších mikroskopických technik. Každý svazek je ukončen předmětovým rejstříkem a rejstříkem citovaných taxonů.

Již z tohoto stručného výčtu kapitol je zřejmé, že každý mykolog, ať už se specializuje na jakýkoliv problém, najde v této zajímavé knize něco z okruhu své profese či zájmů. Pro zájemce o hlubší studium určité problematiky přijde vhod bohatá bibliografie (celkem 3600 citací).

Jaroslav Roč

Československá vědecká společnost pro mykologii.
Seznam členů sestavený ke dni 31. XII. 1983

Societas Bohemoslovaciae pro scientia mycologica. Index sodalium ad diem
31. XII. 1983

Veškeré údaje u jednotlivých členů jsou sestaveny v tomto pořadí: jméno, den, měsíc a rok narození, adresa, případně specializace v mykologii nebo pracovní zaměření.

Index sodalium die tricesimo uno mensis Decembri 1983 definitus. Designationes, quae singillatim sequuntur: nomen sodalis, dies, mensis et annus natalis, domicilium sodalis eiusdem eruditio seu peritia, seu praxis specialis.

Čestní členové — Sodales honoris causa

- Herink Josef, MUDr. (26. 12. 1915), Tř. Rudé armády 717, 295 01 Mnichovo Hradiště — taxonomie makromycetů, zvl. *Agaricales*; pracovní metody taxonomie a soustavné mykologie (zejména makromorfologie); nomenklatura hub, mykologická toxikologie, mykofloristika.
- Kubička Jiří, MUDr. (16. 3. 1913), Leninova 202, 398 11 Protivín — mykologická toxikologie, mykocenologie, *Mycena*, operkulární diskomyceety.
- Kůlt Karel (27. 1. 1917), Slezská 130, 130 03 Praha 3 — *Hygrophoraceae* a *Russula* — evropské druhy, systematika; *ěs.* lupenaté a hříbové houby, mykofloristika.
- Rypáček Vladimír, člen korespondent ČSAV, prof., RNDr. et PHMr., DrSc. (10. 10. 1910), Vofšková 35, 623 00 Brno — fyziologie dřevokazných hub, experimentální mykologie.

Řádní členové — Sodales legitimi

- Adámková Alena, RNDr. (10. 7. 1931), Ústř. st. veterinární ústav, Sídlištní 156, 165 03 Praha 6-Lysolaje.
- Antonín Vladimír, RNDr. (4. 5. 1955), Moravské muzeum, Nám. 25. února 6, 659 37 Brno — mykofloristika, ekologie hub, rod *Armillaria*.
- Aubrecht Bohumil, Leninova 920, 436 01 Litvínov — mykofloristika Severočeského a Západočeského kraje.
- Babka Stanislav, Dačického 2, 140 00 Praha 4-Nusle.
- Baier Jiří, Ing. (17. 6. 1937), Varnsdorfská 336, 190 00 Praha 9-Strážkov — domovní dřevokazné houby (biologie a boj proti nim), *Gasteromyces*; fotografická ikonografie hub.
- Bacigálová Kamila, RNDr., CSc., Ústav experiment. biologie a ekologie SAV, Důbravská cesta 14, 814 34 Bratislava — fyziologie hub, *Monilia*.
- Barešová Helena, RNDr., Hvězdoslavova 15, 100 00 Praha 10-Vinohrady — biologie mikro-mycetů.
- Bartoš Pavel, Ing., Csc., Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 00 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie (zvl. *Uredinales*).
- Bíber Jaroslav (16. 10. 1922), 25. února 40, 415 01 Teplice — mykofloristika.
- Bičík Vítězslav, doc., RNDr., CSc., Katedra zoologie přírodověd. fakulty UP, Leninova 26, 771 46 Olomouc — hmyzí škůdci hub, barevná fotografie makromycetů.
- Blažek Václav, Ing. (26. 3. 1947), Tyršova 51, 266 01 Beroun 2 — barevná fotografie makromycetů, chemotaxonomie.
- Bosák Ladislav, RNDr. (15. 6. 1921), Tř. 30. dubna 23, 701 00 Ostrava 1 — mykofloristika, *Polyporaceae*, *Erysiphaceae*.
- Bouška Ivan, MUDr., CSc., V Horní Stomce 14, 130 00 Praha 3 — Vinohrady — mykotoxikologie.
- Braslavská Olga, RNDr., CSc. (1947), Ústřední kontrolní a skušobný ústav polnohospodářský, Ul. Janka Krála 2223, 961 09 Zvolen.
- Brillová Dorota, RNDr., CSc. (2. 12. 1928), Ústav experiment. fytopatologie a entomologie SAV, 900 28 Ivanka při Dunaji — fytopatologická mykologie (Deuteromyces), genetika fytopatogenních hub.
- Buchníček Jan, doc., RNDr., CSc. (11. 7. 1917), Na vozovce 36, 772 00 Olomouc — mykopatologie.
- Bulanová Zora (20. 1. 1946), Pampelišková 2082/13, 106 00 Praha 10-Zahradní město.
- Cagaš Bohumír, Ing., CSc., Výzkumný a šlecht. ústav pěst. Troubsko, Výzkumná stanice 756 61 Rožnov p. Radh. — fytopatologie travních porostů.
- Cudlín Pavel, RNDr., CSc. (8. 8. 1951), Ústav krajinné ekologie ČSAV, 252 43 Prácheň — mykorrhizní houby, vztahy mezi houbami a vyššími rostlinami.

- Cuřín Milan, Ing. (25. 8. 1919), Mladé fronty č. 1621, 148 00 Praha 4-Chodov — *Polyporaceae*, zpracování a použití hub pro účely medicínské a kulinární.
- Cvrček Jan Zdeněk, MUDr., Husova 359/16, 386 01 Strakonice — mykotoxikologie, aminokyseliny v houbách, mykofloristika.
- Čača Zdeněk, doc., Ing. CSc. (21. 7. 1927), Vysoká škola zemědělská, Zemědělská 1, 662 65 Brno — fytopatologická mykologie, obligátní paraziti obilnin, okopanin, zelenin a okrasných rostlin.
- Čatská Vlasta, RNDr., CSc., Mikrobiologický ústav ČSAV, Videňská 1083, 142 20 Praha 4-Krč — fytopatologická mykologie, půdní mikromycety.
- Čech Jan, MUDr. (6. 6. 1924), 337 01 Jindřichův Hradec G 11/II — *Discomyces*, ekologie hub.
- Čech Lubomír, Šrámkova 4, 638 00 Brno — *Tricholoma*.
- Černá Emilie (29. 11. 1914), Všeňdova 17, 118 00 Praha 1 — praktické houbařství.
- Černý Alois, doc., Ing., CSc. (22. 2. 1929), Lesnická fakulta Vysoké školy zemědělské, Zemědělská 3, 662 66 Brno — parazitické a saprofytické dřevokazné houby lesních dřevin.
- Červená Marie, RNDr., CSc., Jugoslávská 43, 613 00 Brno — experimentální mykologie.
- Červinková Hana, Ing., CSc. (28. 1. 1931), Výzkumný ústav les. hospodářství a myslivosti Jiloviště-Strnady, 255 01 Zbraslav n. Vlt., pošta Praha 516 — dřevokazné houby a houby patogenní pro lesní dřeviny.
- Česká Jana, Ing. (13. 11. 1952), Katedra ochrany rostlin agronom. fakulty Vysoké školy zemědělské, 160 21 Praha 6-Suchbát — fytopatologická mykologie.
- Čížková Dana, RNDr. (18. 10. 1946), Solidarita D IV/1, 100 00 Praha 10.
- Čuřík Romuald, MUDr., Kosmická 1565, 718 00 Ostrava 4 — mykotoxikologie.
- Dermeč Aurel (6. 7. 1925), Bullova 3, 841 01 Bratislava — mykofloristika záp. Slovenska, zvl. *Boletaceae*, ikonografie makromycetů, osvětlová činnost.
- Dlouhý Emil (14. 11. 1941), Daliborova 24/266, 100 00 Praha 10 — mykofloristika, preparace a konzervace plodnic hub.
- Dolanský Jaroslav (21. 7. 1921), 267 18 Karlštejn I/25 — mykofloristika.
- Dolejš Karel, Ing. CSc. (10. 1. 1934), Zaorálkova 905, 252 63 Roztoky u Prahy — *Pyrenomyces*, *Deuteromyces* (taxonomie, ekologie).
- Dostálěk Tibor, (3. 11. 1928) prof. MUDr., DrSc., akademik, Ústav fyziologických regulací ČSAV, Bulovka, pavilón 11, 180 85 Praha 8 — mykotoxikologie.
- Dostálková Jana, MUDr., Benediktská 9, 110 00 Praha 1 — mykotoxikologie.
- Drbal Josef, Ing., CSc. (13. 3. 1925), Holzova 16, 628 00 Brno 28 — fytopatologická mykologie, zvl. fytopatologie jetelovin a trav.
- Eckert Vincenc (3. 4. 1922), Pod Terebkou 1124/12, 140 00 Praha 4-Nusle — mykofloristika, osvětlová činnost.
- Entz József, Zemědělská 201/20, 460 08 Liberec III — mykofloristika, ochrana hub.
- Erhart Josef, Ing. (4. 2. 1923), Plav č. 52, 373 24 p. Římov — fotografická ikonografie hub.
- Erhartová Marie (12. 10. 1937), Plav č. 52, 373 24 p. Římov — fotografická ikonografie hub.
- Fandlová Mária, RNDr., CSc., Výzkumný ústav agrochemické technologie, Ul. Pri vinohradov, 832 03 Bratislava — fytopatologická mykologie.
- Fassatiová Olga, RNDr., CSc. (17. 10. 1924), U letohrádku královny Anny 3, 160 00 Praha 6 — taxonomie a ekologie hub, zejména mikromycetů.
- Fellner Rostislav, PhDr. (18. 1. 1950), Opatov 1315, 149 00 Praha 4-Jižní Město — mykofloristika, mykosociologie, ekologie a fenologie hub.
- Fragner Petr, RNDr. (28. 10. 1923), V Hodkovičkách 23, 147 00 Praha 4 — lékařská mykologie.
- Fragnerová Bedřiška (5. 3. 1924), V Hodkovičkách 23, 147 00 Praha 4 — mykofloristika.
- Funfálek Augustín (14. 12. 1914), 250 63 Mratín, o. Praha-východ — technologie pěstování hub a konzervace jedlých hub.
- Futó Ernest (27. 4. 1922), Hlavná č. 24, 947 01 — mykofloristika již. Slovenska, *Gasteromyces*.
- Galádová Mária, prom. biol., Štátny drevársky výskumný ústav, Lamačská cesta 1, 891 29 Bratislava — fyziologie dřevokazných hub, rozklad dřeva.
- Gáper Ján, RNDr., Arboretum Mlyňany — Ústav dendrológie SAV, Vieska nad Žitavou, 951 52 Slepčany — mykofloristika, vztah hub a dřevin.
- Ginterová Anastázia, RNDr., CSc. (5. 12. 1930), Výzkumný ústav lihovarov a konzervární, Bratislava — biologie a biochemie kvasinek, biochemie dřevních hub, introdukce dřevních hub do kultury.
- Grepl Antonín, Ing. (1. 3. 1912), Legionárska 956/27, 831 04 Bratislava — *Gasteromyces*, praktická mykologie.
- Grunda Blahomil, Ing., CSc. (15. 1. 1926), Lesnická fakulta Vysoké školy zemědělské, Zemědělská 3, 662 66 Brno — dekompozice přírodních látek houbami a vznik humusových látek.
- Grünerová Milada (14. 9. 1940), Leninova 674, 160 00 Praha 6 — vyšší houby.

SEZNAM ČLENŮ ČESKOSLOV. VĚD. SPOLEČNOSTI PRO MYKOLOGII

- Gryndler Milan (11. 9. 1962), Plešivecká 42, 41 201 Litoměřice — půdní mykofóra (imper-
fektní mikromycety).
- Habr Jan, Ing. (13. 2. 1921), U tenisu 12, 170 00 Praha 5 — ekologie, závislost hub na prostředí.
- Hagara Ladislav, PhDr., Eštova 1, 036 01 Martin — mykofloristika, mapování jedovatých
hub, fotografická ikonografie hub.
- Hájek Zdeněk (17. 5. 1948), Nýřanská 38, 323 26 Plzeň — mykofloristika (zvl. rod *Russula*,
Amanita, antrakofilní houby), část. *Ascomycetes*.
- Hájek Zdeněk (1932), Ke špitálskému lesu 12, 312 05 Plzeň — mykofloristika Plzeňska.
- Hák Jiří (3. 7. 1945), 542 24 Svoboda n. Úpou 204 — mykofóra horských a podhorských ob-
lastí Krkonoš (hl. *Agaricales* se specializací na rod *Cortinarius*, *Hygrophorus*, *Russula*, *Lac-
tarius*), fotografická ikonografie hub, osvětlová činnost.
- Hampejs Josef T. (24. 2. 1951), Výzkumný ústav řepářský, 294 46 Seměče — fytopatologická
mykologie (zvl. patogenní houby nadzemních orgánů vojtěšky seté, trav, kukuřice a někter-
ých zelenin), dřevokazné houby, mykofloristika.
- Hansl Miloslav (25. 1. 1943), Neherovská 26, 160 00 Praha 6.
- Hartman Jiří, Ing., Rudé armády 597, 562 01 Ústí n. Orlicí — fytopatologická mykologie.
- Hauser Pavel (4. 8. 1930), Volgogradská 62, 080 00 Prešov — mykofloristika.
- Hausvater Ervin, Ing. (28. 1. 1955), Výzkumný a šlechtitelský ústav bramborářský, Do-
brovského 2366, 580 01 Havlíčkův Brod — fytopatologická mykologie.
- Havlíček Jaroslav, Ing., Sv. Čecha 282, 537 01 Chrudim 3 — houby patogenní pro lesní
dřeviny.
- Havlík Vlastimil (16. 7. 1938), Prokofjevova 4, 623 00 Brno — mykofloristika (zvl. rod *Russula*
a *Lactarius*).
- Heinrich Jiří, MUDr., Veleslavínova 10, 702 00 Ostrava 1 — mykotoxikologie.
- Hejný Slavomil (21. 6. 1924), akademik, RNDr., DrSc., Botanický ústav ČSAV, 252 43 Práho-
nice u Prahy — mykofloristika.
- Hejtmánek Milan, doc., RNDr., DrSc. (3. 5. 1928), Dr. S. Allenda 3, 775 00 Olomouc — lé-
kařská mykologie, genetika a cytologie hub.
- Herman Miroslav, Ing., CSc. (7. 3. 1949), Výzkumný ústav základní agrotechniky, 664 62
Hrušovany u Brna — fytopatologická mykologie.
- Heroldová Milada (15. 7. 1910), Plzeňská 119, 150 00 Praha 5.
- Herout Vlastimil (17. 3. 1921), člen korespondent ČSAV, prof. dr. tech., Ing., DrSc., Václav-
kova 2, 160 00 Praha 6 — chemismus hub.
- Heško Josef, RNDr., CSc. (24. 4. 1933), Výzkumný ústav lesního hospodářství, K. Marxa
2175, 960 92 Zvolen — lesnická fytopatologie, antagonistické houby, mykorrhizní houby,
patologická fyziologie.
- Hilberová-Podlahová Růžena, CSc. (25. 8. 1947), Pohorská 475, 382 41 Kaplice, o. Český
Krumlov — *Pyrenomycetes* (taxonomie, mykofloristika).
- Holec Svatopluk, prom. fil. (7. 4. 1933), Engelsova 2, 320 02 Plzeň — dřevní houby, zvl. *Poly-
poraceae*, mykofloristika.
- Hlůza Bronislav, RNDr., CSc. (8. 3. 1929), Nádražní 6b, 785 01 Šternberk na Mor. — ekologie
a rozšíření vyšších hub (zejm. *Amanita*), mykofloristika, mapování jedovatých hub.
- Holubová Věra, RNDr., CSc. (17. 3. 1936), Anny Letenské 1, 120 00 Praha 2 — taxonomie
Fungi imperfecti — *Hyphomycetes*, houbové choroby ovoce.
- Homoška Ladislav, RNDr. (26. 9. 1947), Biskupecova 14, 130 00 Praha 3 — Žižkov — experi-
mentální mykologie, zejm. fyziologie a genetika vláknitých hub.
- Horáček Jaroslav, prof., MUDr., DrSc. (17. 3. 1914), Bratří Čapků 20, 602 00 Brno — lékařská
mykologie (dermatophyta).
- Horníček Emil (19. 1. 1906), 569 94 Telecí 42, o. Svitavy — mykofloristika (zvl. rod *Russula*).
- Houba Jiří (11. 4. 1924), Řípská 2, 101 00 Praha 10 — *Gastrum*, ochrana přírody.
- Hřebík Ferdinand, MUDr. (11. 2. 1915), Táborská 39, 140 00 Praha 4 — *Agaricales* (*Russa-
laceae*).
- Hřebíková Helena, Táborská 39, 140 00 Praha 4 — mykofloristika.
- Hřib Jiří, Ing. CSc. (16. 9. 1942), Ukrajinská 17/16, 625 00 Brno-Bohunice — experimentální
mykologie, fyziologie dřevokazných hub.
- Hub Bohuslav, JUDr. (16. 4. 1891), Na Klimentce 1, 150 00 Praha 6 — systematika, myko-
floristika.
- Hubálek Zdeněk, RNDr., CSc. (22. 8. 1942), Nám. Miru 1, 602 00 Brno — ekologie mikromy-
cetů, lékařská mykologie.
- Hudecová Daniela, RNDr., Výzkumný ústav agrochemické technologie, 814 00 Bratislava-
-Predmestie — fytopatologická mykologie (zvl. *Erysiphaceae*).
- Husák Štěpán, RNDr. (31. 12. 1939), Botanický ústav ČSAV, Merdlovo nám. 1, 602 00 Brno
— mykofloristika, vztah hub k vyšším rostlinám.

- Husárek Jiří (21. 12. 1937), Klokočůvek 312, 742 36 Jakubčovice n. Odrou.
- Hýsek Josef, RNDr., CSc. (12. 3. 1931), Trojská 163/67, 171 00 Praha 7-Troja — fytopatologická mykologie.
- Chalupský Josef, RNDr., Viničná 7, 128 44 Praha 2 — mykofloristika, *Mycomycetes*.
- Chumela Josef, MVDr. (17. 7. 1949), Malinovského 156, 683 23 Ivanovice na Hané — lékařská mykologie (dermatofyta, zvl. *T. verrucosum*, *M. canis*).
- Trová Alena, RNDr. (15. 1. 1959), Katedra botaniky nižších rostlin PFF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — mikromycety.
- Jablonský Ivan, Ing., CSc. (25. 4. 1942), Mykologická stanice ZEMPO, Vltavská 28, 150 00 Praha 5-Smíchov — pěstování hub, tvorba plodnic.
- Jančařík Vlastislav, Ing., CSc. (10. 7. 1927), Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jiloviště-Strnady, 255 01 Zbraslav n. Vlt., pošta Praha 516, — lesnická fytopatologie, houby, vyvolávající choroby lesních dřevin, mykorrhizní houby.
- Janda Jan, Spojovací 2, 616 00 Brno — mykofloristika.
- Janitor Anton, Ing. CSc. (1937), Ústav experimentálnej biológie a ekológie SAV, Obráncov mieru č. 3, 885 34 Bratislava — fyziologie hub (zvl. *Erysiphaceae*), popularizace hub.
- Jankovská Vlasta, RNDr., CSc. (11. 4. 1941), Botanický ústav ČSAV, Stará 18, 662 61 Brno — mykofloristika.
- Jánošová Marta, RNDr. (29. 5. 1951), Výzkumný ústav rostlinnej výroby, Bratislavská cesta 122, 921 68 Piešťany — fytopatologická mykologie (zvl. mykózy ječmene).
- Janoušek Stanislav, prof. MUDr., DrSc. (1928), Ústav soudního lékařství UJEP, Tvrdého 2a, 602 00 Brno — mykotoxikologie.
- Jarkovská Květa (25. 5. 1904), Tř. Svornosti 5, 150 00 Praha 5 — mykofloristika.
- Jeník Viktor, Ing., Amurská 7, 040 12 Košice — mykofloristika.
- Jesenská Zdenka, MUDr., Výzkumný ústav preventívneho lékařstva, Limbová 14, 833 01 Bratislava — lékařská mykologie.
- Jiříčka Miroslav, Ing., CSc. (17. 6. 1922), Rakovnická 157/9, 160 00 Praha 6 — *Agaricales*.
- Juhásová Gabriela, Ing., CSc., (16. 6. 1943), Arboretum Mlýnský — Ústav dendrobiologie SAV, Vieska nad Žitavou, 451 52 Slepčany — fytopatologická mykologie.
- Kudláček Hynek (26. 3. 1916), V Olšinách 72, 100 00 Praha 10 — vyšší houby.
- Kačhyňová Věra (23. 2. 1925), Jilová 26a, 639 00 Brno — mykotoxikologie, halucinogenní houby, houby rašelinářů.
- Kalabisová Jarmila, RNDr. (11. 2. 1934), Rtm. Guemana 1, 709 00 Ostrava, Mariánské Hory — mykofloristika (*Polyporaceae*, *Erysiphaceae*).
- Kapal Josef, Křišťanova 19, 130 00 Praha 3 — vyšší houby.
- Klán Jaroslav, RNDr. (26. 10. 1946), Biol. stanice DPM, Belojanisova 1, 150 00 Praha 5-Smíchov — ekologie hub, mykosociologie, mykofloristika *Agaricales*.
- Kleinberg Emil (26. 2. 1899), Rostislavova 11, 140 00 Praha 4 — vyšší houby.
- Kluzák Zdeněk, prom. ped. (24. 7. 1926), Jihočeské muzeum, Tř. Miru 62a, 370 01 České Budějovice — mykofloristický výzkum již. Čech, Boletaceae, Phallales, osvětová činnost.
- Knohl Jaroslav, Ing., Haškova 7, 638 00 Brno — mykofloristika (zvl. rod *Tricholoma*).
- Kňákal Ladislav (21. 2. 1899), U Mrázovky 22, 150 00 Praha 5 — vyšší houby.
- Kodrík Jozef, doc., Ing., CSc. (4. 10. 1930), Katedra krajinnárstva a ochrany lesa Vysokej školy lesnícko-dřevárskej, Marxova 20, 960 53 Zvolen.
- Kokoška Slavomír, Ing., Generální řed. Oseva, Jankovecova 18, 170 00 Praha 7-Holešovice — fytopatologická mykologie (listové mykózy obilovin).
- Kokošková Blanka, Ing. (5. 11. 1953), Výzkumný a šlecht. ústav obilnářský Kroměříž, šlechtitelská stanice Stupice, 250 84 Sibirna — fytopatologická mykologie (choroby pat stěbel).
- Kollár Viliam, doc., Ing., CSc., Výzkumný ústav rastlinnej výroby, Bratislavská cesta 122, 921 68 Piešťany — fytopatologická mykologie.
- Komenda Karel (4. 8. 1929), Ul. 28. pluku 25, 101 00 Praha 10-Vrsovice — mykofloristika (zvl. *Boletaceae*, *Russulaceae*).
- Konečnová Květoslava (23. 1. 1916), Jilová 31, 639 00 Brno — mykofloristika, osvětová činnost.
- Kopřiva Jan, Sulanského 699, 149 00 Praha 4-Jižní Město-Háje — mykofloristika.
- Kotílová Líbuše, RNDr. (14. 3. 1954), Svobody 1010, 379 01 Třeboň — ekologie hub (*Agaricales*).
- Kotlaba František, RNDr., CSc. (20. 5. 1927), Na Petřínách 10, 162 00 Praha 6 — ekologie a geografická rozšíření *Polyporales*; taxonomie, nomenklatura a rozšíření makromycetů v ČSSR; mykofloristika.
- Kotlabová Líbuše (22. 5. 1928), Na Petřínách 10, 162 00 Praha 6 — vyšší houby.
- Král Jiří, Ing., Výzk. ústav pro farmakologii a biochemii, U Elektry 8, 194 04 Praha 9-Hloubětín — fytopatologická mykologie (léčivé rostliny).

SEZNAM ČLENŮ ČESKOSLOV. VĚD. SPOLEČNOSTI PRO MYKOLOGII

- Krátká Jiřina, RNDr., CSc., (10. 4. 1938), Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 06 Praha-Ruzyně — fyziologie hub.
- Krejčí Jaroslav, Ing. (13. 3. 1935), Jihomoravské muzeum, Přemyslovců 6, 669 00 Znojmo — ekologie vyšších hub, fytoecologie (*Polyporaceae*).
- Krejzová Růžena, RNDr., CSc., U Nikolajky 17, 150 00 Praha 5 — entomofágní houby (*Entomophthoraceae* a *Lahoulbeniaceae*).
- Kreuzmann Josef, Ing. (27. 7. 1947), Šlecht. stanice 334 54 Lužany u Přeštice — fytopatologická mykologie.
- Kes Václav, Dr., Počernická 513, 108 00 Praha 10 — biochemie hub.
- Křížová Marie (25. 1. 1896), Purkyňova ul. 1265, 440 01 Louny — mykofloristika Českého Středohoří, *Gasteromyces*.
- Kubiček Jan, Ing. (1935), 383 01 Prachatice 354 — fungivorní hmyz a jeho vztah k houbám.
- Kučera Miroslav (9. 11. 1951), ZOO Praha, 171 00 Praha 7-Troja.
- Kůdoka Václav, Ing., CSc., Výzkumný ústav rostlinné výroby 161 06 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie.
- Kunc Květomír, Ing. (11. 1. 1914), Čkalova 10, 160 00 Praha 6 — užitá mykologie; osvětová činnost; fotografická ikonografie hub; průmyslová konzervace hub.
- Kuthan Jan, Ing. (22. 4. 1929), Cottwaldova 1127, 708 00 Ostrava-Poruba — makromycety (zejména rody *Hygrophorus*, *Pluteus*, *Boletus* a *Volvariella*); mykofloristika.
- Kuželka Rudolf, Ing. (16. 4. 1935), Nám. Josefa Machka 10, 158 00 Praha 5 — mykofloristika; *Tuberales*, *Agaricales*, *Lycoperdales*.
- Lačok Pavel, PhDr., CSc., (1922), Ústav experiment. biologie a ekologie SAV, Dúbravská cesta 26, 841 05 Bratislava.
- Lampa Josef (1909), Zborovská 872, 511 01 Turnov — vyšší houby.
- Landa Jaroslav, Ing. (28. 4. 1944), Bouřilova 1104, 198 00 Praha 9-Kyje — vyšší houby (zvl. rod *Psathyrella* a *Russula*); mykofloristika.
- Landkammerová Helena (24. 3. 1902), Ruská 148, 100 00 Praha 10-Vršovice — vyšší houby.
- Lašovičková Blanka, prom. biol. (17. 7. 1957), Na klášterním 9, 162 00 Praha 6 — lékařská mykologie (dermatofyta, kvasinky).
- Lazebníček Jiří, Ing. (9. 6. 1934), Na vozovce 41, 772 00 Olomouc — mykochorologie (myko-geografie), mykokoekologie (zejména teplomilných makromycetů), mykocoenologie.
- Lázníčka Oldřich, akad. arch. (30. 7. 1921), Zborovská 5, 674 01 Třebíč — mykofloristika.
- Lebeda Aleš, Ing. CSc. (13. 4. 1951), Šlechtitelská stanice 798 17 Smržice 410, o. Prostějov — fytopatologická mykologie, genetika interakce hostitel-patogen, fyziologická specializace fytopatogenních hub, zdroje rezistence, metody kultivace a infekce.
- Lendl Luděk (3. 8. 1946), Ul. B. Němcové 869, 399 01 Milevsko.
- Leontovyc Roman, Ing. CSc. (19. 2. 1930), Výzkumný ústav lesného hospodárstva, 969 23 Banská Štiavnica — lesnická mykologie (i tropických a subtropických oblastí).
- Lepšová Anna, prom. biol. (28. 1. 1953), Jakuba Krčina 6, 370 05 České Budějovice — endomykorrhiza a její úloha v ekologii rostlin, těžké (toxické) kovy v plodnicích makromycetů, rašeliníštní houby.
- Lippert Erich, Ing. CSc. (15. 2. 1944), Křížkova 48/22a, 180 00 Praha 8 — mykofloristika.
- Lippert Walter (26. 8. 1951), 9. května 19, 350 02 Cheb — mykofloristika.
- Lisá Milena, RNDr. (28. 3. 1938), Starodubečská 206, 250 98 Praha 10-Dubeč, — mykotoxikologie.
- Lisická Eva, RNDr., CSc., Katedra botaniky, geobotaniky a pedologie PFUK, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava — lichenizované houby.
- Liška Jiří, RNDr. (12. 3. 1952), Botanický ústav ČSAV, 252 43 Průhonice u Prahy — lichenizované houby.
- Lizoň Pavel, RNDr. (2. 10. 1945), Slovenské národné múzeum, Vojanského nábr. 2, 814 36 Bratislava — mykofloristika (všeobecně), systematika *Discomycetes*.
- Loutchan Ladislav, Vysoká 637/34, 460 10 Liberec III — mykologický výzkum chráněných oblastí Liberecka.
- Lowe Josiah, prof. (13. 2. 1905), College of Forestry, Syracuse 10, New York, USA — *Polyporaceae*.
- Macků Josef, RNDr. (8. 1. 1942), Leninova 23, 680 01 Boskovice — fytopatologická mykologie.
- Málek Ivan, akademik, prof., MUDr., DrSc. (28. 9. 1909), Na dolinách 18, 147 00 Praha 4 — obecná mykologie, mykologická ekologie.
- Mann Jiří, Sokolovská 1226, 564 01 Žamberk — mykofloristika.
- Manych Jiří, doc., MUDr., DrSc. (1. 2. 1927), El. Peškové 5, 150 00 Praha 5 — lékařská mykologie.
- Marková Jaroslava, RNDr. (8. 8. 1947), Katedra botaniky nižších rostlin PřF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — fytopatologická mykologie (zvl. taxonomie *Uredinales*).
- Martínek Jan, prom. biol. (31. 1. 1943), Borodinova 7, 623 00 Brno — taxonomie rodu *Uncinula*, mykorrhiza.

- Marvanová Ludmila, RNDr., CSc. (22. 2. 1931), Čs. sbírka mikroorganismů UJEP, Tř. Obránců míru 10, 662 43 — *Deuteromycetes*, taxonomie.
- Maryška Emil, K Jeslím 444, 513 01 Semily-Podmoklice — vyšší houby.
- Matoušková Ludmila (12. 2. 1924), Burešova 1151/97, 182 00 Praha 8-sídlíště Dáblice.
- Mejstřík Václav, Ing., RNDr., CSc. (7. 9. 1928), Ústav krajinné ekologie ČSAV, 252 43 Průhonice u Prahy — mykorrhiza.
- Mieka Karel, RNDr., CSc. (22. 2. 1930), Plaňanská 404, 108 00 Praha-Malešice — chemické reakce vyšších hub.
- Míka František (21. 10. 1925), Brigádnická 2, 318 04 Plzeň — mykofloristika (zvl. *Tricholomataceae*, *Gasteromycetes*).
- Mikolajek Jiří, Slivenecká 32, 152 00 Praha 5-Hlubočepy — mykofloristika.
- Mikoláš Vlastimil, Ing. (25. 10. 1953), Okresní muzeum, Březové hory 293, 261 01 Příbram — mykofloristika (zvl. *Uredinales*, *Pyrenomycetes*, *Polypolares*, *Agaricales*), mykogeografie, mykocenologie.
- Mínarčič Pavol, Ústav experiment. biologie a ekologie SAV, Obráncov mieru 3, 811 05 Bratislava — fytopatologická mykologie.
- Moravec Jiří (29. 10. 1942), Sadová 336/21, 679 04 Adamov u Brna — taxonomie a floristika operkulátních diskomycetů.
- Moravec Zdeněk, prom. biol. (14. 3. 1931), Anny Letenské 16, 120 00 Praha 2 — *Gasteromycetes*, *Hypocreales*, *Mycorhizales*.
- Musílek Vladimír, RNDr. et PhDr., DrSc. (8. 5. 1927), Mikrobiologický ústav ČSAV, Videňská 1033, 142 20 Praha 4-Krč — fyziologie a biochemie makromycetů.
- Müller Jiří, RNDr. (22. 4. 1925), Provazníkova 76, 613 00 Brno — zeměpisné rozšíření, taxonomie a biologie *Peronosporales*, *Uredinales* a *Ustilaginiales*.
- Nalezinková Marie (13. 3. 1903), Thámová 22/115, 186 00 Praha 8 — vyšší houby.
- Nečásek Jan, doc., RNDr., CSc. (12. 5. 1925), Ústav experiment. botaniky ČSAV, Na sádkách 725, 370 05 České Budějovice — genetika hub, průmyslová mykologie.
- Nečesaný Vladimír, RNDr., Ing., CSc., Štátní dřevárský výzkumný ústav, Lamačská 1, 884 11 Bratislava — fyziologie dřevokazných hub.
- Nedbalová Marie (12. 10. 1906), Pod pekárnami 258/5, 190 00 Praha 9 — vyšší houby.
- Nohel Petr, RNDr. (1947), Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, Konviktská 5, 113 57 Praha 1 — ekologické vztahy mezi hmyzem a houbami.
- Novák Jaromír (18. 9. 1940), Na oběinách 961, 500 09 Hradec Králové IX — vyšší houby.
- Novák Jaroslav, RNDr., CSc., Rezkova 5, 600 00 Brno.
- Nováková Jiřina, RNDr., CSc. (22. 7. 1923), Ústav experiment. botaniky — fytopatologické odd., Poříčí 3B, 603 00 Brno — fytopatologická mykologie.
- Oliva Arnošt, Ing., Otavská 1063/3, 370 05 České Budějovice — mykofloristika, ekologie hub.
- Ondroušek Oldřich, Komořany č. 66 u Vyškova, 683 01 Rousínov — vyšší houby.
- Ondřej Michal, RNDr., CSc. (5. 12. 1938), Výzkumný a šlechtitelský ústav techn. plodů a luskovin, 787 12 Šumperk-Temenice — fytopatologická mykologie, parazitické houby (taxonomie, mykofloristika), *Deuteromycetes*.
- Ondřejová Hana, doc., Ing., CSc., Agronomická fakulta Vysoké školy zemědělské, 160 21 Praha 6-Suchbátol — fytopatologická mykologie.
- Opold Ladislav (1937), Slovenské národné múzeum, Vajanského nábr. 2, 814 36 Bratislava — mykofloristika.
- Otčenášek Miloš, RNDr., DrSc. (19. 2. 1934), Ústav experiment. medicíny ČSAV, V. odděl., Laboratoř lékařské mykologie, 532 03 Pardubice-nemocnice — lékařská mykologie humánní a veterinární.
- Ottová Vlasta, RNDr., CSc. (25. 9. 1934), Katedra technologie vody a prostředí Vys. školy chemicko-technologické, Suchbátarova 5, 166 28 Praha 6-Dejvice — výskyt a význam hub při biologickém čištění odpadních vod.
- Pánek František, Hálkova 59, 614 00 Brno — vyšší houby.
- Paulech Cyprián, Ing., CSc. (27. 11. 1929), Ústav experiment. biologie a ekologie SAV, Obráncov mieru 3, 885 34 Bratislava — fytopatologická mykologie, experimentální mykologie (zvl. fyziologie čel. *Erysiphaceae*), mykofloristika.
- Pauličková Eva, Ing., Česká 32, 602 00 Brno — jedovaté houby.
- Pavlík František, Švendova 1037, 500 02 Hradec Králové I — mykofloristika (zvl. rod *Russula* a čel. *Boletaceae*).
- Pavlíková Eva, RNDr., Výzkumný ústav veterinárního lékařství, Hudecova 70, 621 32 Brno-Medlánky — kultivace vyšších hub a jejich aplikace.
- Pekárková Iva, V luhu 8, 140 00 Praha 4-Nusle — vyšší houby.
- Perůtková Marie, Leninova 2527/11, 760 00 Gottwaldov I — vyšší houby.
- Petrášová Ema (12. 7. 1904), Pod pekárnami 5, 190 00 Praha 9 — vyšší houby.

SEZNAM ČLENŮ ČESKOSLOV. VĚD. SPOLEČNOSTI PRO MYKOLOGII

- Pilátová Anna (3. 1. 1908), U dívčích hradů 12, 150 00 Praha 5 — vyšší houby.
- Pínka Jindřich, MUDr. (1933), Baarovo nábř. 1, 614 00 Brno XIV — mykotoxikologie.
- Pišút Ivan, RNDr., CSc., Slovenské národné múzeum, Vajanského nábř. 2, 814 36 Bratislava — lichenizované houby.
- Pížl Václav, RNDr. (11. 4. 1956), Ústav krajinné ekologie ČSAV, Na sádkách 702, 370 05 České Budějovice — mykofloristika (čel. *Russulaceae*), vztahy mezi houbami a hmyzem.
- Podpěrová Anna, RNDr., Kotlářská 5, 611 00 Brno — chemismus hub.
- Poláček Vladimír B., RNDr. (1. 6. 1926), Pionýrů 2, 250 01 Brandýs n. L. — mykofloristika, mykologické historie a bibliografie mykologie ČSSR.
- Pospíšil Valentin, RNDr., CSc. (26. 3. 1911), Sedláková 22, 602 00 Brno — etnomykologie a mykogeografie.
- Pouzar Zdeněk, prom. biol., CSc. (13. 4. 1932), Národní muzeum, Tř. Vítězného února 74, 115 79 Praha 1 — taxonomie vyšších hub (zvl. *Aphylophorales*).
- Prášil Karel, prom. biol. (11. 3. 1949), Katedra botaniky nižších rostlin PěF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — *Ascomycetes*, *Pyrenomyces*, imperfektní stadia lignikolních pyrenomycetů.
- Prokop Jaroslav (2. 8. 1906), Četenov-Těšnov, 463 48 Všelibice u Českého Dubu — vyšší houby.
- Příhoda Antonín, doc., Ing. (2. 11. 1919), 252 67 Tuchoměřice u Prahy — fytopatologická mykologie, *Deuteromyces*, *Agaricales*.
- Pužman Jaroslav (28. 4. 1928), Rudé armády 122, 336 01 Blovice — vyšší houby.
- Pužmanová Marie (18. 10. 1924), Rudé armády 122, 336 01 Blovice — vyšší houby.
- Račl Jirí, 269 02 Příbram II-455 — vyšší houby.
- Rod Jaroslav, Ing., CSc. (3. 8. 1943), Výzkumný a šlechtitelský ústav zeleninářský, 772 36 Olomouc — fytopatologická mykologie, makromycety chráněných zahradních prostorů (skleníky).
- Rošická Ludmila, prom. biol. (10. 3. 1922), Na Šafránce 23, 100 00 Praha 10 — parazitické houby, ekologie, adaptace na prostředí.
- Roth Jiří (11. 8. 1940), Kostnická 2691/76, 430 03 Chomutov — ochrana životního prostředí hub, popularizace mykologie.
- Rybníkář Alois, RNDr. (1. 1. 1948), Bioveta n. p., 663 23 Ivanovice na Hané — veterinární mykologie (mykózy a imunita, houby rodu *Poecilomyces* (*Byssosclamyces*)).
- Rychetský Čestmír (20. 9. 1921), Hradiště 15, 538 25 Nasavrky — vyšší houby.
- Řepová Alena, RNDr., Ústav krajinné ekologie ČSAV, Na sádkách 702, 370 05 České Budějovice — mikromycety.
- Sedláček Josef (7. 11. 1940), Rosy Luxemburgové 3, 460 10 Liberec 3 — mykofloristika okolí Liberce, Jizerských a Lužických hor, rod *Marcella*, *Russula*, *Leptista*, *Amanita*, čel. *Boletaceae*.
- Sedláčková Evženie, Ing. (13. 6. 1955), Katedra ochrany rostlin agronomické fakulty Vys. školy zemědělské, 150 21 Praha-Suehdol — fytopatologická mykologie.
- Sekerková Mária, Ing., Výzkumný ústav rostlinnej výroby, 921 68 Piešťany — fytopatologická mykologie, všeobecná mykologie a taxonomie.
- Semerdziova Marta, RNDr., CSc. (23. 10. 1928), Mikrobiologický ústav ČSAV, Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4-Krč — fyziologie a genetika stopkovýtusých hub.
- Sehnáňel Lubomír, RNDr., CSc. (16. 3. 1931), Hakenova 18, 638 00 Brno — fyziologie a biochemie dřevokazných hub.
- Skalický Vladimír, RNDr., CSc. (12. 4. 1930), Katedra botaniky nižších rostlin PěF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — taxonomie Peronosporales, Erysiphales, mykofloristika.
- Sladká Marie, Nám. Zl. Nejedlého 262, 252 63 Roztoky u Prahy — vyšší houby.
- Sladká Olga, ÚPl.Mr., stav experiment. fytopatologie a entomologie SAV, 900 28 Ivanka při Dunaji — fytopatologická mykologie (biochemie fytopatogenních hub).
- Slaviček Josef (19. 2. 1945), Čajkovského 975, 500 09 Hradec Králové — mykofloristika, taxonomie (*Agaricales*).
- Smrž Pavel, RNDr. (8. 7. 1952), St. veterinární ústav, Nová Ruda 310, 463 11 Liberec-Vratislavice — veterinární mykologie, mykotoxiny, ekologie *Deuteromyces*.
- Socha Radomír, RNDr., CSc. (1. 3. 1946), Falfanova 565, 149 00 Praha 4-Jižní Město — mykofloristika, taxonomie rodu *Russula*.
- Souček Ludvík (4. 4. 1912), Voráčovská 3/180, 147 00 Praha 4-Podolí — vyšší houby.
- Soukup František, prom. biol. (12. 8. 1948), Příkrá 415/8, 252 30 Řevnice — lesnická fytopatologie, dřevokazné houby (*Polyporaceae*).
- Srb Antonín, Ing., Mykologická stanice ZEMPO, Vltavská 28, 150 00 Praha 5 — Smíchov — pěstování hub.
- Staněk Miloslav, RNDr., CSc. (15. 12. 1924), Mikrobiologický ústav ČSAV, Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4-Krč — fytopatologická mykologie, fyziologie a pěstování jedlých hub.
- Stašková Georgína, Ing., Třída L. Novomeského 24, 814 05 Bratislava — fytopatologická mykologie.

- Streibleová Eva, RNDr., CSc. (1. 4. 1931), Mikrobiologický ústav ČSAV, Vídeňská 1083, 142 20 Praha 4-Krč — kvasinky, taxonomie, cytologie, obecná mykologie.
- Svrček Mírko, RNDr., CSc. (11. 10. 1925), Národní muzeum, mykologické oddělení, Tř. Vítěz. února 74, 115 79 Praha 1 — taxonomie vyšších hub, zvl. *Discomycetes*.
- Svrčeková Jiřina, RNDr. (20. 3. 1925), Kalínova 48, 130 00 Praha 3 — mikrobiologie.
- Sychrová Eliška, RNDr. (3. 6. 1941), Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 06 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie (zvl. zemědělsky významné *Ascomycetes* a *Deuteromycetes*).
- Šašek Václav, RNDr., CSc. (6. 2. 1937), Vysočanská 548, 190 00 Praha 9 — fyziologie hub, kultivace a antibiotická aktivita basidiomycetů.
- Šebek Svatopluk (7. 3. 1926), Boleslavská 481/30, 288 00 Nymburk — ochrana hub a jejich životního prostředí, mykofloristika, etnomykologie, halucinogenní houby, historie mykologie v ČSSR.
- Šebesta Josef, Ing., CSc., Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 06 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie.
- Šebová Mária, Ing., Šlechtitelská stanice, 916 24 Horná Streda — fytopatologická mykologie.
- Šimek Otakar (13. 8. 1947), Sídliště 1141, 512 51 Lomnice nad Popelkou — *Polyporaceae*, *Cortinariaceae*.
- Šimůnek Jan, MUDr., Katedra hygieny LF UJEP, Obránců míru 10, 662 44 Brno — mykotoxiny mikromycetů, pěstování makromycetů za účelem výzkumu jejich toxinů, mykofloristika.
- Šindelář Josef, Ing., Ústav experiment. botaniky ČSAV, Ke Dvoru 4/10, 160 00 Praha 6-Vokovice — fytopatologická mykologie.
- Širůček Jiří, Ing., 671 77 Branišovice č. 1, o. Znojmo — fytopatologická mykologie.
- Špaček Jan, RNDr., CSc. (16. 1. 1927), Katedra biologie rostlin PF UJEP, Kotlářská 2, 611 00 Brno — mykogeografie, mykofloristika, fytopatologická mykologie (zvl. *Erysiphaceae*).
- Šrobár Štefan, Ing. CSc., Leningradská 12, 811 01 Bratislava — fytopatologická mykologie.
- Šrobárová Antónia, RNDr., CSc., Leningradská 12, 811 01 Bratislava — fytopatologická mykologie.
- Šrůta Vojtěch, Navrátilova 16, 110 00 Praha 1 — vyšší houby.
- Štětková Věra (15. 5. 1936), Taškentská 1414, 102 00 Praha 10-Vršovice — vyšší houby.
- Šutara Josef (18. 10. 1943), 435 22 Braňany, o. Most — mykofloristika, taxonomie (zvl. *Boletaceae*, *Gasteromycetes*), osvětová činnost.
- Švingr Jiří (4. 5. 1935), Rudé armády 157, 254 01 Jílové u Prahy — vyšší houby.
- Táborský Vladimír, Ing., CSc., Institut tropického a subtropického zemědělství Vys. školy zemědělské, 160 21 Praha 6-Suchbát — fytopatologická mykologie.
- Tichý Vladimír, doc., RNDr., CSc. (10. 5. 1923), Chudobova 48, 615 00 Brno 15 — fyziologie hub, zvl. dřevokazných.
- Tomková Milada (31. 12. 1919), Nerudova 939, 500 02 Hradec Králové — *Uredinales*, *Ustilaginales*.
- Tondl František, prom. biol., Potoční 1, 370 09 České Budějovice — Dobrá Voda — toxikologie nižších i vyšších hub, mykofloristika.
- Tošnar Alois, Voroněžské nám. 600 00 Brno 25-Bohunice — vyšší houby.
- Třešticková Irena, Novorosijská 10, 100 00 Praha 10-Vršovice — vyšší houby.
- Uhřík Karel, prof., MUDr., DrSc. (2. 11. 1909), Mezírka 46, 602 00 Brno — lupenaté houby (zvl. rod *Russula*).
- Urban Ladislav (26. 6. 1906), Na výšinách 16, 170 00 Praha 7 — mykologický ilustrátor.
- Urban Zdeněk, prof., RNDr., DrSc. (11. 7. 1923), Katedra botaniky nižších rostlin PFF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — *Uredinales*, *Ustilaginales*, *Pyrenomycetes*.
- Vacek Vladimír, RNDr., CSc. (2. 12. 1926), Koněvova 58, 638 00 Brno — obecná mykologie.
- Vágnr Alois (26. 6. 1939), Hakenova 11, 638 00 Brno-Lesná — makromycety (zvl. operkulární diskomycety, *Cortinarius*, podrod *Phlegmacium*), mykofloristika.
- Vampola Petr (28. 2. 1952), Žižkova 87, 586 01 Jihlava — makromycety, mykofloristika.
- Vaník Karol, Ing., CSc. (26. 8. 1940), Katedra ochrany lesů Vys. školy lesnicko-dřevářské, Gottwaldova 2121, 960 01 Zvolen — lesnická fytopatologie, ekologie hub, pěstování hub.
- Váňová Marie, RNDr., (11. 12. 1943), Katedra botaniky nižších rostlin PFF UK, Benátská 2, 128 01 Praha 2 — *Mucorales*.
- Varmužová Věra, RNDr., Krasová 57, 622 00 Brno — fyziologie dřevokazných hub.
- Vavřka Slavoj, doc., Ing., Zemědělská 1, 662 65 Brno — fytopatologická mykologie.
- Veverka Karel, Ing., CSc., Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 06 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie.
- Veselý Dáša, Ing., DrSc. (6. 6. 1933), Výzkumný ústav rostlinné výroby, 161 06 Praha 6-Ruzyně — fytopatologická mykologie.

SEZNAM ČLENŮ ČESKOSLOV. VĚD. SPOLEČNOSTI PRO MYKOLOGII

- Vidláková Anna, Ing., Šlechtitelská stanice, 751 17 Horní Moštěnice — fytopatologická mykologie.
- Vilím Tomáš (26. 4. 1962), Družná 6, 146 00 Praha 4 — houby, rostoucí na plodnicích vyšších hub.
- Vizárová Gabriela, RNDr., CSc. (1936), Ústav experiment. biologie a ekologie SAV, Dúbravská cesta 26, 814 34 Bratislava — fytopatologická mykologie.
- Vlasák Josef, RNDr., CSc., Ústav experiment. botaniky ČSAV, Na sádkách 725, 370 05 České Budějovice — dřevní parazitické houby (zvl. *Polyporaceae*).
- Vlčková Hedviga, RNDr., Šlechtitelská stanice, 930 41 Kvetoslavovo — fytopatologická mykologie.
- Vobr František (2. 11. 1912), U pergamentky 6, 170 00 Praha 7 — vyšší houby.
- Volšinský Milan, Ing., Húskova 10, 618 00 Brno — mykofloristika.
- Vozárová Marta, RNDr., Plickova 3, 831 06 Bratislava-Rača — mykofloristika, osvětová práce.
- Vraný Jan, RNDr., PhMr., CSc. (1923), Mikrobiologický ústav ČSAV, Videňská 1083, 142 20 Praha 4-Krč — fytopatologická mykologie, ekologie mikromycetů.
- Vrzal Vladimír, MVDr. (26. 2. 1953), 768 42 Prusinovice 141 — imunologie.
- Záhorovská Erika, RNDr., CSc. (10. 5. 1938), Katedra system. botaniky PrF UK, Révová 53, 811 02 Bratislava — mikromycety, *Ascomycetes*.
- Zacha Vladimír, Ing., RNDr., CSc. (7. 5. 1925), Běloruská 18, 625 00 Brno — fytopatologická mykologie.
- Zedník Josef, Máchova alej č. 9, 568 02 Svitavy — vyšší houby.
- Zemanová Marie, doc., RNDr., CSc. (3. 1. 1929), Katedra mikrobiologie PF UK, Moskovská 3, 811 08 Bratislava — kvasinky a mikroskop. vláknité houby, biodeteriorace materiálů, způsobená mikroskop. houbami, antifungální přírodní a syntetické látky a mechanismus jejich účinku.
- Zelený Václav, RNDr., CSc. (15. 8. 1936), Veverkova 12, 170 00 Praha 7 — mykofloristika.
- Zvára Josef, doc., Ing., CSc., Provozně-ekonomická fakulta Vysoké školy zemědělské, Sinkuleho ul. 13/787, 370 05 České Budějovice-Čtyři Dvory — fytopatologická mykologie.
- Žďárský Josef, doc., RNDr., CSc., Vys. škola chemicko-technologická, Suchbátarova 5, 166 28 Praha 6-Dejvice — pěstování a využití hub, choroby potravní surovin.
- Žingor Ondřej, Ing., CSc., 924 85 Kovčany 88, o. Lučence — fytopatologická mykologie.

Sestavil Svatopluk Šebek

LITERATURA

R. Schubert, H. H. Handke a H. Pankow: **Exkursionsflora für die Gebiete der DDR und der BRD**. Band 1, *Niedere Pflanzen — Grundband* (begründet von Prof. Dr. Werner Rothmaler). Nakladatelství Volk und Wissen Volkseigner Verlag, Berlin (DDR) 1983, pp. 811, cena 26 M (DDR), 94,— Kčs.

V řadě velmi oblíbených a vědecky neobyčejně úspěšných svazků Rothmalerovy „Exkursionsflory“ vychází nyní konečně první díl věnovaný bezcévným tajnosnubným rostlinám. Není to úplná flóra jako je např. Moser, nebo v řasách „Süßwasserflora“, je to výběr těch nejnápadnějších druhů, jaký např. pro naše území pořídil před válkou prof. Podpěra nebo nedávno dr. Svrček. Má dopomoci začátečníkům v oboru kryptogamologie (včetně mykologie) k první orientaci v oboru. Proto hodně závisí na didaktických schopnostech a zkušenostech autorů. Není to ale také v pravém smyslu příručka na exkurze, neboť určování je zde dosti závislé na mikroskopicky zjistitelných kritériích, ale do terénu ji lze s prospěchem nosit zejména pro připamatování některých jmen a znaků u makroskopicky nápadných forem.

Nás zajímají houby, které z oněch více než osmi set stran zabírají tři sta stran textu. V této části není důležitá jen její dnešní náplň, ale i to, že vyšla v populární edici, a proto v dalších vydáních má naději stát se standardní příručkou pro mykology-záčičníky v celé střední Evropě. Proto myslím není bez významu se trochu zabývat na stránkách našeho časopisu náplní premiérového vydání a upozornit tak jak čtenáře, tak i autory na některá úskalí, která by bylo možno překlenuvat v průběhu příprav dalších vydání.

Základem úspěchu knih tohoto typu je vhodný výběr rodů a druhů a zde je třeba říci, že autoři měli většinou šťastnou ruku a až na několik případů lze souhlasit. Na druhé straně však výběr vlastních diakritických znaků, použitých v klíči, není vždy nejšťastnější. Týká se to zejména tak zvaných velkých hub — makromycetů. Tady by bylo dobré podrobit jednotlivé klíče téměř monografickému rozboru, především z pera znalců terénního určování jednotlivých druhů. V dalším uvádím několik málo poznámek, které ilustrují problematiku použití této knihy a jejího možného dalšího propracování.

1. *Vararia granulosa* (Fr.) Laurila (= *V. borealis* Pouz.) není vhodným příkladem rodu ze střední Evropy pro základní svazek. Je to druh neobyčejně vzácný, nalézáný nyní jen v nejvýchodnějších oblastech (Bialowieża). Lepšími příklady by byly *Vararia ochroleuca* (Bourd. et Galz.) Donk nebo *V. investiens* (Schw.) P. Karst., které se v naší oblasti vyskytují častěji.

2. Při rozlišování *Stereum hirsutum* a *Stereum subtomentosum* nebyl využit znak ve žluté reakci hymenia u posledního druhu (v terénu velmi nápadný!).

3. Klíč k rodu *Ramaria* není použitelný, v základu jsou uvedeny subtilní rozdíly v barvě plodnice tak, že prakticky u jednotlivých druhů nemůžeme v klíči rozhodnout, do které skupiny patří.

Rada nedostatků je u rodu *Lactarius*:

4. Např. ryzce z okruhu *Lactarius deliciosus* jsou v klíči uvedeny zmateně — jsou zde promíšeny znaky týkající se reakcí čerstvého mléka s reakcemi mléka zasýchajícího a to nevede k cíli. Správněji by bylo tato hlediska oddělit.

5. Není správně tvrzení, že *Lactarius glaucescens* a *L. piperatus* se liší barvou klobouku u starších plodnic. Rozdíly jsou zde spíše v chování mléka a v plstnatosti vrcholu třeně.

6. *Lactarius fuscus* Roll. a *L. mammosus* Fr. se dnes pokládají za různé druhy (viz Moser, Kew Bull. 31: 529–532, 1977) a *L. mammosus* tedy nepatří do synonymiky *L. fuscus* Roll.

7. *Lactarius trivialis* nemá žlutnoucí mléko, jeho mléko šedozelená a tím patří do jiné části klíče.

8. Rozdíly mezi druhy z okruhu *L. lignyotus* nejsou správně vystiženy.

9. *L. camphoratus* není správně zařazen do skupiny s bílým hustým mlékem, má mléko řídké, vodnaté.

10. U druhu *Lactarius decipiens* není využit nejvýznamnější znak tohoto druhu, a to pelargoniová vůně.

11. U *Russula olivacea* není zmínka o nejvýznamnějším znaku tohoto druhu, a to o vlnkovitém zčervenání pokožky na okraji.

12. Obrázek *Agrocybe dura* (466/9) je jen na pravé části správný, u levé plodnice je mylně zobrazen tence blánitý prsten — ten je u tohoto druhu vločkovité povahy, a proto nevytváří tak výrazný útvar jak je zpodobeno.

V knize je řada nomenklatorických omylů, zejména pokud jde o výběr správných jmen a o citace autorských zkratk, ale to jsou již detaily.

V závěru lze říci, že kniha má dobrou naději stát se základní příručkou pro začátečníky, zejména až se v dalších vydáních zbaví nedostatků při použití nevhodných diakritických znaků.

Zdeněk Pouzar

ČESKÁ MYKOLOGIE — Vydává Čs. vědecká společnost pro mykologii v Akademii, nakladatelství ČSAV, Vodičkova 40, 112 29 Praha 1. — Redakce: Václavské nám. 68, 115 79 Praha 1, tel.: 26 94 51–59. Tiskne: Tiskařské závody, n. p., závod 5, Sámova 12, 101 46 Praha 10. — Rozšiřuje PNS. Informace o předplatném podá a objednávky přijímá každá administrace PNS, pošta, doručovatel a PNS-ÚED Praha. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS — ústřední expedice a dovoz tisku Praha, závod 01, administrace vývozu tisku, Kafkova 19, 160 00 Praha 6. Cena jednoho čísla 8,— Kčs, roční předplatné (4 sešity) Kčs 32,—. (Tyto ceny jsou platné pouze pro Československo.) J Distribution right in the western countries: Kubon & Sagner, P. O. oBx 34 01 08 D-800 München 34, GFR. Annual subscription: Vol. 38, 1984 (4 issues) DM 88,—.

Toto číslo vyšlo v srpnu 1984.

© Academia, Praha 1984.

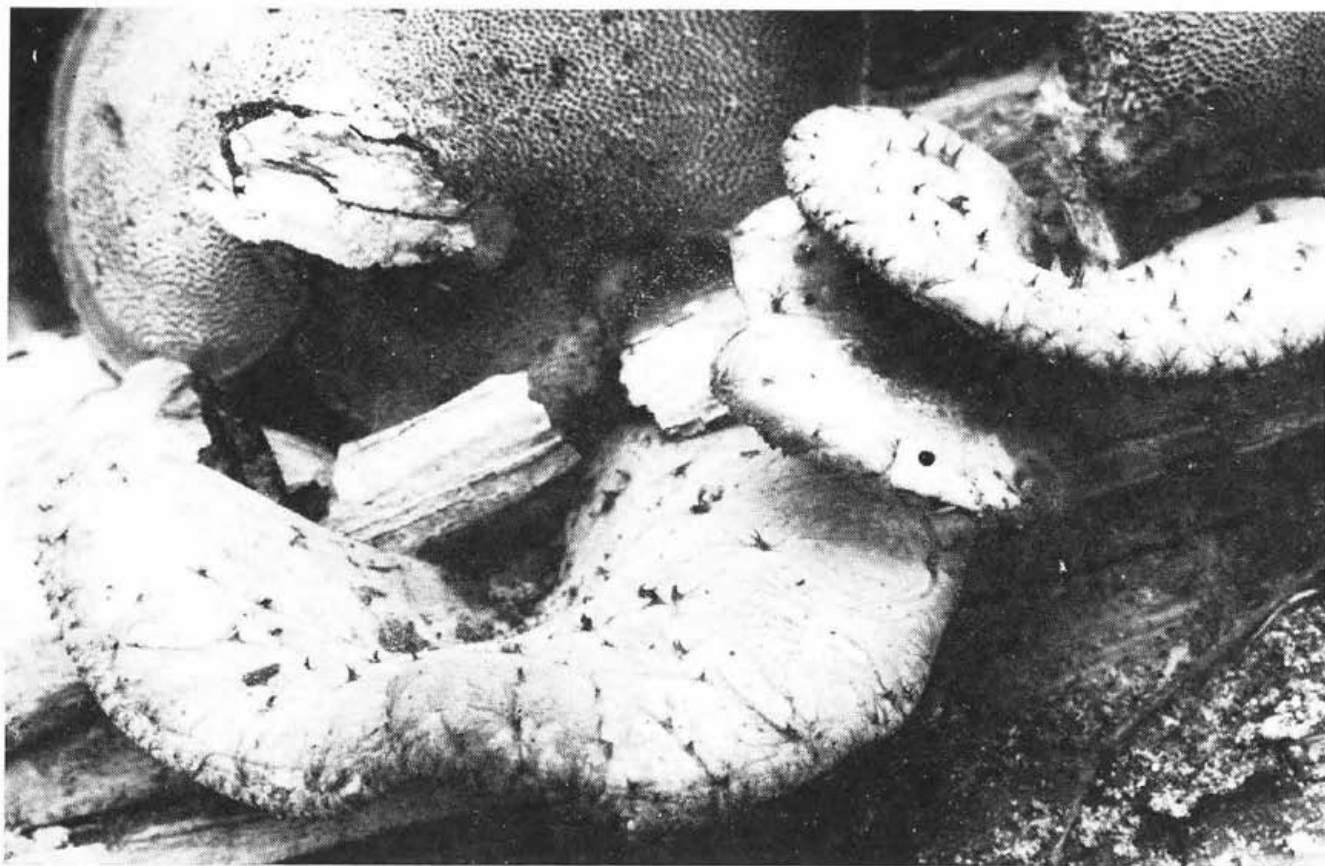
1. View of a part of Cajalbana near La Muluta (Sierra del Rosario Mts., Western Cuba), locality of five polypores described in this article — stand of *Pinus caribaea* with the Cuban endemic *Purdiea cubensis* (left in the foreground), palms etc.

Photo 5. 4. 1967 F. Kotlaba

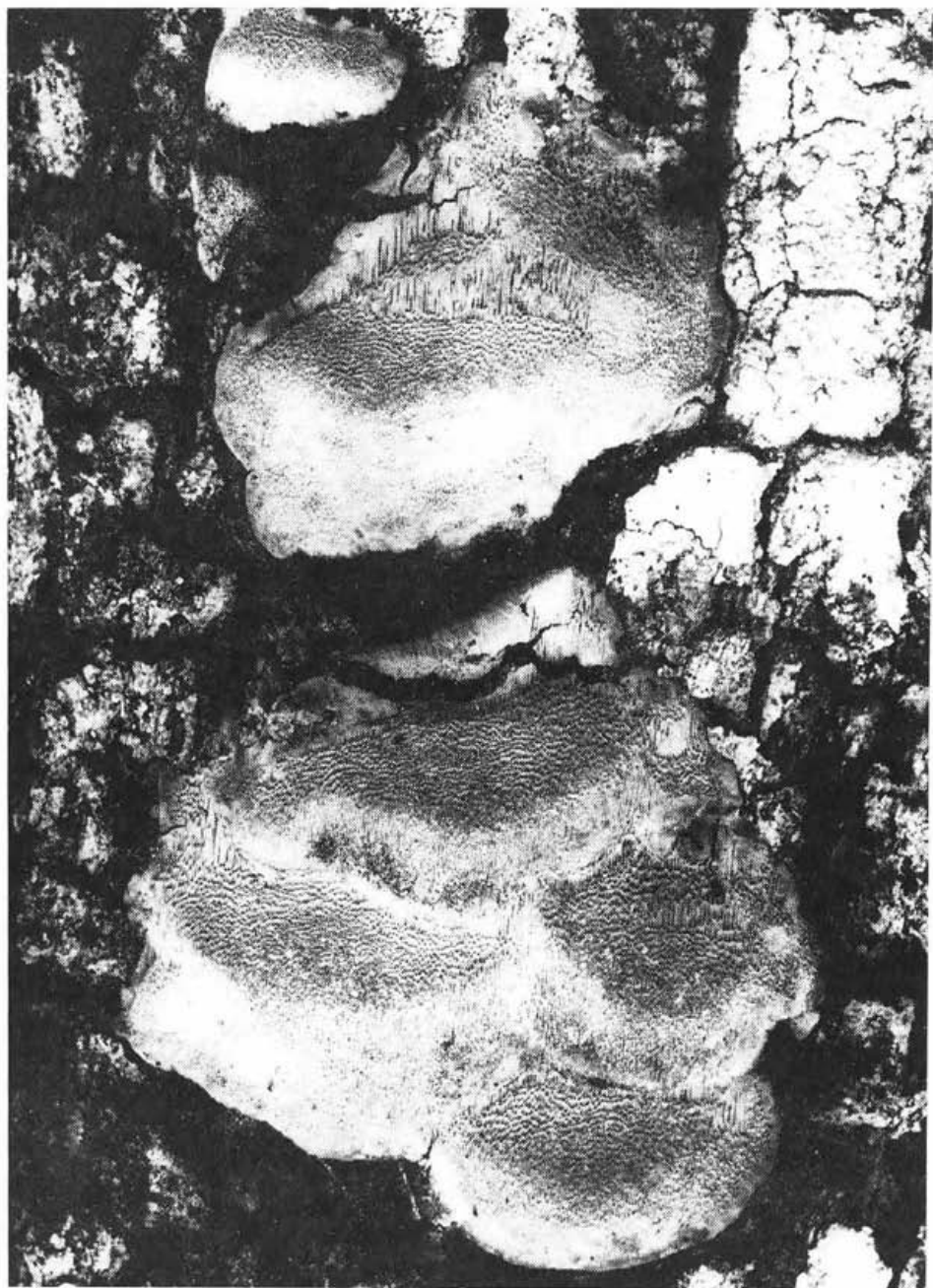
2. *Ceriporia alachuana* (Murrill) Hallenb. Eastern Cuba, distr. Oriente, Tetas de Santa Tereza near Baracoa: on dead trunk of a broad-leaved trees (cf. *Glicicidia sepium*), 17, 3, 1967, 2,5 x.

Photo F. Kotlaba

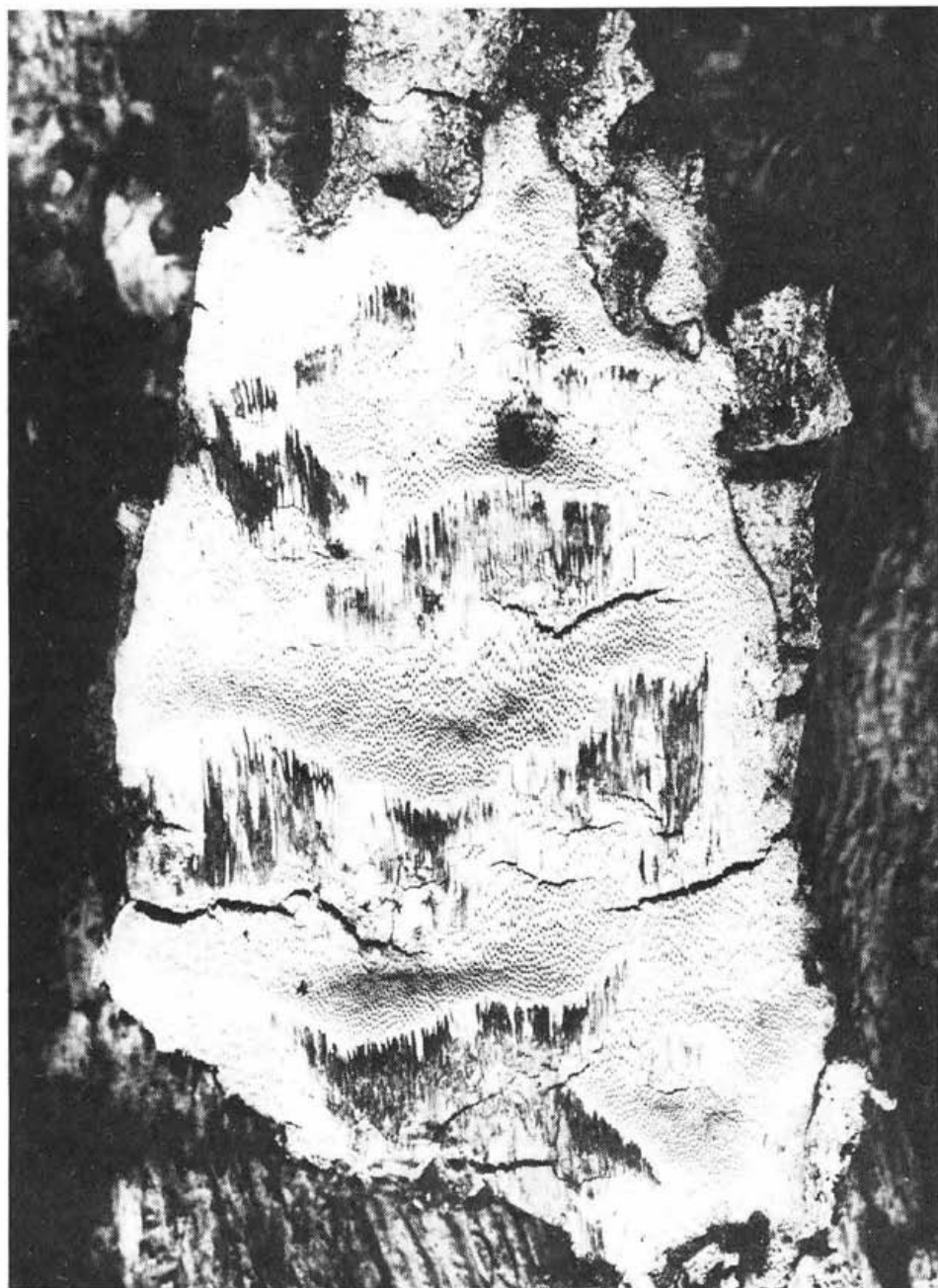
3. *Echinochaete brachypora* (Mont.) Ryv. Eastern Cuba, distr. Camagüey, Cabaniguan near Guáimaro; on prostrate trunk of *Calycophyllum candidissimum*, 11. 4. 1967, 2.2 \times .

Photo F. Kotlaba

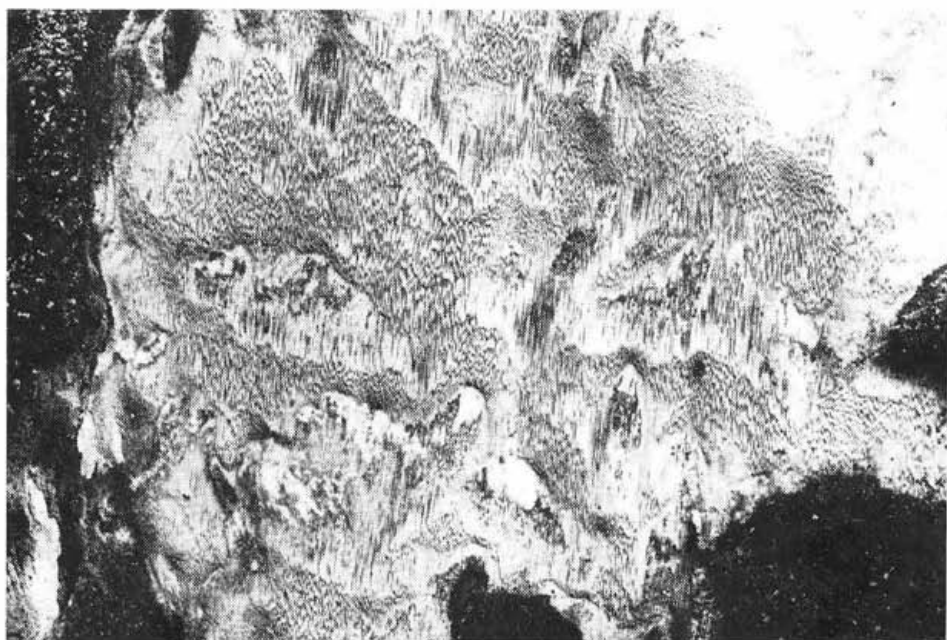
4. *Percnosporia tephropora* (Mont.) Ryv. Western Cuba, distr. Pinar del Río, Hato de Malas Aguas near Santa Lucía; on a dead trunk of *Quercus sagracana*, 1. 12. 1966, 2 \times .

Photo F. Kotlaba

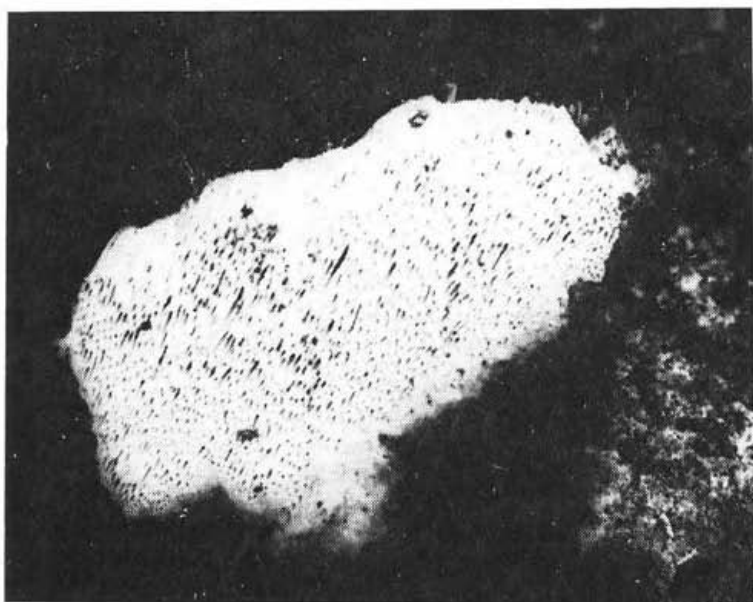

5. *Perenniporia tephropora* (Mont.) Ryv. Western Cuba, Habana-Marianao; on a dead trunk of *Casuarina equisetifolia*, 27. I. 1967, 2.2 / .

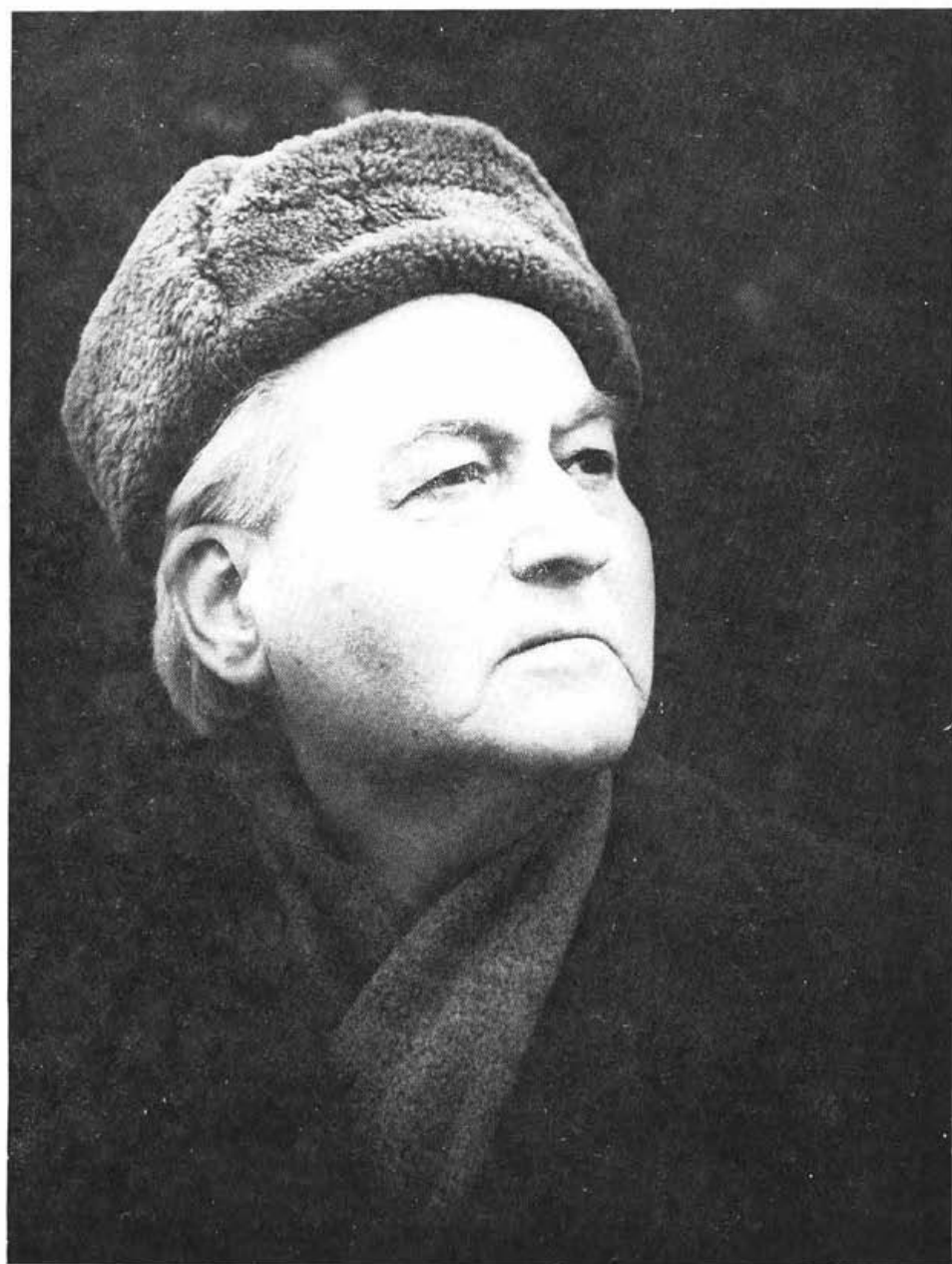
Photo F. Kotlaba

6. *Perenniporia tephropora* (Mont.) Ryv. Western Cuba, Habana-Marianao; on a dead trunk of *Casuarina equisetifolia*, 27. I. 1967. 2 \times .

7. *Wrightoporia lenta* (Overh. et Lowe) Pouz. Western Cuba, distr. Pinar del Rio, Sierra del Rosario Mts., Cajalbana near La Mulata; on dead petiole of a palm *Copernicia* sp., 24. II. 1966. 1.5 \times .
Photo F. Kotlaba

RNDr. V. J. Staněk. Praha-Braník, 29. 3. 1977. Foto F. Kotlaba

Redakce časopisu přijímá jen rukopisy vyhovující po stránce odborné i formální. Příspěvatelé nechtějí se řídit při přípravě rukopisů těmito pokyny.

1. Český nebo slovenský psaný článek začíná českým nebo slovenským nadpisem, pod nímž se uvede překlad nadpisu v některém ze světových jazyků, a to ve stejném jako je abstrakt (popř. souhrn na konci článku). Pod nadpisem následuje plné křestní jméno a příjmení autora (autorů) bez akademických titulů a bez místa pracoviště. Články psané v cizím jazyce musí mít český nebo slovenský podtitul a abstrakt (popř. souhrn).

2. Původní práce musí být opatřeny pod jménem autora (autorů) krátkým abstraktem ve dvou jazycích, a to na prvním místě v jazyku, v jakém je psaný článek. Abstrakt, který stručně a výstižně charakterizuje výsledky a přínos práce, nesmí přesahovat 15 řádek strojopisu (v každém jazyku).

3. U důležitých a významných článků doporučuje se připojit kromě abstraktu ještě podrobnější souhrn na konci práce, a to v témže jazyce, v kterém je abstrakt (a v odlišném než je článek); rozsah souhrnu je omezen na 2 strany strojopisu.

4. Vlastní rukopis, tj. strojopis (30 řádek na stránku po 60 úbozích na řádku, nejvýše s 5 opravenými překlepy, škrty nebo vpisy na stránku), musí být psán černou páskou a normálním typem stroje (ne „perličkou“); za každým interpunkčním znaménkem (tečkou, dvojtečkou, čárkou, středníkem) se dělá mezera. Při uvádění makro- a mikroznaků se přidržujte tohoto vzoru: (8–)10,5–12(–13,5) x 4–5 μ m (mezery jsou pouze před a za znaménkem „x“ a před zkratkou míry; jen v angličtině se dělají tečky místo desetinných čárek). Nepřipouští se psaní nadpisů a autorských jmen velkými písmeny, prostrkávání písmen, podtrhávání nadpisů slov či celých vět v textu apod. Veškerou typografickou úpravu rukopisu pro tiskárnu provádí redakce sama. Autor může označit tužkou po straně rukopisu části, které doporučuje vysadit drobným písmem (petitem) nebo podtrhnout přerušovanou čarou části vět, které chce zdůraznit.

5. Literatura je citována na konci práce, a to každý záznam na samostatném řádku. Je-li od jednoho autora citováno více prací, jeho jméno se vždy znovu celé vypisuje, stejně jako citace zkratky opakujícího se časopisu (nepoužíváme „ibidem“). Jména dvou autorů spojujeme latinskou zkratkou et; u prací se třemi a více autory se cituje pouze první autor a připojí se et al. Za příjmením následuje (bez čárky) zkratka křestního jména (první písmeno s tečkou), pak v závorce lepočet vyjití práce, za závorkou dvojtečka a za ní název článku nebo knihy (nikoli podtitul); po tečce za názvem je pomlčka, celkový počet stran knihy a místo vydání. U vícečetných knižních publikací uvádíme před pomlčkou číslo dílu pomocí zkratky vol. (= volumen), pokud není číslo dílu součástí titulu knihy. Stránky knihy citujeme se zkratkou p. (= pagina). U citování prací z časopisů následuje po pomlčce název časopisu (kromě jednoslovných se užívá zkratek), dále číslo ročníku (bez vypisování roč., vol., Band apod.), pak následuje dvojtečka a citace stránek celkového rozsahu práce.

6. Pravidla citování literatury, jakož i seznam vybraných periodik a jejich zkratké jsou zahrnuty v publikacích, které vyšly jako přílohy Zpráv Čs. botanické společnosti při CSAV – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 13 (1978), append. 1: 1–85, et 14 (1979), append. 1: 1–121. (Tyto publikace lze zakoupit v sekretariátu Čs. botanické společnosti, Benátská 2, 128 01 Praha 2.)

7. Při citování ročníku časopisu nebo dílu knihy používáme jen arabské číslice.

8. Druhově latinské názvy se píší s malým písmenem, i když je druh pojmenován po některém badateli, přičemž háčky a čárky se vypouštějí (např. *Sclerotinia veselyi*, *Geastrum smardae*).

9. Při uvádění dat sběrů píšeme měsíce výhradně římskými číslicemi (2. VI. 1982).

10. Při citování herbářových dokladů uvádějí se zásadně mezinárodní zkratky herbářů (viz Index herbariorum 1981; např. BRA – Slovenské národné múzeum, Bratislava; BRNM – botanické odd. Moravského muzea, Brno; BRNU – katedra biologie rostlin přírod. fakulty UJEP, Brno; PRM – mykologické odd. Národního muzea, Praha; PRC – katedra botaniky přírod. fakulty UK, Praha). Soukromé herbáře citujeme nezkráceným příjmením majitele (např. herb. Hérink) a stejně nezkracujeme herbáře ústavů bez mezinárodní zkratky.

11. Při popisování nových taxonů nebo nových kombinací autoři se musí přidržovat zásad posledního vydání mezinárodních nomenklaturických pravidel – viz Holub J. (1968 et 1973): Mezinárodní kód botanické nomenklatury 1966 a 1972. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 3, append. 1, et 8, append. 1; týká se to převážně uvádění typů a správné citace basionymu.

12. Adresa autora nebo jeho pracoviště se uvede až na konci článku pod citovanou literaturou.

13. Ilustrační materiál (kresby, fotografie) k článkům se čísluje průběžně u každého článku zvlášť, a to arabskými číslicemi (bez zkratké obr., fig., apod.) v tom pořadí, v jakém má být uveřejněn. Fotografie musí být dostatečně kontrastní a ostré, perokresby (tuši) nesmí být příliš jemné; všude je třeba uvádět zvětšení. Text k ilustracím se píše na samostatný list.

14. Separáty prací se tisknou na účet autora; na sloupcovou korekturu autor poznamená, žádá-li separáty a jaký počet (70 kusů, výjimečně i více).

ČESKÁ MYKOLOGIE

The journal of the Czechoslovak Scientific Society for Mycology, formed for the advancement of scientific and practical knowledge of the fungi

Vol. 38

Part 3

August 1984

Chief Editor: Prof. RNDr. Zdeněk Urban, DrSc.

Editorial Committee: RNDr. **Dorota Brillová** CSc.; RNDr. **Petr Fragner**; MUDr. **Josef Herink**; RNDr. **Věra Holubová**, CSc.; RNDr. **František Kotlaba**, CSc.; RNDr. **Vladimír Musilek**, DrSc.; Doc. RNDr. **Jan Nečásek**, CSc.; Ing. **Cyprián Paulech**, CSc.; Prof. RNDr. **Vladimír Rypáček**, DrSc., Corresponding Member of the Academy; RNDr. **Miloslav Staněk**, CSc.

Editorial Secretary: RNDr. **Mírko Svrček**, CSc.

All contributions should be sent to the address of the Editorial Secretary: The National Museum, Václavské nám. 68, 115 79 Prague 1, telephone 269451-59. Address for exchange: Československá vědecká společnost pro mykologii, 111 21 Praha 1, P. O. Box 106.

Part 2 was published on the 15th May 1984

CONTENTS

S. Šebek: August C. J. Corda und die Anfänge der Mykologie in Böhmen . . .	129
F. Kotlaba, Z. Pouzar et L. Ryvarden: Some polypores, rare or new for Cuba . . .	137
J. Moravec: Two new species of Coprobia and taxonomic remarks on the genera Cheilymenia and Coprobia (Discomycetes, Pezizales) . . .	146
J. Gáber: Dynamics of spore discharge in basidiocarps of chosen wood-destroying fungi . . .	156
Czechoslovak records. 21. Mycena diosma Krieglsteiner et Schwöbel (V. Antonín et R. Fellner) . . .	161
Z. Černohorský: RNDr. V. J. Staněk - in memoriam . . .	164
V. Rypáček: Doc. PhDr. Jan Macků (1919-1983) in memoriam . . .	166
Z. Urban: International Mycological Congress (IMC 3), Tokyo 1983 . . .	168
J. Moravec: A pre-congress foray of the IMC 3, Tokyo 1983 - Foray 2 with Discomycetes workshop and conference on cup-fungi. (Panel discussion: Taxonomy of Discomycetes) . . .	173
J. Herink: Dritte Pilztagung auf der Slowakei (Skýcov, 4.-8. 10. 1983) . . .	176
S. Šebek: De activitate Societatis Bohemoslovaciae pro scientia mycologica anno 1983 . . .	179
Societas Bohemoslovaciae pro scientia mycologica. Index sodalium 1983 . . .	183
References . . .	163, 178, 189, 191

With black and white photographs:

- VII. *Pinus caribaea* and *Purdiaea cubensis*
- VIII. *Ceriporia alachuana* (Murrill) Hallenb.
- IX. *Echinochaete brachypora* (Mont.) Ryv.
- X. *Perenniporia tephropora* (Mont.) Ryv.
- XI. *Perenniporia tephropora* (Mont.) Ryv.
- XII. *Perenniporia tephropora* (Mont.) Ryv. and *Wrightoporia lenta* (Overh. et Lowe) Pouz.
- XIII. RNDr. V. J. Staněk